

การรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร
อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่เต้

นางสาวปริญญา พิทักษ์เดชา

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2558

Strategic Methods of Mr. Prasert Saetae in Retaining his Position as
Mayor of Kampaengphet Tambon Municipality,
Rattaphum District, Songkhla Province.

Miss Parinya Pitakdaycha

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2015

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร
อำเภอรัตถภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่เต้
ชื่อและนามสกุล นางสาวปริญญา พิทักษ์เดชา
วิชาเอก การเมืองการปกครอง
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2559

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรวิทย์ ไรจนพล)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมปถน นิยมไทย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชา รัฐศาสตร์

ชื่อการศึกษา **ค้นคว้าอิสระ** การรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร
อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต่
ผู้ศึกษา นางสาวปริญญา พิทักษ์เดชา **รหัสนักศึกษา** 2568000216
ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล
ปีการศึกษา 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาถึงการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต่ (2) ศึกษาปัญหา อุปสรรคในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต่ (3) เสนอแนะในการแก้ไขปัญหาในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต่

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การสังเกตการณ์และการวิจัยเอกสารประกอบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 8 คน คือนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ผู้ใกล้ชิดนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา จำนวน 5 คน และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา 2 คน

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า นายประเสริฐ แซ่แต่ มีวิธีการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีที่สำคัญ 5 วิธีการ คือ การยึดหลักการทำงานแบบเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม ทุกระดับอยู่เสมอ การวางพื้นฐานทางการเมืองมาอย่างต่อเนื่องยาวนานกว่า 40 ปี การใช้วิธีการหาเสียงในหลายๆวิธีการ การสร้างและการใช้ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายประเสริฐ แซ่แต่เอง และการใช้ผลงานหรือการดำเนินงานตามนโยบายและดำเนินกิจกรรมต่างๆที่เป็นประโยชน์ให้กับประชาชน ด้านปัญหาอุปสรรคนั้น ปัญหาบางส่วนจะอยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่าง “ทีมงาน” แต่ก็ไม่มาก อีกปัญหาคือปัญหาเรื่องงบประมาณที่มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน และปัญหาด้านสุขภาพของนายประเสริฐ แซ่แต่เอง ส่วนข้อเสนอนแนะในการแก้ไขปัญหา คือผู้ที่ต้องการจะรักษาตำแหน่งทางการเมืองไว้เป็นสมัยต่อไปได้นั้น จะต้องมีความจริงใจกับประชาชน เข้าถึงประชาชนในทุกกลุ่ม สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ดี อีกทั้งต้องเข้าใจระบบและโครงสร้างของงาน และการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพภายใต้การทำงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

คำสำคัญ การรักษาตำแหน่ง นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลกำแพงเพชร

Independent Study title: Strategic Methods of Mr. Prasert Saetae in Retaining his Position as Mayor of Kampaengphet Tambon Municipality, Rattaphum District, Songkhla Province.

Author: Miss Parinya Pitakdaycha; **ID:** 2568000216; **Degree:** Master of Political Science;

Independent Study advisor: Dr. Pathan Suvanamongkol, Associate Professor;

Academic year: 2015

Abstract

This research has threefold objectives: (1) to study strategic methods resorted by Mr. Prasert Saetae in retaining his position as Mayor of Kampaengphet Tambon Municipality; (2) to analyze challenges and obstacles while retaining the position; and, (3) to provide suggestions in resolving such challenges.

This research employs qualitative methods. The research tools include structured interviews, direct observation and documentary research. Descriptive analysis in this research also draws upon data collected from the purposive sampling consisted of eight key informants, i.e. Mr. Prasert Saetae, his five close aides and two provincial election committees.

The study result shows that Mr. Prasert Saetae resorts to five strategic methods in retaining his mayor position. First, with recourse to outreach activities, closed relationships are made with all of the peoples in the Kampaengphet municipality area. Second, a political stronghold has been continually and solidly established over 40 years to ensure local popular support. Third, a wide range of methods for political campaign is appropriately used with discretion. Fourth, his political leadership is exercised to positively influence political dynamics. Last, his policy choices are made to concretely benefit the local public. The main challenges to his retaining of the mayor position include the relationship with some of his team members and of his close aides, the inadequacy of available budget, and his own recurring health problems. Drawing upon Mr. Satae's case study, suggestions for those who want to securing and retaining the mayor position include: (1) proving to be determining, accessible and responsive persons; (2) having good understanding of the system and administrative structure; and (3) resorting to the principle of good governance to ensure effectiveness of the corporate administration.

Keywords: Strategic Methods for Retaining Position; Municipal Mayor; Kampaengphet Tambon Municipality

กิตติกรรมประกาศ

การเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ จนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และเจ้าหน้าที่ทุกคนในคณะรัฐศาสตร์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ทำให้การเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นไปได้ด้วยดีตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ นายประเสริฐ แซ่แต้ นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา และผู้ใกล้ชิดทางการเมืองของนายประเสริฐ แซ่แต้ ทั้ง 5 คน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จนทำให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี รวมทั้งขอบพระคุณคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่คอยประสานงานในการนัดหมายให้ข้าพเจ้าทำการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ เป็นไปได้ด้วยดี และขอขอบพระคุณ นายป่วน มนตรี ที่คอยประสานงานในการนัดหมายการสัมภาษณ์นายกเทศมนตรีและบุคคลผู้ใกล้ชิดทั้งหมด ขอขอบคุณเจ้าของหนังสืออ้างอิงทุกท่านที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและนำมาอ้างอิงในการเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ หากเกิดความผิดพลาดประการใดผู้วิจัยกราบขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ที่สำคัญ ซึ่งขาดเสียมิได้เลย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พันตำรวจโทกัมปนาท พิทักษ์เดชา และนางจารุมนวรรณ วุ่นซั่ว บิดาและมารดาของข้าพเจ้าที่คอยสนับสนุนเรื่องค่าใช้จ่ายในการศึกษาตลอดหลักสูตร ขอขอบพระคุณนางพรสวรรค์ แหละตีและนางกัญญาภัค พิทักษ์เดชา พี่สาวที่เคารพรักทั้งสอง ซึ่งบุคคลดังกล่าวทั้งหมดข้างต้นนั้นได้เป็นทั้งเป็นขวัญและกำลังใจที่สำคัญที่สุดในการทำวิจัยฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ปริญญา พิทักษ์เดชา

ธันวาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับการเมือง	7
แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	12
แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์	18
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	24
แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ	29
ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลา	34
ประวัติความเป็นมาของเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา และข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้อง	36
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี	42
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	54
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
การรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้	61
ปัญหา อุปสรรคในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล กำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้	69
ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล กำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้	72
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	79
สรุปการวิจัย	79
อภิปรายผล	80
ข้อเสนอแนะ	85
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก	90
ก แบบสัมภาษณ์ประกอบการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ	91
ข บทสัมภาษณ์	99
ค รูปภาพประกอบการสัมภาษณ์และรูปภาพกิจกรรมต่างๆ	114
ประวัติผู้ศึกษา	122

ณ

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	59
ตารางที่ 3.2 รายชื่อประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คน	60

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 ภาพกรอบแนวคิดในการวิจัย	5
ภาพที่ 2.1 ตราสัญลักษณ์	36
ภาพที่ 2.2 นายประเสริฐ แซ่แท้	42

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน 2475 นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2558) เป็นเวลากว่า 83 ปีแล้ว ผลลัพธ์ที่เกิดตามมาภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองในระยะสั้นก็คือ ปัญหาการขาดเสถียรภาพของระบบการเมืองไทย การเกิดรัฐประหารและกบฏหลายครั้ง จนมีผลทำให้กระบวนการพัฒนาการเมืองระบอบประชาธิปไตยต้องหยุดชะงักหรือถอยหลังหลายต่อหลายครั้ง (เสนีย์ คำสุข 2547:15)

นับตั้งแต่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อปี พ.ศ.2475 เป็นต้นมา หลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยคือ “การปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน”(วิชรา ไชยสาร 2545:5) ดังนั้นคำว่า “การปกครองระบอบประชาธิปไตย” จึงแปลว่าประชาชนเป็นใหญ่ หรือมีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ แต่ประชาชนจำนวนมากก็ไม่สามารถที่จะเข้าไปทำหน้าที่ในการปกครองด้วยตนเองได้ทั้งหมดจึงต้องมอบอำนาจอธิปไตยให้ผู้แทนไปทำหน้าที่แทนในสภาผู้แทนราษฎรและสภาท้องถิ่น รวมทั้งผู้บริหารท้องถิ่น เรียกว่า “เป็นประชาธิปไตยแบบใช้ตัวแทน เหตุนี้การเลือกตั้งจึงกลายเป็นกลไกและเครื่องมือสำคัญในการเลือกสรรตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในการเมืองการปกครองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น” โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่มีวัตถุประสงค์สำคัญในการปฏิรูปการเมืองการปกครองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นและกำหนดให้การเลือกตั้งทุกระดับเป็นกิจกรรมทางการเมือง ที่รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวอย่างกว้างขวาง สุจริต ยุติธรรม

ดังที่ได้กล่าวข้างต้น จึงสามารถแบ่งการเมืองการปกครองของไทยภายใต้รัฐธรรมนูญเป็น 2 ระดับ คือ การเมืองการปกครองระดับชาติ และการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นหมายถึง การจัดระบบการปกครองชุมชนที่มีอาณาเขตแน่นอนแต่ไม่มีอำนาจอธิปไตยแยกตัวเป็นอิสระไปจากรัฐหรือประเทศ เป็นชุมชนที่มีสิทธิจัดบริการตามที่กฎหมายกำหนด และมีการจัดองค์การที่จำเป็นเพื่อออกข้อบัญญัติในการจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมท้องถิ่นของ

ตนโดยอิสระ ปราศจากการควบคุมจากภายนอก (ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพิงษ์ และอมร รักษาสัตย์ 2544: 352-379) ท้องถิ่นจึงเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติ

ตามพระราชบัญญัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ได้มีการจัดแบ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีรูปแบบการปกครองแบ่งเป็น 2 รูปแบบคือ 1.) รูปแบบทั่วไป มี 3 รูปแบบ ได้แก่ 1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด 2. เทศบาล 3. องค์การบริหารส่วนตำบล และ 2.)รูปแบบพิเศษ ได้แก่ 1.กรุงเทพมหานคร 2.เมืองพัทยา นอกจากนี้ ยังมีรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ อีก ซึ่งตั้งขึ้นตามที่กฎหมายจัดตั้งในอนาคต

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะคล้ายกับการปกครองระดับชาติแต่มีขอบเขตรับผิดชอบจำกัดเฉพาะภายในท้องถิ่นของตนเอง โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วนคือ

1. ผู้บริหารท้องถิ่น ทำหน้าที่บริหารราชการในเขตท้องถิ่นตามภารกิจอำนาจหน้าที่ เพื่อจัดสรรผลประโยชน์แก่คนในท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมเปรียบเสมือนรัฐบาล

2. สภาท้องถิ่น จะมีสมาชิกสภาท้องถิ่น ทำหน้าที่ในการพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น และตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารท้องถิ่น เปรียบเสมือนการทำงานของสภาผู้แทนราษฎรหรือฝ่ายนิติบัญญัติ

พัฒนาการทางการเมืองการปกครองไทย “การเมืองการปกครองระดับท้องถิ่น” ในปัจจุบันมีความเคลื่อนไหวทางการเมืองการปกครองที่สำคัญที่สุดอาจถือได้ว่าเป็นปฏิวัติเงียบ (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ 2539:157-160) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้สร้างผลกระทบต่อการเมืองการปกครองไทยทั้งระบบ ส่วนรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่มีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคสมัยนี้คือ เทศบาล ที่มีการก่อกำเนิดและพัฒนาการมายาวนาน และมีการจัดแยกเป็น 3 ระดับ คือ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล ตามระดับความเจริญและจำนวนประชากร

หลักการและแนวคิดประชาธิปไตย จึงถูกนำมาใช้ในการปกครองทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น คือ การเลือกตั้งที่ดีมีคุณภาพ ตัวแทนที่ผ่านการออกเสียงของประชาชน สามารถทำหน้าที่ได้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

ในระดับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาลในทุกระดับก็เป็นการใช้อำนาจกับประชาชนในท้องถิ่นตามกระบวนการประชาธิปไตย หากการเลือกตั้งเป็นไปโดยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ก็สามารถคัดสรรคนดี มีความรู้ และมีคุณภาพ เข้ามาทำหน้าที่ในเทศบาลได้ จะส่งผลให้การพัฒนาท้องถิ่นเกิดประโยชน์สูงสุดอย่างแท้จริงแก่ประชาชน

ดังที่ ชัยอนันต์ สมุทวณิช ได้กล่าวไว้ว่า ระบอบประชาธิปไตยเป็นหลักการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและทิศทางการใช้อำนาจการปกครองโดยให้ประชาชนเลือกผู้แทนเข้ามาเป็นปากเป็นเสียงแทนตน เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อน บริหารหรือตรวจสอบการบริหารบ้านเมือง

ของรัฐบาลและเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองให้ลุล่วงไปด้วยดี (ชัยอนันต์ สมุทวณิช 2519:103-104)

ดังนั้นการเลือกตั้งในเทศบาลจึงสะท้อนว่านำไปสู่ประชาธิปไตยและเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหรือไม่ อย่างไร รวมทั้งมีปัญหาและอุปสรรคของการเลือกตั้ง การแข่งขัน การได้รับเลือกตั้งและได้รับเลือกตั้งหลายครั้งของผู้สมัครในตำแหน่งนายกเทศมนตรีจนมีลักษณะเหมือนการผูกขาดตำแหน่งหรือได้รับเลือกตั้งอยู่เสมอ นอกจากนี้จะมีมิติด้านประชาธิปไตยแล้ว ยังน่าสนใจว่าผู้สมัครเหล่านั้นมีวิธีการรักษาตำแหน่งหรือการทำให้ได้รับเลือกตั้งมาอย่างไร

กรณีจังหวัดสงขลา นอกจากเทศบาลนครหาดใหญ่แล้วก็มีอีกหลายเทศบาลรวมทั้งเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ความสำเร็จในเส้นทางนักการเมืองท้องถิ่นในตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้ ที่ดำรงตำแหน่งติดต่อกันถึงสามสมัย (พ.ศ.2547 ถึงปัจจุบัน) ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้ โดยจะทำการศึกษาถึงการรักษาตำแหน่งทางการเมืองไว้ได้หลายสมัย เพื่อให้ทราบถึงวิธีการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรี ของนายประเสริฐ แซ่แต้ ว่ามีวิธีการอย่างไรบ้างจึงสามารถรักษาตำแหน่งไว้ได้หลายสมัยมาจนถึงปัจจุบัน และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้ ตลอดจนเพื่อศึกษาถึงข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาในการรักษาตำแหน่งดังกล่าวด้วย

ในการเลือกตั้งระดับเทศบาลของไทยปัจจุบัน พบว่าผู้สมัครในตำแหน่งนายกเทศมนตรีหลายคนมักได้รับการเลือกตั้ง ตั้งแต่สองสมัยขึ้นไปและพบได้ในหลายจังหวัดในทุกภาค เช่น กรณี นายวิชัย บรรดาศักดิ์ นายกเทศมนตรีเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และนายเคร่ง สุวรรณวงศ์ อดีตนายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่ เป็นต้น ทำให้มีประเด็นที่น่าสนใจว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งนายกเทศมนตรีที่ได้รับเลือกตั้งในหลายสมัยนั้น มีการรักษาตำแหน่งไว้ได้นานหลายสมัยอย่างไรบ้าง มีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ อย่างไรจึงจะสามารถวิเคราะห์ได้ถึงความเป็นหรือไม่เป็นประชาธิปไตยของการเมืองไทยในระดับท้องถิ่นและระดับชาติได้

จากข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสิ้น 7,853 แห่ง แยกเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน 76 แห่ง เทศบาล จำนวน 2,440 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 5,335 แห่ง การปกครองรูปแบบพิเศษจำนวน 2 แห่ง คือ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา (<http://www.dla.go.th> กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2558)

ในส่วนของจังหวัดสงขลา มีพื้นที่ 7,393,889 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองเป็น 16 อำเภอ 127 ตำบล 1,023 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 48 แห่ง องค์การ

บริหารส่วนตำบล 92 แห่ง (<http://www.songkhla.go.th> สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2558) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี โดยตรงครั้งแรก ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 อะไรคือการทำให้นายประเสริฐ แซ่แต้ รักษาตำแหน่งไว้ได้หลายสมัย ผู้วิจัยได้เลือกศึกษากรณีการเลือกตั้งของเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา โดยพิจารณาข้อมูลทางด้านภูมิรัฐศาสตร์ เห็นว่า เทศบาลตำบลที่มีความเหมาะสมเพราะมีที่ตั้งและลักษณะของชุมชนเมืองกับชุมชนชนบท มีความหลากหลายทางด้านสังคมและวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมือง

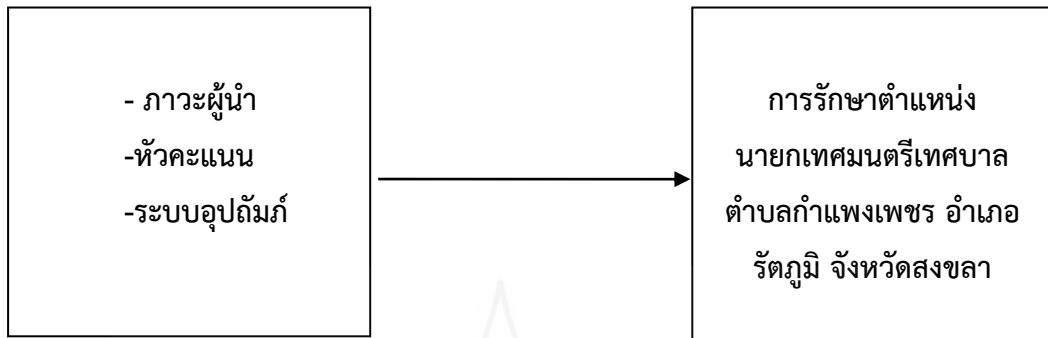
ผลการศึกษาวิจัยจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองการปกครองในเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองในระดับท้องถิ่นในภาพรวมได้ ข้อเสนอแนะของการวิจัยจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนา การเลือกตั้ง โดยเฉพาะการเลือกตั้งท้องถิ่น อันเป็นกระบวนการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทย และการนำไปสู่การพัฒนาคนดี มีคุณภาพ เข้าสู่ระบบการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่นในฐานะผู้ที่เข้ามาดูแลผลประโยชน์สูงสุดของชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาถึงการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้
- 2.2 เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้
- 2.3 เพื่อเสนอแนะถึงการแก้ไขปัญหา ในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิด เพื่อใช้ในการศึกษาถึงการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้ ไว้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านประเด็นการศึกษา

4.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีของนายประเสริฐ แซ่แต้ ในเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

4.2 ขอบเขตด้านวิธีการวิจัย ใช้การศึกษาเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ รวมทั้งการศึกษาเอกสารประกอบที่เกี่ยวข้อง

4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ.2558 - เดือนตุลาคม พ.ศ.2558

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 **การรักษาตำแหน่ง** หมายถึง วิธีการหรือแนวทางของการทำให้ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีหลายสมัย ของนายประเสริฐ แซ่แต้

5.2 **การเลือกตั้ง** หมายถึง กระบวนการ ขั้นตอน ในการที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครเป็นตัวแทนเข้าไปมีตำแหน่งทางการเมือง ณ ที่นี้หมายถึงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้

5.3 **ภาวะผู้นำ** หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือมากกว่า พยายามใช้อิทธิพลของตนหรือกลุ่มตน กระตุ้น ชี้นำ หรือผลักดัน ให้บุคคลอื่น หรือกลุ่มบุคคลอื่น มีความเต็มใจ และกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่างๆ ตามต้องการ โดยมีความสำเร็จของกลุ่ม หรือองค์การเป็นเป้าหมาย

5.4 **นายกเทศมนตรี** หมายถึง นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตถุมิ จังหวัดสงขลา

5.5 **นายประเสริฐ แซ่เต๋** หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตถุมิ จังหวัดสงขลา ตั้งแต่สมัยที่ 1 ปี พ.ศ.2547 จนถึงปัจจุบัน

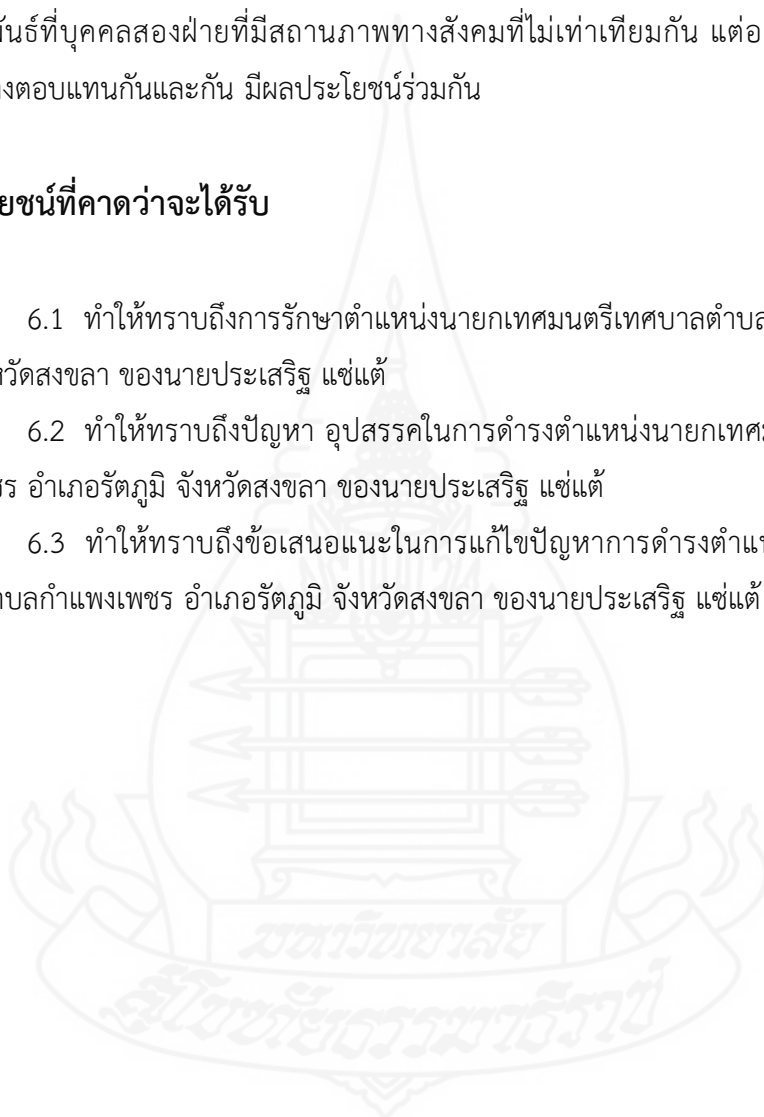
5.6 **ระบบอุปถัมภ์** หมายถึง ความสัมพันธ์ทางสังคมและการเมืองของไทย เป็นความสัมพันธ์ที่บุคคลสองฝ่ายที่มีสถานภาพทางสังคมที่ไม่เท่าเทียมกัน แต่อยู่ด้วยกันได้เพราะมีลักษณะต่างตอบแทนกันและกัน มีผลประโยชน์ร่วมกัน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ทราบถึงการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตถุมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่เต๋

6.2 ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคในการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตถุมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่เต๋

6.3 ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตถุมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่เต๋

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องครอบคลุมเนื้อหาสาระที่สำคัญ ซึ่งสรุปได้เป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเมือง
2. แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
3. แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์
4. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
5. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
6. ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลา
7. ประวัติความเป็นมาของเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลาและข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้อง
8. รายละเอียดเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเมือง

1.1 ความหมายของการเมือง

นักรัฐศาสตร์ได้ให้ความหมายของคำว่า การเมือง ซึ่งตรงกับคำว่า Politics ไว้อย่างมากมายและแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง และกระบวนการอบรมหล่อหลอมประสบการณ์ของแต่ละบุคคลนั้นๆ โดยสามารถสรุปและรวบรวมไว้ดังนี้

ชโยนันต์ สมุทวณิช (2523: 15-16 อ้างถึงใน เอกวิทย์ มณีธร 2552: 107) กล่าวว่าการเมือง คือ กิจกรรมที่มีผลประโยชน์ที่แตกต่างกันและมารวมกัน อยู่ในหน่วยการปกครองหนึ่งๆ ได้รับการประสานผลประโยชน์ โดยได้รับโอกาสที่จะร่วมมีอำนาจ ตามสัดส่วนของสำคัญของกลุ่ม ทั้งนี้เป็นไปเพื่อสวัสดิภาพและการคงอยู่ของสังคม

วิสุทธิ โปธิแทน (2538 : 1-2) ได้ให้ความเห็นว่า การเมืองเกี่ยวข้องกับ อำนาจ หรือ อิทธิพล ในการจัดสรรผลประโยชน์และจัดการเกี่ยวกับความขัดแย้งในสังคม อำนาจไม่

จำเป็นต้องใช้กำลังแต่อย่างใด เพราะหมายถึงการจูงใจหรือชักชวนก็ได้ ในแง่หนึ่ง การเมืองจึงเป็นเสมือนผู้นำทาง เป็นผู้กำหนดเป้าหมายและวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย เหตุนี้การเมืองจึงเป็นปรากฏการณ์ปกติของสังคมมนุษย์ มนุษย์จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงหนีการเมืองได้พ้นแต่จำเป็นต้องร่วมมือร่วมใจกัน ทำ การเมืองให้เป็นการเมืองที่ดี เป็นการเมืองที่อำนวยความสะดวกสุขต่อมนุษย์โดยรวมให้มากที่สุด การเมืองจะดีหรือเลวจึงอยู่ที่ตัวมนุษย์เอง

ทวี สุรฤทธิกุล (2550: 103) กล่าวว่า การเมืองหมายถึง การแบ่งสรรสิ่งที่ทุกคนเห็นว่ามีคุณค่าต่างๆ ได้แก่ ความมั่นคงปลอดภัย ความมั่งคั่งร่ำรวย ความฉลาด หน้าที่การงาน การกินอำนาจ เกียรติยศ ตำแหน่ง ศักดิ์ศรี การยอมรับ ตลอดจนสิทธิ และเสรีภาพให้แก่กันและกัน โดยองค์กรผู้ครอบครองอำนาจซึ่งอาจจะเป็นคนๆ เดียว กลุ่มคน หรือตัวแทน รวมถึงโดยประชาชนทั้งหมดโดยตรงก็ได้ จึงเกิดเป็นลัทธิหรือระบบการเมือง ก็ด้วยพิจารณาว่าใครเป็นผู้แบ่งสรร แบ่งสรรอย่างไร และแบ่งสรรเพื่อใคร

เอกวิทย์ มณีธร (2552: 110) ได้กล่าวไว้ว่า การเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ และการใช้อำนาจในการจัดสรรผลประโยชน์ให้กับบุคคลทุกระดับในสังคม เนื่องจากการเมืองเป็นเรื่องของสาธารณะที่จะต้องมีผลกระทบและเกี่ยวข้องกับทุกคนในรัฐ

สุพจน์ บุญวิเศษ (2549: 20) ได้สรุปรวบรวมความหมายของการเมืองที่นักรัฐศาสตร์ตั้งแต่ยุคกรีกโบราณจนกระทั่งปัจจุบันไว้หลายท่าน ดังนี้ อริสโตเติล (Aristotle) ให้ความหมายของการเมืองว่า เป็นการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อสาธารณะประโยชน์ และแสดงทัศนะว่าโดยธรรมชาติแล้ว มนุษย์เป็นสัตว์การเมือง จึงต้องอาศัยอยู่รวมกันเป็นชุมชน แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) นักสังคมวิทยาชาวเยอรมันให้ทัศนะคติเกี่ยวกับการเมืองว่า เป็นกิจกรรมหรือแนวทางของรัฐ ไม่ใช่เป็นจุดหมายของรัฐ กิจกรรมของรัฐนั้นหมายถึงการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ เพื่อสามารถแบ่งสรรอำนาจหน้าที่ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล หรือระหว่างสองส่วนย่อยๆ ภายในรัฐนั้น ฮาโรลด์ ลาสเวลล์ (Harold Lasswell) นักวิชาการชาวเยอรมันได้กล่าวว่า การเมืองเป็นเรื่องอิทธิพลและผู้มีอิทธิพล นิโคโล มาเคียเวลลี (Niccolo Machiavelli) นักคิดและนักการเมืองชาวอิตาลีให้คำนิยามของการเมืองว่า เป็นเรื่องของการต่อสู้เพื่อแสวงหาอำนาจและการใช้อำนาจอย่างมีศิลปะ มาเคียเวลลีได้สอนให้ผู้ปกครองมีความสนใจสองด้าน ด้านหนึ่งคือผลประโยชน์ และกำลังใจกล้าแข็ง ให้เข้มแข็งแบบสิงโต และมีความเฉลียวฉลาดแบบสุนัขจิ้งจอก เดวิด อีสตัน (David Easton) นักรัฐศาสตร์ผู้นำการศึกษาในแนวระบบให้คำนิยามว่าการเมืองเป็นเรื่องของการใช้อำนาจหน้าที่ในการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับสังคม ความขัดแย้งของสมาชิกในสังคมเป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งเป็นกระบวนการต่อรองหาข้อยุติ กิจกรรมทางการเมืองต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ 3 ประการ คือ หนึ่ง เป็นการต่อสู้ ดันรน แข่งขัน ต่อรอง และประนีประนอม สอง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะมีส่วนร่วม และ สาม ผลของการตัดสินใจตกลงใจนั้น จะต้องมีผลกระทบต่อส่วนรวม

1.2 ลักษณะของการเมืองไทย

จากความหมายของการเมืองที่กล่าวมา สามารถจำแนกลักษณะและองค์ประกอบสำคัญของการเมืองที่ครอบคลุมความหมายของการเมืองในเกือบทุกมิติออกได้ดังนี้ (ปธาน สุวรรณมงคล และเสนีย์ คำสุข 2552: 22-23)

1.2.1 เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับมนุษย์ในสังคม ที่จำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันเกือบตลอดเวลา พื้นฐานของความคิด ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรมต่างๆ ทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจที่มนุษย์ประพฤติปฏิบัติ ถ่ายทอด อบรม สั่งสอน เรียนรู้ ตลอดจนพัฒนาหรือปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ล้วนมีส่วนเชื่อมโยงกับการเมืองทั้งสิ้น ในแง่นี้ถือว่ามนุษย์เป็น “ศูนย์กลาง” ของการเมือง ความคิดและพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีต่อกันและกันในลักษณะต่างๆ คือสิ่งที่แสดงถึงสาระทางการเมืองที่เกิดขึ้น

1.2.2 ในความเป็นจริงของแต่ละสังคม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกันอาจปรากฏออกมาใน 2 ลักษณะกว้างๆ คือ

1) ในเชิงความสัมพันธ์ขัดแย้ง หรือปฏิสัมพันธ์ในเชิงลบ คือก่อให้เกิดปัญหาและจำเป็นต้องหาทางแก้ไขปัญหานั้น

2) ในเชิงของความร่วมมือ คือปฏิสัมพันธ์ในเวลา นำไปสู่ความสงบสุขและการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

โดยความสัมพันธ์ทั้งสองลักษณะดังกล่าว สามารถก่อให้เกิดสภาวะทางการเมืองได้ทั้งสิ้น และนำไปสู่การกระทำหรือกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ที่หลากหลายทางสังคม ตั้งแต่ระดับที่เล็กที่สุด คือระหว่างตั้งแต่ 2 คนหรือกลุ่มคนไม่กี่คนไปจนถึงระดับสังคมและระดับระหว่างสังคม

1.2.3 การเมืองในสังคมมนุษย์เป็นกระบวนการที่ไม่ขาดสาย คือ เกิดขึ้นและ “กระเพื่อม” หรือมีกิจกรรมต่างๆ ต่อเนื่องกันไปคล้ายๆ กับการเกิดคลื่นในทะเลที่มีทั้งคลื่นเล็กและคลื่นสูงหรือใหญ่ แต่กระบวนการทางการเมืองจะประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญอย่างหนึ่ง คือ การตัดสินใจ (decision – making) ที่จะมีผลกระทบต่อคนอื่นๆ ในสังคมไม่แต่เฉพาะต่อผู้ที่ทำการตัดสินใจ และถ้าเป็นการตัดสินใจของบุคคลหรือองค์กรที่มีหน้าที่และตำแหน่งทางการเมืองโดยตรงยิ่งจะมีผลกระทบต่อจำนวนมากในสังคม เช่น การตัดสินใจตกลงใจในเรื่องนโยบายสาธารณะของรัฐบาล เป็นต้น

1.2.4 พื้นฐานของปฏิสัมพันธ์ใน 2 ลักษณะใหญ่ๆ ระหว่างมนุษย์ในสังคม

ตามข้อ 2 ถือเป็นสาเหตุสำคัญทำให้มนุษย์มีความสนใจทางการเมืองและตัดสินใจเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะและระดับต่างๆ กันตามพื้นฐานของสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของแต่ละคน แต่ละกลุ่ม ในระดับและรูปแบบที่มีความสำคัญมากก็คือความต้องการ และความมุ่งหวังทางการเมืองก่อให้เกิดความทะเยอทะยานของบุคคลที่จะเข้าไปมีบทบาทโดยตรงในการตัดสินใจทางการเมือง ซึ่งก็คือ การก่อเกิดชนชั้นนำทางการเมืองนั่นเอง ในลักษณะ

ดังกล่าวนี้บุคคลเหล่านี้มักจะมีประสบการณ์ ทักษะ และเทคนิคทางการเมืองเหนือกว่าคนส่วนใหญ่ในสังคม หรือกลุ่มที่พวกเขาสังกัดภายใต้ลักษณะต่างๆ ทางการเมืองที่กล่าวมาในข้อ 1-2 และ 3 ข้างต้น ทำให้ปรากฏรูปแบบและลักษณะของชนชั้นนำแตกต่างกันในสังคมเดียวกันและระหว่างสังคม

1.2.5 จากข้อ 1-4 ทำให้นิยามในระดับทั่วไปเกี่ยวกับการเมือง มักจะสัมพันธ์กับมิติของอำนาจและอิทธิพล ซึ่งสองคำนี้ความหมายซับซ้อนและครอบคลุมไปถึงพฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในเกือบทุกด้าน จนนักรัฐศาสตร์และนักคิดทางการเมืองจำนวนมากให้ความหมายของการเมืองไว้คล้ายๆ กัน คือ เป็นเรื่องเกี่ยวกับอำนาจ หรือเกี่ยวข้องกับอำนาจและอิทธิพล กล่าวคือ พิจารณาว่าอำนาจ คือ “หัวใจ” ของการเมือง ถ้าพูดถึงการเมืองก็หมายถึงการพูดถึงอำนาจ ยังมีมิติที่

หลากหลายและบางส่วนก็ยังแตกต่างกันออกไปมาก และมีผลทำให้เกิดคุณลักษณะสำคัญของการเมืองมีสไตล์ต่างๆ กัน หรือเต็มไปด้วยสีสันมากมายจนบางครั้งก็ก่อให้เกิดความสับสน

1.2.6 การเมือง โดยธรรมชาติของตัวมันเองจึงไม่อาจระบุได้ชัดเจนว่าดีหรือไม่ดี (เลว) ความดีหรือความเลวของการเมืองอาจพิจารณาได้ใน 2 มิติ คือ

1) ลักษณะเฉพาะที่สำคัญของการเมืองในแต่ละสังคม รวมทั้งการเปรียบเทียบกันระหว่างสังคม ซึ่งเกิดมาจากพื้นฐานความคิด ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรมของคนในสังคมนั้นๆ เอง โดยสะท้อนออกมาจากพฤติกรรมทางการเมืองในรูปแบบแผนต่างๆ กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมของชนชั้นนำทางการเมือง

2) การที่เราให้ค่ากับการเมืองเอง หรือเกิดจากค่านิยมของแต่ละบุคคล ซึ่งทำให้มีลักษณะหรือรูปแบบของการเมืองที่ดีและเลวเกิดขึ้นมากมาย และในลักษณะที่ขัดแย้งกันหรือไม่เป็นไปตามแนวทางเดียวกัน เพราะความแตกต่างทางด้านค่านิยมของแต่ละคนหรือแต่ละสังคม และแม้ว่าจะมีคนจำนวนมากยอมรับในสิ่งที่คล้ายคลึงกัน แต่ก็ไม่อาจสรุปได้อย่างเด็ดขาดว่าเป็นความถูกต้องในทางการเมือง

1.2.7 การเมืองจึงมีตั้งแต่ขอบเขตแคบ คือ เกี่ยวข้องกับคนจำนวนน้อย คือ ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปจนถึงระดับกว้าง คือ ระดับกลุ่ม องค์กร สถาบัน ระดับชาติ และระหว่างประเทศ หรือมีการเมืองในระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับชาติและการเมืองระดับนานาชาติ

1.3 ความสำคัญของการเมือง

การเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับคนทุกคนในสังคม เพียงแต่จะเกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือมีมากหรือน้อยเท่านั้น การเมืองจึงมีความสำคัญในหลายลักษณะ (ปธาน สุวรรณมงคล และ เสนีย์ คำสุข 2552: 25-26) ดังนี้

1.3.1 มีความสำคัญต่อแบบแผนพฤติกรรมและการดำรงชีวิตของสมาชิกในสังคม

เพราะการเมืองเป็นกระบวนการของการกำหนด กฎ ระเบียบ หรือกฎหมายต่างๆ เพื่อใช้ในการควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม เพื่อป้องกัน แก่ไข และเปลี่ยนแปลงปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนในสังคม ในบางขอบเขตเราอาจมีอิสระในการกระทำการบางอย่างตามที่เรารู้สึกว่าต้องการได้ แต่ในอีกหลายๆ ด้านมนุษย์ต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์หรือกติกาต่างๆ ของสังคม รวมทั้งที่ถูกรวบรวมไว้โดยการเมืองโดยตรง เช่น การเคารพกฎจราจร การต้องไปเข้ารับการศึกษิตตามเกณฑ์ที่กำหนด การไปหรือไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการแสดงออกทางด้านการเมืองในลักษณะต่างๆ เป็นต้น

1.3.2 เป็นกลไกในการให้การเรียนรู้ทางการเมืองแก่คนในสังคม

ซึ่งจะนำไปสู่การหล่อหลอมให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองร่วมกันของคนในสังคม ก่อนที่จะค่อยๆ ก่อเกิดการคิดสร้างสรรค์สถาบันทางการเมืองที่เหมาะสมเพื่อให้เป็นช่องทางหรือเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ทางสังคมที่คนจำนวนมากเห็นชอบร่วมกัน ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปได้ตามยุคสมัย เมื่อสาระสำคัญของการเมืองเปลี่ยนแปลงไป

ในแง่นี้ วัฒนธรรมทางการเมืองในบางสังคมจึงมีลักษณะของการร่วมมือกันทำงานและกระบวนการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งอย่างสันติวิธี ขณะที่บางสังคมมีวัฒนธรรมทางการเมืองอีกแบบหนึ่ง กระบวนการแก้ไขปัญหาใช้ความรุนแรงหรือตัดสินใจโดยรัฐหรือชนชั้นนำทางการเมืองเป็นสำคัญ

1.3.3 การเมืองเป็นเครื่องมือกำหนดทิศทางของสังคม

ในการพัฒนาไปสู่เป้าหมายบางอย่างที่เป็นความต้องการของสังคม ซึ่งอาจเป็นคนจำนวนน้อย จำนวนมาก หรือทั้งหมดในสังคมก็ได้ ยิ่งการเมืองมีประสิทธิภาพมาก เพราะคนในสังคมให้คุณค่ากับการเมืองไว้สูงการเมืองยิ่งมีความสำคัญโดยตรงต่อการกำหนดทิศทางของสังคม รวมทั้งผลักดันให้สังคมเคลื่อนไหวไปสู่ทิศทางที่กำหนดไว้แล้ว ภายใต้การระดมการสนับสนุน หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในลักษณะต่างๆ ของคนในสังคม

1.3.4 การเมืองเป็นตัวกำหนดโครงสร้างและกระบวนการทางด้านอำนาจ

ซึ่งเป็นหัวใจของการเมืองทำให้เกิดความชัดเจนว่า อำนาจจะส่งต่อหรือสืบทอดไปได้อย่างไร และถ้ามีปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจในลักษณะต่างๆ จะมีวิธีการแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างไร และความสำคัญดังกล่าวนี้ก็หลีกเลี่ยงไม่พ้นที่คนในสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องด้วย

1.3.5 การเมืองอาจส่งผลให้กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมดำเนินไปสู่ลักษณะ

สำคัญใน 2 ลักษณะ คือ ความสงบสุข มั่นคง และความยุ่งเหยิง ไม่มั่นคง ความสำคัญ ในแง่นี้ก็คือการพิจารณาการเมืองด้วยค่านิยมที่แยกเป็นดีกับเลว และในข้อเท็จจริงของสังคมต่างๆ ทั่วโลกที่เปลี่ยนแปลงในลักษณะต่างๆ ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันก็พบว่า การเมืองมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และผลของการเปลี่ยนแปลงก็มีทั้งพัฒนาก้าวหน้ามากขึ้น และการเกิดเหตุ

รุนแรงในลักษณะต่างๆ จนเกิดความแตกแยกในสังคม หรือบางสังคมต้องตกอยู่ใต้การครอบงำของสังคมภายนอก หรือบางทีก็ล่มสลายไปทางการเมือง เป็นชนชั้นนำทางการเมือง ในขณะที่เดียวกันชนกลุ่มนี้ก็ใช้อำนาจทางการเมืองเป็นปัจจัยในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของกลุ่มตนเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง เมื่อเป็นเช่นนี้ สถานภาพ เกียรติยศ ทางสังคมก็เป็นผลที่ตามมาเพื่อชนกลุ่มนี้ เมื่อเขาดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้นจึงแทบกล่าวได้ว่า บางครั้งชนชั้นนำในแต่ละประเภทเป็นชนชั้นนำที่มาจากกลุ่มเดียวกันและเป็นที่ยอมรับกันว่า ชนชั้นนำกลุ่มนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด มีการประสานผลประโยชน์กันอย่างต่อเนื่อง มีวิถีการดำเนินชีวิต มีค่านิยม และความรู้สึกนึกคิดที่ไม่แตกต่างกัน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

จากการที่ระบอบประชาธิปไตยกำหนดให้อำนาจอธิปไตยอันเป็นอำนาจอิสระในการปกครองประเทศเป็นของประชาชน ประชาชนจะเป็นผู้มอบอำนาจอธิปไตยของตนให้กับตัวแทนในการทำหน้าที่เป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตย ทั้งทางนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ และกระบวนการ

ในการคัดเลือกตัวแทนประชาชนเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็น และเป็นที่มาของการเลือกตั้ง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการทางการเมือง อันแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการปกครองประเทศ การเลือกตั้งจึงมีนัยทางการเมืองในการแสดงเจตจำนงของประชาชนในทางการเมือง การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญยิ่งในการถ่ายโอนอำนาจอธิปไตยของประชาชนไปให้ตัวแทนใช้แทนประชาชน กล่าวโดยสรุปแล้ว การเลือกตั้ง หมายถึง กระบวนการทางการเมืองรูปแบบหนึ่ง ที่พลเมืองเข้ามีส่วนร่วม ด้วยการแสดงเจตจำนงตามความต้องการและการสนับสนุน โดยผ่านตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในการปกครองประเทศ (ธโรธร ตูทองคำ : 2549 หน้า 535)

ความหมายของการเลือกตั้ง นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการเลือกตั้งไว้ดังต่อไปนี้

ประหยัด หงส์ทองคำ (2549 : 243) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้งไว้โดยสรุปว่าการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวอย่างกว้างขวางและสุจริต ยุติธรรม เพราะการเลือกตั้งเป็นสิทธิทางการเมืองขั้นพื้นฐานที่ประชาชนจะได้ใช้ในฐานะผู้เป็นเจ้าของอำนาจอิสระ (อำนาจอธิปไตย) การเลือกตั้งจึงเป็นกิจกรรมที่สามารถพิสูจน์เชิงประจักษ์ได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ถือได้ว่าเป็นหัวใจของการเมืองระบอบประชาธิปไตย

กรมพล ทงธรรมชาติ (2531 : 1) อธิบายว่า การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็นกิจกรรมทางการเมืองอันแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ด้วยการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาลเป็นกลไกแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องสนับสนุนให้มีการปฏิบัติ จัดทำ หรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง และการตัดสินใจนโยบายสาธารณะที่มีผลกระทบต่อประชาชน

ไพฑูริย์ บุญวัฒน์ (2538 : 19-20) ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้งโดยสรุปว่า หมายถึงกรณีที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ได้พิจารณาคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งบุคคลหนึ่ง หรือหลายคนจากบุคคลหลายๆ คน หรือ เลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่งจากบัญชีรายชื่อหลายๆ บัญชี เพื่อให้ไปทำการอันใดอันหนึ่งแทนตนเองโดยอิสระ เสรี และสุจริต

ธโรธร ตูทองคำ (2549 : 535) อธิบายเกี่ยวกับการเลือกตั้งไว้ว่า หมายถึง กระบวนการทางการเมืองรูปแบบหนึ่ง ที่พลเมืองมีส่วนร่วม ด้วยการแสดงเจตจำนงตามความต้องการและการสนับสนุนโดยผ่านตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในการปกครองประเทศ

การเลือกตั้งมีความสำคัญในฐานะที่เป็นกระบวนการทางการเมือง โดยเฉพาะในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังที่นักวิชาการหลายท่านกล่าวถึง (วิชรา ไชยสาร : 2544 พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว : 2538 และคณะ) ซึ่งสรุปเรียบเรียงไว้โดยสังเขปว่า การเลือกตั้งเป็นกลไกการใช้อำนาจอธิปไตย หรือการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political participation) ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนที่มีนโยบายตรงกับความต้องการของตนเอง เพื่อให้เขาเหล่านั้นไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนด้วยความชอบธรรม เพื่อลดภาวะตึงเครียด ขจัดความขัดแย้ง หรือการสืบทอดอำนาจ และเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่จะดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนักอยู่เสมอว่า ตนเองต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน เพราะประชาชนจะเป็นผู้กำหนดอนาคตทางการเมืองของตนด้วยการเลือกหรือไม่เลือกตนกลับเข้ามาทำหน้าที่ผู้แทนอีก โดยสรุป การเลือกตั้งมีความสำคัญดังนี้

- (1) เป็นการเลือกผู้ปกครองหรือรัฐบาลที่จะมาทำการปกครอง
- (2) เป็นการ “ห้ามล้อ” ทางการเมือง ทำให้ผู้ปกครองต้องฟังเสียงของประชาชนตลอดเวลา
- (3) เป็นกลไกเชื่อมโยงความต้องการของประชาชนเข้ากับนโยบายสาธารณะ
- (4) สร้างความชอบธรรมทางการเมือง
- (5) ลดความตึงเครียดและความขัดแย้งทางการเมืองและสังคม
- (6) ทำให้เกิดบูรณาการทางการเมือง

(7) ทำให้เกิดการระดมมวลชนเข้าสู่กระบวนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในลักษณะของความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองที่ดี

หลักเกณฑ์สำคัญในการเลือกตั้ง ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติได้กำหนดหลักเกณฑ์สำคัญในการเลือกตั้งไว้ ซึ่งสรุปโดยสังเขปได้ดังนี้ (หยุด แสงอุทัย อ้างใน ประหยัด หงส์ทองคำ 2549 : หน้า 255-259)

1) หลักอิสระแห่งการเลือกตั้ง (Free election) มีความหมายว่า ต้องกระทำโดยเสรี ไม่มีการบังคับ กดขี่ จ้างวาน หรือใช้อิทธิพลใดๆ มาบิดเบือน หรือทำให้ผลการเลือกตั้งไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดย (ก) เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องคอยเฝ้าดูแลและดำเนินกิจการให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยเสรี (ข) รัฐเองก็ต้องไม่กดขี่หรือจ้างวาน หรือใช้อิทธิพลใดๆ บังคับให้ราษฎรเลือกตั้ง

2) หลักการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา (Periodic election) การเลือกตั้ง ซึ่งหมายความว่าเมื่อเลือกตั้งไปแล้วจะต้องเลือกตั้งใหม่อีก โดยมีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน ทั้งนี้เพราะ การกำหนดระยะเวลาสำหรับการเลือกตั้งครั้งหนึ่งๆ ไว้ห่างกันพอสมควรยอมทำให้ผู้แทนราษฎรไม่ห่างเหินต่อเจตจำนงของราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากเกินไป ควรจะต้องให้ราษฎรผู้เลือกตั้งมีโอกาสเลือกได้ว่าจะเอาผู้แทนคนเดิม หรือเอาผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใหม่ และทำให้ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถควบคุมผู้แทนของตนเองได้ กล่าวคือ ผู้แทนราษฎร ย่อมทราบดีว่า ถ้าตนประพฤติไม่ดี หรือไม่ตรงตามเจตจำนงของราษฎร ราษฎรก็จะไม่เลือกตั้งเข้ามาอีก

3) หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง (genuine election) คือ ไม่ใช่มีการเลือกตั้งปลอมแปลงที่เป็นการกำหนดให้ (ก) รัฐบาลไม่คดโกงในการเลือกตั้ง เช่น ทำการเลือกตั้งพอเป็นพิธีหรือโดยการนับคะแนนเสียงผิดพลาด หรือแอบเอาบัตรลงคะแนนปลอมมาใส่ไว้ เป็นต้น (ข) รัฐบาลจะต้องระวังมิให้ราษฎรคดโกงกันเองในการเลือกตั้ง วิธีที่จะให้มีการเลือกตั้งอย่างแท้จริงที่สำคัญได้แก่ จัดให้ราษฎรจัดการเลือกตั้งของตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยให้ราษฎรร่วมมือในการเลือกตั้ง เช่น เป็นกรรมการตรวจคะแนน เป็นต้น นอกจากนี้จะต้องจัดให้มีวิธีการคัดค้านการเลือกตั้ง เพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ได้ ทั้งนี้โดยจะต้องจัดขึ้นเฉพาะหรือกำหนดให้มีศาลยุติธรรม หรือสภานิติบัญญัติเป็นผู้วินิจฉัยว่าเป็นการเลือกตั้งไปโดยชอบหรือไม่

4) หลักการออกเสียงทั่วไป (universal suffrage) โดยได้ให้คำแทนความหมายว่า “การเลือกตั้งทั่วถึง” ซึ่งหมายถึงการให้บุคคลออกเสียงลงคะแนนโดยไม่จำกัด กล่าวคือ บุคคลทุกคนไม่ว่าหญิงหรือชายที่มีสัญชาติของประเทศใดจะต้องมีสิทธิเลือกตั้งผู้แทนราษฎรของประเทศนั้น ข้อยกเว้นที่รับรองกันอยู่ทั่วไปก็คือ ไม่ให้สิทธิเลือกตั้งแก่เด็ก บุคคลวิกลจริต หรือมีจิตบกพร่อง ผู้ต้องโทษจำคุกมาแล้วและพ้นโทษยังไม่เกินเวลาที่กำหนดไว้ และนอกจากนั้นบุคคลนั้นจะต้องมีสิทธิในฐานะพลเมือง

เช่น ไม่ได้ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ต้องมีถิ่นที่อยู่ และ (เฉพาะในบางประเทศ) ต้องเป็นเพศชายด้วย แต่การจำกัดเพศหญิงนั้น เป็นการลัดต่อหลักการเลือกตั้งทั่วถึง

นอกจากนี้ ในรายงานการวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (2548 : 10) ยังได้ระบุถึงหลักเกณฑ์ในการเลือกตั้งที่ประกอบด้วย

ก. การเลือกตั้งที่ยุติธรรม หมายถึง การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์เป็นไปตามตัวบทกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมาย ปราศจากความครอบงำและเล่ห์ทางการเมือง ปราศจากการใช้อิทธิพลทางการเมือง ทางเศรษฐกิจและสถานภาพทางสังคม เช่น นักการเมืองหรือข้าราชการที่อยู่ในตำแหน่งใช้อำนาจหน้าที่ของตนเพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนสนับสนุน หรือใช้อุปกรณ์เครื่องใช้ของราชการในการหาเสียง หรือผู้มีกำลังทางเศรษฐกิจเข้มแข็งกว่า ใช้เงินทุ่มเทหาเสียงหรือซื้อคะแนนเสียงเพื่อตนเองหรือสนับสนุนผู้สมัครที่ตนสนับสนุน นอกจากนี้ การต่อสู้แข่งขันระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองจะต้องเป็นไปอย่างอิสระภายในขอบเขตและเจตนารมณ์ของกฎหมายซึ่งอยู่บนความยุติธรรมและความเสมอภาค

ข. หลักการลงคะแนนลับ หมายถึง การออกเสียงเลือกตั้งเป็นเอกสิทธิ์ของผู้เลือกตั้งโดยเด็ดขาด เอกสิทธิ์นี้จะได้รับการปกป้อง พิทักษ์ ก็โดยการออกเสียงลับโดยผู้ออกเสียงไม่จำเป็นต้องบอกผู้อื่นว่าตนเลือกใคร ทั้งนี้ เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ ปราศจากการข่มขู่บีบบังคับจากอิทธิพลใดๆ ที่จะมีผลกระทบต่อเสรีภาพของผู้เลือกตั้ง (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง : 2547 หน้า 6-9)

วิธีการเลือกตั้ง (พิมลจรรย์ นามวัฒน์ : 2534 : 726) ระบุว่าวิธีการเลือกตั้งมีด้วยกัน 2 วิธี คือ

1) การเลือกตั้งโดยตรง (Direct election) หมายถึง การเลือกตั้งที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้วิจารณญาณของตนในการออกเสียงลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละตำแหน่งโดยตรง คะแนนเสียงที่ได้รับจากการออกเสียงลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะเป็นเครื่องชี้วัดว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดจะชนะการเลือกตั้งในครั้งนั้นๆ

2) การเลือกตั้งโดยทางอ้อม (Indirect election) หมายถึง การที่ประชาชนไปออกเสียงเลือกตั้งคณะบุคคลคณะหนึ่งเข้าทำหน้าที่เลือกตั้งแทนตน (Electoral college) เป็นการมอบหมายสิทธิในการเลือกตั้งให้แก่คณะบุคคลผู้ทำการเลือกตั้งโดยเด็ดขาด การเลือกตั้งแบบนี้ใช้ในกรณี que เห็นว่า คณะบุคคลที่เข้าไปทำการเลือกตั้งนั้นจะมีสติปัญญาและความรู้ความสามารถในการใช้วิจารณญาณได้ดีกว่า อันเป็นหลักประกันได้ว่า ประชาชนจะได้ผู้แทนที่ดีมีความสามารถอย่างแน่นอน

ประเภทของการเลือกตั้ง การแบ่งประเภทของการเลือกตั้ง สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้ (คณะกรรมการการเลือกตั้ง : 2548 : 11)

1) การเลือกตั้งทั่วไป (General-Election) หมายถึง การเลือกตั้งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศมาลงคะแนนเสียงพร้อมๆ กัน การเลือกตั้งทั่วไปมี 2 กรณี คือ ครบวาระที่จะต้องมีการเลือกตั้ง และยุบสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งการเลือกตั้งทั่วไปนี้ จะเป็นเครื่องชี้วัดกระแสความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนได้เป็นอย่างดี แต่จะชี้วัดได้มาน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับระบบพรรคการเมืองของประเทศนั้นๆ เช่น ประเทศในระบอบ 2 พรรคการเมือง การเลือกตั้งทั่วไปจะเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่เป็นเครื่องชี้วัดว่าประชาชนยังคงสนับสนุนรัฐบาลเดิมหรือไม่ สำหรับประเทศที่เป็นระบบหลายพรรคการเมือง ลักษณะการจัดตั้งรัฐบาลเป็นรัฐบาลผสมผลการเลือกตั้งทั่วไปไม่อาจชี้วัดได้ชัดเจนว่า ประชาชนต้องการรัฐบาลเดิมหรือรัฐบาลใหม่ได้ เพราะการจัดตั้งรัฐบาลเป็นรัฐบาลผสมขึ้นอยู่กับการรวบรวมเสียงข้างมากของพรรคการเมืองต่างๆ หลังจากการเลือกตั้งได้หรือไม่ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การเลือกตั้งทั่วไปยังเป็นภาพสะท้อนความคิดเห็น วัฒนธรรมทางการเมืองและแนวโน้มของกระแสความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนในประเทศหรือในเขตเลือกตั้งนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ความแตกต่างของจำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองกับชนบท ปริมาณและลักษณะการซื้อสิทธิ-ขายเสียงในเขตเลือกตั้งต่างๆ ความนิยมพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งในกรุงเทพมหานครกับภูมิภาคอื่นๆ เป็นต้น

2) การเลือกตั้งซ่อม (By-Election) ในกรณีผู้แทนราษฎรขาดสมาชิกภาพ เช่น ตาย ลาออก หรือเพราะเหตุอื่นๆ เป็นต้น ก็จะมีการเลือกตั้งซ่อมให้ได้ผู้แทนราษฎรมาแทนที่ผู้ที่พ้นสภาพการเป็นผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งซ่อมในเขตเลือกตั้งก็จะเป็นเครื่องมือในการวัดความนิยมพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งหรือรัฐบาลได้ (วัชรวิทย์ ไชยสาร : 2544 : 14-15)

การใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ฐิโสธร ตูทองคำ (2549 : 560-562) กล่าวถึงการใช้จ่ายในการเลือกตั้งไว้ดังต่อไปนี้

การใช้จ่ายในการเลือกตั้งหมายถึง การใช้จ่ายที่ใช้สำหรับการเลือกตั้ง ที่ทั้งผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมืองและรัฐบาลต่างมีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้จ่ายนี้ด้วยกันทั้งสิ้น ในประเทศที่พัฒนาแล้ว และประเทศที่กำลังพัฒนา การเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้ง จะมีค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งเป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นไปอย่างกว้างขวาง การใช้จ่ายในการเลือกตั้งจะศึกษาในสามส่วน คือ ที่มาหรือแหล่งเงินทุนในการเลือกตั้ง การใช้จ่ายในการเลือกตั้งและข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับการใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

ที่มาหรือแหล่งเงินทุนในการเลือกตั้ง การเลือกตั้งในแต่ละครั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องใช้เงินทุนในการรณรงค์หาเสียง ที่มาหรือแหล่งเงินทุนจึงเป็นสิ่งสำคัญ แหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญได้แก่

1) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นผู้ให้เงินทุนสนับสนุนการใช้จ่ายในการเลือกตั้งทั้งในรูปแบบของการบริจาคให้กับพรรคการเมืองก่อน หรือ การเป็นแหล่งสำหรับการใช้จ่ายในการเลือกตั้งของตนเอง

ได้รับการเลือกตั้ง ด้วยปัจจัยนี้ จึงเป็นผลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีฐานะทางเศรษฐกิจหรือได้รับการสนับสนุนทางเศรษฐกิจจากผู้อื่น มีโอกาสที่จะได้รับการเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่มีฐานะด้อยกว่า

2) พรรคการเมือง ให้การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งในสังกัดพรรคการเมือง แหล่งที่มาของเงินทุนของพรรคการเมืองที่สำคัญ ได้แก่ การบริจาคของประชาชน การบำรุงพรรคของสมาชิกพรรคการเมือง การจัดกิจกรรมของพรรคการเมือง และการจัดสรรของรัฐบาลในการให้เงินอุดหนุนพรรคการเมือง การที่พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนทางการเมือง ทำให้พรรคการเมืองมีเงินอุดหนุนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง

3) ผู้บริจาค เป็นผู้บริจาคเงินเพื่อสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการรณรงค์หาเสียง บางประเทศกำหนดวงเงินที่ผู้บริจาคจะดำเนินการได้ เนื่องจากไม่ต้องการให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งถูกรอบงำโดยผู้บริจาค หรือการออกกฎหมายที่ห้ามหรือจำกัดการรับเงินทุนจากต่างประเทศอันจะเป็นผลต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งชาติ

4) รัฐบาล ในบางประเทศโดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้ว ต่างให้การสนับสนุนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งด้วยการให้เงินทุนในการสนับสนุนพรรคการเมืองนอกเหนือไปจากที่รัฐบาลต้องมีค่าใช้จ่ายในการจัดการเลือกตั้ง เช่น ในกรณีของสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมนี เป็นต้น

ระบบการเลือกตั้ง (พรรคดี ผ่องแผ้ว และพิมลจรรย์ นามวัฒน์ อ่างใน ธโสธร ตูทองคำ 2549 : 544-545) ซึ่งว่าระบบเลือกตั้งที่สำคัญ แบ่งออกได้เป็นสองประเภท คือ ระบบการเลือกตั้งแบบคะแนนเสียงข้างมาก และระบบการเลือกตั้งแบบคะแนนเสียงตามสัดส่วน กล่าวคือ

1) ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากหรือระบบการเลือกตั้งแบบคะแนนเสียงข้างมาก (Majority Electoral System) คือ ระบบการเลือกตั้งที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับคะแนนสูงสุดจะเป็นผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นๆ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดที่ได้รับคะแนนสูงสุดตามจำนวนที่นั่งที่จะพึงมีในเขตการเลือกตั้งนั้นเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้ง

2) ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนหรือระบบการเลือกตั้งที่เป็นระบบคะแนนตามสัดส่วน (Proportional Representation Electoral System หรือ PR) หรือระบบเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ (List system) ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนหมายถึง ระบบการเลือกตั้งที่ระบบคะแนนที่ได้รับกับสัดส่วนของจำนวนที่นั่งในการเป็นตัวแทนเป็นสัดส่วนกันหรือแนวเดียวกันหรือสัมพันธ์กัน ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนจึงเป็นระบบการเลือกตั้งที่เชื่อมโยงระหว่างคะแนนที่ได้รับกับจำนวนที่นั่ง หลักการสำคัญของระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วน ได้แก่ การกำหนดโควตาหรือจำนวนคะแนนมาตรฐานสำหรับตัดสินผลการเลือกตั้งในแต่ละที่นั่งในแต่ละเขตการเลือกตั้งอันนำไปสู่การที่ระบบเลือกตั้งนี้เป็นระบบการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ วิธีการสำคัญในการเลือกตั้งคือ พรรคการเมืองจะส่งรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขตการเลือกตั้ง เพื่อให้ผู้เลือกตั้งเป็นผู้ออกเสียงลงคะแนน

3. แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์

แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ ระบบอุปถัมภ์เป็นระบบความสัมพันธ์ระหว่างคนสองคนที่มีสถานภาพทางสังคมที่ไม่เท่าเทียมกัน แต่อยู่ร่วมกันได้ เพราะมีลักษณะต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน และมีผลประโยชน์ร่วมกัน โดยมีความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนระหว่างกันอยู่ด้วย ผู้อุปถัมภ์ (ผู้ให้) ซึ่งมีทรัพยากรในการครอบครอง เช่น ทรัพย์สินเงินทอง ที่ดินหรืออำนาจ มากกว่าจะเป็นฝ่ายอุปการะคุ้มครอง เพื่อให้ผู้รับการอุปถัมภ์ (ผู้รับ) ให้รอดพ้นจากการถูกกดขี่ข่มเหงจากผู้อื่นและจากอันตรายต่างๆ และส่วนผู้รับเองก็ตอบแทนด้วยการให้ความนิยมชมชอบให้ข่าวสารหรือ อื่นๆ โดยพื้นฐานแล้วระบบอุปถัมภ์จะเป็นความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนก็ต่อเมื่อ “ผู้ให้” มีคุณธรรมและ “ผู้รับ” ยินยอมมอบความภักดีให้และความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของคนไทย เพราะความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์เน้นการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันและตอบแทนสิ่งที่เราเรียกว่า “บุญคุณ”

ดังนั้นแนวคิดระบบอุปถัมภ์ก็คือการที่ผู้อยู่ในฐานะต่ำกว่าไปพึ่งพิงหรือรับอุปถัมภ์จากผู้ที่อยู่ในฐานะที่เหนือกว่า เป็นลักษณะความสัมพันธ์ใน แนวตั้ง เพราะสังคมไทยยอมรับในอำนาจของคนที่มีตำแหน่ง อำนาจ บารมีอิทธิพลที่เหนือกว่าจะสามารถบังคับ หรือโน้มน้าวผู้ที่อยู่ต่ำกว่าให้ปฏิบัติตามคำสั่งได้ (อมราและ ปรีชา, 2545) ระบบอุปถัมภ์เป็น 2ระบบ ซึ่งภายในโครงสร้างทางชนชั้นอันเดียวกัน ประเภทแรกได้แก่ระบบอุปถัมภ์อย่างเป็นทางการและอีกประเภทหนึ่งคือระบบอุปถัมภ์อย่างไม่เป็นทางการ

ระบบอุปถัมภ์และระบบประชาธิปไตยมีข้อต้องพิจารณาคือ เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกรวมทั้งการพัฒนาภายใน เช่น เปลี่ยนจากสังคมเกษตรมาสู่สังคมอุตสาหกรรมและสังคมข่าวสารข้อมูล ย่อมจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน นับตั้งแต่ระดับการศึกษาของประชาชน การรับรู้ข่าวสารของประชาชน ความรู้เรื่องการเมืองและความตื่นตัวทางการเมืองและที่สำคัญที่สุดคือ การเปลี่ยนแปลงในเรื่องวัฒนธรรมทางการเมือง จากวัฒนธรรมที่คับแคบ (parochial political culture) ซึ่งมักจะอยู่ในสังคมชนบทที่ห่างไกล และสังคมแบบไพร่ฟ้า (subject political culture) ซึ่งมักจะอยู่ในสังคมเกษตรแบบจารีตนิยม จนมาเป็นวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม (participant political culture) และเมื่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในส่วนนี้ย่อมทำให้ความสัมพันธ์แบบระบบอุปถัมภ์ถูกระทบ เพราะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในส่วนของวัฒนธรรมระบบการเมืองก็ต้องเปลี่ยนแปลงด้วย แต่การเปลี่ยนแปลงของระบบการเมืองย่อมเกิดความขัดแย้งกับความสัมพันธ์ของมนุษย์แบบเดิมนั้นคือระบบอุปถัมภ์ เนื่องจากวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมจะมีความเสมอภาคในสังคมมากกว่าเก่า ความสัมพันธ์ของมนุษย์ในสังคมจึงเป็นไปในแนวราบ แต่ความสัมพันธ์ของมนุษย์ในระบบอุปถัมภ์เป็นไปในแนวตั้ง เป็นสังคมที่มีความลดหลั่นเป็นขั้นๆ ในสถานะที่มีการเปลี่ยนแปลงของ

สังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ซึ่งอาจส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและระบบการเมืองนั้นจะเกิดความตึงเครียด และความขัดแย้งระหว่างระบบอุปถัมภ์และระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย ถ้าความขัดแย้งไม่สามารถจะแก้ไขได้โดยการผสมผสาน การออมชอม อาจนำไปสู่ปัญหาและวิกฤตทางการเมืองหรือความรุนแรงทางการเมืองได้ ซึ่งมีตัวอย่างในประวัติศาสตร์มากมาย

ในด้านความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ การยอมรับความแตกต่างในเรื่องฐานะของบุคคล การเน้นการพึ่งผู้อื่นและการยึดมั่นตัวบุคคลนั้นยังคงมีอิทธิพลต่อการปกครองเรื่อยมา ดังจะเห็นได้ว่าลักษณะเจ้าขุนมูลนายยังคงอยู่ในระบบราชการไทยค่อนข้างมาก ข้าราชการจำนวนไม่น้อยมีความรู้สึกว่าเป็นนายของประชาชน เหมือนดังเช่น มูลนายเป็นนายของพวกไพร่ ทั่วๆ ไปที่ตามแนวความคิดของระบบบริหารราชการสมัยใหม่ ข้าราชการไม่ได้เป็นนายของประชาชน หากแต่เป็นผู้นำบริการต่างๆ ของรัฐไปสู่ประชาชน โดยภายใต้ขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐ โดยข้าราชการจะได้รับเงินเดือนเป็นผลตอบแทนในการปฏิบัติงาน ซึ่งเงินเดือนเหล่านี้ก็ได้จากภาษีอากรของประชาชน ข้าราชการจึงมีฐานะเป็นผู้รับใช้ประชาชน แต่สิ่งที่เกิดขึ้น ในสังคมไทยกลับกลายเป็นว่า ข้าราชการรู้สึกว่าเป็นนายของประชาชน และทางฝ่ายประชาชนเองก็ยอมรับว่ามีความรู้สึกต่อข้าราชการเหมือนดังเป็นมูลนายของตน มีความกลัวเกรง นอบน้อม และเคารพเชื่อฟังระบบราชการ ดังนั้นข้าราชการจึงมีอิทธิพลในการควบคุมความคิดและพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนเหมือนระบบไพร่เคยควบคุมชีวิตและความคิดอ่านของพวกไพร่ในสังคมสมัยเก่า

การอุปถัมภ์ ในความหมายโดยทั่วไป ก็คือ การค้าจุน การค้าชู การสนับสนุน การเลี้ยงดู ในทางการเมืองซึ่งใช้คำว่า ระบบอุปถัมภ์ หมายถึง การได้รับสิทธิพิเศษจากผู้ใหญ่หรือญาติมิตรของตน เป็นระบบที่ตรงกันข้ามกับระบบความชอบธรรมซึ่งนิยมใช้เป็นหลักในปัจจุบัน

ระบบอุปถัมภ์ (Patronage System) เป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมในยุโรปช่วงศตวรรษที่ 5 - 16 และในสังคมไทยจะมีรูปแบบที่คล้ายคลึงกันในสมัยพระบรมไตรโลกนาถจนถึงรัชกาลที่ 5 แห่งรัตนโกสินทร์ คำว่า “ผู้อุปถัมภ์” (patron) เป็นคำที่มาจากภาษาละติน คือ *patronus* หมายถึง บุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมหรือรับรอง (sanction) โดยคนเหล่านี้จะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้มีอำนาจต่อยกกว่าหรือเป็น “ผู้รับอุปถัมภ์” (client) ที่ต้องการความช่วยเหลือหรือป้องกัน โดยผู้อุปถัมภ์จะให้ประโยชน์กับผู้รับอุปถัมภ์โดยหวังจะได้ประโยชน์ตอบแทนกลับมาในรูปแบบของสินค้า ความจงรักภักดี การสนับสนุนทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ ความสัมพันธ์ในเชิงตอบแทนซึ่งกันและกัน (reciprocal relationships) โดยทั่วไปความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองฝ่ายนี้ ฝ่ายผู้รับอุปถัมภ์มักจะเป็นผู้เสียเปรียบเพราะโดยคำจำกัดความว่าเป็นผู้ที่อ่อนแอกว่าทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมือง (Kurian, 2011: 1199-1200)

เจมส์ ซี สกอตต์ (James C. Scott, 2539: 47-53) ได้นิยามความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ไว้ว่า เป็นกรณีของความสัมพันธ์คู่ ที่เป็นกลไกของความสัมพันธ์ (instrumental relationship) ในลักษณะที่ว่าบุคคลหนึ่งจะมีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจในระดับสูงจะเป็นผู้อุปถัมภ์ ที่จะใช้อิทธิพลและทรัพยากรของตนในการช่วยปกป้องคุ้มครองหรือให้ผลประโยชน์หรือทั้งสองอย่างแก่บุคคลที่มีสถานภาพต่ำกว่าคือผู้รับอุปถัมภ์ ผู้ซึ่งจะต้องตอบแทนโดยการให้การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนให้บริการแก่ผู้อุปถัมภ์ ผู้อุปถัมภ์อาจจะสามารถใช้อำนาจในทางเห็นชอบ (sanction) หรือการใช้อำนาจบังคับอย่างแท้จริง (pure coercive) ก็ได้

นอกจากนี้ ในบริบทปัจจุบัน คำว่าระบบอุปถัมภ์ มักใช้ในสังคมประเทศโลกที่สามหรือในประเทศที่กำลังพัฒนา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์สามารถเชื่อมโยงบุคคลที่มีสถานภาพต่ำไปจนถึงบุคคลระดับชาติโดยไม่จำเป็นต้องผูกติดกับระบบราชการที่เข้มงวด ในทางการเมืองการปกครองผู้อุปถัมภ์อาจจะสามารถช่วยเหลือผู้รับอุปถัมภ์ของตนในการติดต่อกับระบบราชการ เช่น การช่วยประกันตัว การช่วยฝากลูกเข้าโรงเรียนของรัฐ เป็นต้น อีกทั้ง เครือข่ายของระบบอุปถัมภ์ได้กลายมาเป็นวิธีการที่พรรคการเมืองใช้ในการหาคะแนนเสียงในชนบท เช่น การซื้อเสียง การสัญญาว่าจะให้ เหล่านี้ เป็นต้น หากมองโดยปราศจากอคติ สังคมอุปถัมภ์เป็นสังคมที่มีต้นทุนทางสังคมโดยรวมสูง การใช้ระบบอุปถัมภ์อาจเป็นภาพสะท้อนของการสร้างเครือข่ายทางสังคมเพื่อลดความเสี่ยงในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีความเหลื่อมล้ำสูง ในสังคมไทยมักมองว่าระบบอุปถัมภ์เป็นวิถีของคนในชนบท และเป็นที่มาของการซื้อเสียง แต่แท้จริงแล้ว สังคมเมือง และสังคมคนกรุงเทพรักตั้งอยู่บนพื้นฐานของระบบอุปถัมภ์ไม่น้อยไปกว่าสังคมต่างจังหวัด

3.1 ตัวอย่างการนำไปใช้ในประเทศไทย

อย่างไรก็ดี คำว่าระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยมีความแตกต่างกับความหมายในยุโรปอย่างมาก เพราะจะถูกใช้แทนการเรียกระบบการปกครองแบบ “ศักดินา” ซึ่งในภาษาอังกฤษจะเรียกว่า “ฟีวตัล” (feudal) โดยระบบศักดินาของไทยเริ่มในสมัยพระบรมไตรโลกนาถ ที่กำหนดลำดับชั้นทางสังคมผ่านการจัดแบ่งว่าศักดิ์ใดมีสิทธิในการถือครองที่นาเท่าใด โดยการแบ่งลักษณะนี้ไม่ได้ยึดติดว่าจะต้องถือครองที่นาตามตัวเลขจริงๆ การบอกจำนวนไรของที่นาเป็นเพียงการจัดลำดับเชิงปริมาณเท่านั้น แต่นัยสำคัญอยู่ที่จำนวน “ไพร่” หรือ “ผู้รับอุปถัมภ์” ที่เข้ามาฝากตัว ผู้อุปถัมภ์คนใดมีไพร่จำนวนมากก็จะแสดงถึงอำนาจที่มากกว่า แตกต่างจากผู้อุปถัมภ์ในยุโรปที่ยึดครองที่นาจริงๆ ใน การเป็นปัจจัยการผลิตทางสังคม แต่ไม่ได้ให้ความสนใจกับผู้รับอุปถัมภ์มากนัก

สำหรับการใช้คำว่าระบบอุปถัมภ์ในโครงสร้างทางสังคมไทย อคิน รพีพัฒน์ ได้กล่าวไว้ว่าเมื่อมีการพัฒนาเศรษฐกิจในหมู่บ้านเป็นสาเหตุของการเลือนถอยของระบบอุปถัมภ์ ชาวชนบทได้เปลี่ยนแปลงการเพาะปลูกเพื่อการดำรงชีพมาเป็นการเพาะปลูกเพื่อการค้า มีถนนเข้าสู่หมู่บ้านทำให้การคมนาคมสะดวกขึ้น นอกจากนี้พ่อค้าซึ่งมีอิทธิพลมีอำนาจทางการเมืองเข้ามาถึง

หมู่บ้านแล้ว ข้าราชการจากหลายหน่วยงานเข้ามาในท้องที่ ทำให้ชาวบ้านรู้สึกถึงอำนาจรัฐเข้ามากระทบโดยตรง กำหนดผู้ใหญ่บ้านจึงกลายเป็นผู้แทนของรัฐ แทนที่จะเป็นผู้แทนของชาวบ้าน ชาวบ้านจากที่เคยพึ่งพากำนันผู้ใหญ่บ้าน เมื่อเห็นว่าพึ่งพิงกับผู้แทนรัฐไม่ได้ ก็ต้องหันไปพึ่งพิงพ่อค้า หรือผู้ที่ร่ำรวย ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ระหว่างผู้ใหญ่บ้านกับลูกบ้านจึงค่อยๆ เลือนลอบไปในที่สุด ทำให้กลุ่มพ่อค้าเข้ามาแทนในระบบอุปถัมภ์ ซึ่งสุดท้ายจะกลายเป็นความสัมพันธ์อุปถัมภ์ระหว่างชาวบ้านกับนักธุรกิจท้องถิ่นที่เข้ามาเล่นการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นด้วย (สมหญิง, 2532: 21)

เห็นได้ว่าการใช้คำว่าระบบอุปถัมภ์จึงต้องพึงระวังว่าบริบทของการใช้คำที่แตกต่างกันระหว่าง “อุปถัมภ์แบบยุโรป” กับ “อุปถัมภ์แบบไทย” แม้โดยทั่วไปแล้วคำว่า อุปถัมภ์ จะหมายถึงการที่คนคนหนึ่งที่มีอำนาจ และทรัพยากรน้อยกว่าจะต้องหันไปพึ่งพาผู้ที่มีอำนาจ และทรัพยากรที่มากกว่าเพื่อการได้มาซึ่งผลประโยชน์ต่างตอบแทนซึ่งกันและกันก็ตาม แต่ตามบริบทของแต่ละสังคมที่แตกต่างกันออกไปก็อาจทำให้มีอาจกล่าวได้ว่าการนิยามแบบใดผิดหรือถูก เพราะบริบทในสังคมเศรษฐกิจและการเมืองที่แตกต่างกันทำให้รายละเอียดในการแปลความหมายของคำแตกต่างกันไปด้วย แต่ใจความหลักของคำว่าระบบอุปถัมภ์ยังคงมีจุดร่วมกันอยู่ คือ ประชาชนที่มีฐานะด้อยกว่าทางสังคมก็จะกลายเป็นผู้รับอุปถัมภ์เมื่อได้เข้าไปฝากตัวกับผู้อุปถัมภ์ที่มีฐานะดีกว่า และความสัมพันธ์นี้ต่างได้ผลประโยชน์ทั้งคู่ เพราะผู้อุปถัมภ์จะดูแลด้านชีวิตความเป็นอยู่และเชื่อมต่ออำนาจในการเข้าถึงภาครัฐให้กับผู้รับอุปถัมภ์ ในขณะที่ผู้รับอุปถัมภ์จะต้องตอบแทนบางประการ เช่น การใช้แรงงานให้ หรือ การมอบสิทธิบางประการให้ เป็นต้น

ส่วนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการผู้ใหญ่กับข้าราชการผู้น้อยภายในระบบราชการก็ได้รับอิทธิพลลักษณะความสัมพันธ์ของระบบไพร่อยู่ไม่น้อย ในระบบราชการไทยยังยึดมั่นในความผูกพันกันเป็นเชิงส่วนตัวตามลักษณะความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ มากกว่าจะมีความสัมพันธ์กันเป็นทางการตามกฎระเบียบที่ได้วางไว้ และมีแนวโน้มว่าจะปฏิบัติราชการตามคำสั่งของหัวหน้าโดยไม่มีการโต้แย้ง และไม่มีความคิดริเริ่มใดๆ เหมือนเช่นมูลนายระดับล่างปฏิบัติต่อมูลนายระดับสูงในสังคมสมัยเก่า (ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล, 2538: 105)

นอกจากลักษณะเจ้าขุนมูลนายที่ปรากฏอยู่ในระบบราชการแล้ว การอุปถัมภ์คำชูการเน้นการพึ่งพาผู้อื่น การยึดมั่นในตัวบุคคล ยังคงมีอิทธิพลอยู่มากในสังคมไทย ดังจะเห็นได้ว่า พรรคการเมืองจะเสื่อมหรือจะเจริญรุ่งเรืองก็ขึ้นอยู่กับหัวหน้าพรรคเป็นสำคัญ บุคคลใดแม้ว่าจะมีความสามารถมากเพียงใด หากไม่ได้รับการอุปถัมภ์คำชูจากผู้ใหญ่ที่มีอำนาจแล้วก็มีโอกาสน้อยมากที่จะเจริญก้าวหน้าใน ตำแหน่งหน้าที่การงานอย่างเต็มที่ ความสามารถในการฝากเนื้อฝากตัวกับผู้ที่มีอำนาจจึงเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง นอกเหนือจากปัจจัยเรื่องการศึกษาต่อการเลื่อนตำแหน่ง การงานและการเลื่อนฐานะในสังคม

นอกจากนั้น ชนชั้นนำทางการเมืองและชนชั้นนำทางเศรษฐกิจ ก็มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนประสานผลประโยชน์ ซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ ชนชั้นนำทางการเมืองจะให้ความคุ้มครองช่วยเหลือแก่กิจการทางด้านธุรกิจของชนชั้นนำทางเศรษฐกิจ ในขณะเดียวกันชนชั้นนำทางเศรษฐกิจก็จะให้ผลตอบแทนแก่ชนชั้นนำทางการเมืองในรูปแบบของเงินตรา ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์จึงยังคงมีอยู่ท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าของสังคมสมัยใหม่ เพียงแต่รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์ที่มีอยู่เหมือนว่าจะเน้นค่านิยมในเรื่องของ “การให้” เพื่อ “แลกเปลี่ยน” เป็นหลัก ส่วนค่านิยมเรื่อง “กตัญญูทเวท” นั้นดูเหมือนว่าจะลดน้อยลงไปกว่าในสังคมสมัยเก่ามาก (ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล, 2538: 108)

3.2 ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยแบ่งได้เป็น 4 รูปแบบ คือ

- 1) ระบบอุปถัมภ์ในหมู่ญาติ นับว่าเป็นระบบที่เก่าแก่มากระบบหนึ่งในสังคมไทย ตามวัฒนธรรมความสัมพันธ์ระหว่างญาติอาวุโส (พี่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย) กับญาติผู้น้อง (น้อง ลูก หลาน เหลน) เป็นความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์อย่างชัดเจน และน่าจะเป็นระบบที่คงทนถาวรที่สุดด้วย
- 2) ระบบอุปถัมภ์ในหมู่มิตรสหาย ความเป็นเพื่อนในสังคมไทยปรากฏออกมาได้หลายรูปแบบ เช่น เพื่อนเล่น เพื่อนร่วมรุ่น เพื่อนร่วมชั้น เพื่อนสถานศึกษา และเพื่อนตาย เป็นต้น ดังนั้นความคาดหวังระหว่างเพื่อนมีความลึกซึ้งและมากกว่าบางสังคม เพื่อนในสังคมไทยคาดหวังต่อกันและกันมากกว่า ความเป็นเพื่อนแท้จึงมักจะวัดกันได้ด้วยพฤติกรรมกรช่วยเหลือเกื้อกูลกัน หรือการที่เพื่อนซึ่งมีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงกว่าให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนผู้ด้อยฐานะอย่างสม่ำเสมอ ความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนก็จะแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นไปอีกจนถึงขั้นกลายเป็นญาติสนิทกันก็ได้ เพื่อนผู้ได้รับความอุปถัมภ์ทางด้านวัตถุก็จะตอบแทนด้วยความจงรักภักดี การรู้จักบุญคุณ คอยป้องกันเพื่อนผู้ให้ความอุปถัมภ์ด้วยวิธีการต่างๆ ตามสติปัญญา และความสามารถที่ตนมีอยู่ การตอบแทนบุญคุณบางครั้งก็แสดงออกด้วยการนำสิ่งเล็กๆ น้อยๆ มาให้ในโอกาสอันควร
- 3) ระบบอุปถัมภ์ในองค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นของรัฐหรือของเอกชนเองก็ตาม มักจะถูกมองในแง่ลบอยู่ตลอดเวลาว่า ระบบอุปถัมภ์ทำให้ระบบบริหารขาดประสิทธิภาพซึ่งก็มีส่วนจริงอยู่บ้าง การใช้ระบบอุปถัมภ์ที่มากเกินไปก็อาจจะทำให้เกิดความระส่ำระสาย เกิดการเสียขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอยู่นอกรวงอุปถัมภ์ได้เช่นกัน
- 4) ระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพ เป็นระบบอุปถัมภ์ที่น่าจะมีลักษณะคงทนน้อยกว่าแบบอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้ว แต่ลักษณะอื่นๆ ของระบบอุปถัมภ์ก็ยังมีครบ ไม่ว่าจะ เป็นเรื่องของการปฏิบัติต่างตอบแทน ความสูงศักดิ์ของผู้อุปถัมภ์และความจงรักภักดีของผู้รับอุปถัมภ์ สำหรับสังคมไทย ระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพหรือข้ามอาชีพนี้ อาจจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มข้าราชการ พ่อค้า กับกลุ่มนักการเมือง ชาวไร่ ชาวนา การอุปถัมภ์ระหว่างข้าราชการและ

พ่อค้าเป็นไปในรูปของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทางด้านวัตถุประสงค์ระหว่างกันมากกว่า คือว่าฝ่ายราชการจะอำนวยความสะดวกประโยชน์ให้แก่พ่อค้า นักธุรกิจ ซึ่งจะเป็นฝ่ายทดแทนบุญคุณหรือตอบแทนด้วยการให้เงินทองหรือทรัพย์สินมีค่าอย่างอื่น

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2536: 94) เสนอแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยให้ผู้ที่มีหน้าที่บริหารประเทศตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงของระบบโลกที่จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย โดยให้การคาดการณ์หรือแนวโน้มในอนาคตไว้ ดังต่อไปนี้

1) การผลิตในภาคเกษตรกรรมจะเป็นการผลิตที่ใช้ทุนเข้มข้นยิ่งขึ้น และการปรับตัวเข้าสู่ระบบใหม่นี้ พวกที่มีทุนเดิมจะปรับตัวได้ง่ายกว่าชาวนารายเล็ก ซึ่งประสบปัญหามากกว่าคนที่ปรับตัวไม่สำเร็จ จะต้องกลายเป็นแรงงานรับจ้างในภาคเกษตร หรือออกจากภาคเกษตรไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่อไป

2) การอพยพเข้าสู่เมืองจะมีมากขึ้นตามลำดับ เนื่องจากความล่มสลายของเกษตรประเพณี ปัญหาคือ เมืองจะสามารถดูดซับผู้อพยพใหม่อย่างมีคุณภาพดีเพียงใด

3) ผลในทางการเมือง คือ ระบบการเมืองจะใช้ระบบพรรคการเมือง มีสมาชิกพรรคการเมืองเป็นตัวแทน และมีลักษณะของระบบอุปถัมภ์มากขึ้น การเมืองในลักษณะเช่นนี้จะไม่มีพลังเพียงพอที่จะก่อให้เกิดการปฏิรูปของระบบได้

ความผันแปรของระบบอุปถัมภ์นั้น เนื่องมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจให้เป็นแบบสมัยใหม่ ทำให้ชาวบ้านชนบทต้องพึ่งพาผู้คนต่างๆ หลากหลายมากขึ้น ดังนั้นในชนบทจึงมีการอุปถัมภ์ใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย ผลจากการเปลี่ยนแปลงทำให้กลุ่มอุปถัมภ์ผันแปรไป คือ การที่จะต้องพึ่งพาผู้อุปถัมภ์หลายๆ คน และความสัมพันธ์ทั้งสองฝ่ายจะไม่ลึกซึ้งถาวรเหมือนสมัยก่อน เพราะความสัมพันธ์ที่ผูกพันด้วยวัตถุประสงค์ อำนาจ หรืออิทธิพลมากกว่าจิตใจ (ธีรยุทธ บุญมี, 2536: 184-185)

จากการศึกษาระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างของระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1) ความสัมพันธ์ตามระบบอุปถัมภ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ถูกคุกคามอย่างรุนแรงจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจากกระบวนการพัฒนา

2) การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีลักษณะหลายด้าน (More Differentiation)

การเกิดทรัพยากรใหม่ๆ ทำให้ผู้นำท้องถิ่นสร้างระบบอุปถัมภ์ของตนขึ้นมา ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์สมัยใหม่จะมีลักษณะเฉพาะด้านมากขึ้น เช่น ผู้อุปถัมภ์แต่ละคนจะมีอิทธิพลเฉพาะด้าน ซึ่งอาจมีอิทธิพลทางการเมือง หรือการฝากเข้าทำงาน อิทธิพลในระบบราชการ ฯลฯ

3) ระบบอุปถัมภ์ใหม่ๆ ไม่ค่อยจะมีลักษณะเป็นการถาวร มีลักษณะการตักตวงการใช้ผลประโยชน์จากความสัมพันธ์ในช่วงสั้นๆ มากขึ้น มีความสัมพันธ์ทางจิตใจน้อยลง

4) ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์แบบใหม่มีลักษณะเชิงเฉพาะด้าน มักจะมาจากภายนอกชุมชน ทำให้ไม่เกิดความผูกพันทางจิตใจ หรืออารมณ์ความรู้สึกมากนัก การแลกเปลี่ยนเชิงวัตถุ หรือการใช้สอย (Instrumental Exchange) เป็นหลัก

5) การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น ทำให้มีการขยายตัวของเมือง และของประชาชน บุคคลสามารถประกอบอาชีพได้โดยอิสระ หรือไม่ค่อยผูกพันกับระบบอุปถัมภ์มากขึ้น การมีอยู่ของระบบอุปถัมภ์ในสังคมใหม่ที่พยายามพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยจะเป็นการซ้ำซ้อนของสองค่านิยมซึ่งมีลักษณะที่ขัดแย้งกัน ดังนั้น หากสังคมมีการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริงมากขึ้น ระบบอุปถัมภ์ที่มีก็ย่อมจะลดลงไปด้วย

กล่าวโดยสรุป ระบบอุปถัมภ์เป็นระบบหนึ่งที่มีความเป็นมาและพัฒนาการมาอย่างยาวนานร่วมกับสังคมไทยมาตั้งแต่เริ่มแรก โดยเป็นระบบความสัมพันธ์ของคน 2 ฝ่าย ซึ่งมีความไม่เท่าเทียมกัน ฝ่ายที่อยู่เหนือกว่า คือ มีทรัพยากรมากกว่า หรือสูงศักดิ์ มีอำนาจมากกว่า จะอยู่ในฐานะอุปถัมภ์ ฝ่ายที่อยู่ต่ำกว่าคือ ผู้ที่มีทรัพยากรน้อยกว่า หรือมีอำนาจด้อยกว่าจะเป็นผู้ใ้ได้อุปถัมภ์ ต่างฝ่ายต่างมีการแสวงหาแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กันในลักษณะต่างตอบแทน ซึ่งขึ้นอยู่กับความสมัครใจของคนทั้ง 2 ความสัมพันธ์ลักษณะนี้ดำรงอยู่ได้ไม่ใช่เพียงเพราะต่างฝ่ายต่างได้ประโยชน์เท่านั้น แต่ต้องมีอุดมการณ์ที่ช่วยจรรโลงความสัมพันธ์อย่างนี้เอาไว้ ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยเริ่มมีขึ้นในระบบสังคม และแพร่กระจายไปสู่ระบบการเมือง ผ่านทางชนชั้นนำทางการเมืองและชนชั้นนำทางเศรษฐกิจ โดยเป็นการอุปถัมภ์ระหว่างชนชั้นนำทางการเมืองด้วยกัน หรือระหว่างชนชั้นนำทางเศรษฐกิจด้วยกัน แต่ในระยะหลังนี้จะเห็นได้ว่าการพัฒนาของระบบอุปถัมภ์ โดยเป็นการอุปถัมภ์ระหว่างกลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองกับชนชั้นนำทางเศรษฐกิจด้วย

การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์นี้ถือเป็นแนวคิดสำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจถึงความเป็นมา พัฒนาการ รวมไปถึงบทบาทของกลุ่มธุรกิจการเมืองในประเทศไทย และที่สำคัญคือ กระบวนการประสานประโยชน์ทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจของกลุ่มธุรกิจการเมืองนั่นเอง

4. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

4.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วม (Participation) ตามพจนานุกรมอังกฤษฉบับอ็อกฟอร์ด ได้ให้นิยามไว้ว่า “เป็นการมีส่วนร่วม (ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำบางอย่างหรือบางเรื่อง” คำว่า การมีส่วนร่วม โดยมากมักจะใช้ในความหมายตรงข้ามกับคำว่า “การเมินเฉย (Apathy)” ฉะนั้น คำว่าการมี

ส่วนร่วมตามความหมายข้างต้น จึงหมายถึง การที่บุคคลกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าจะเขาจะได้ปฏิบัติการเพื่อแสดงถึงความสนใจอย่างจริงจังหรือไม่ก็ตาม และไม่จำเป็นที่บุคคลนั้นจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นโดยตรงก็ได้ แต่การมีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ห่วงใย ก็เพียงพอแล้วที่จะเรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วมได้ และยังได้ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” หมายถึง การที่กลุ่มประชาชนหรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน ที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมหรือการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจ มติชน ไม่ว่าจะ เป็นทางตรงหรือทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านที่ได้ให้นิยามคำว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” ไว้ เช่น เจมส์ แอล เครยัน ได้กำหนดความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า เป็นกระบวนการที่รวบรวมเอาความห่วงกังวล ความต้องการและค่านิยมต่างๆ ของสาธารณชนไว้อยู่ในกระบวนการตัดสินใจของรัฐและเอกชน เป็นการสื่อสารสองทาง และเป็นการมีปฏิสัมพันธ์ที่มีเป้าหมายเพื่อการตัดสินใจที่ดีกว่าและที่ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน

ศ.ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และ ดร.ถวิลวดี บุรีกุล กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การที่อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชน เพื่อทุกๆ คนได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม

คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ รวมทั้ง การจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน

ปัทมา สุบกำปัง ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในรายงานการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ว่าหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในด้านการให้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตาม และประเมินผลตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมนั้น

4.2 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น เนื่องจากกระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนจะช่วยสร้างความกระจ่างให้กับวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบาย และบ่อยครั้งที่การมีส่วนร่วมของประชาชนนำมาสู่การพิจารณาทางเลือกใหม่ๆ ที่น่าจะเป็นคำตอบที่มีประสิทธิผลที่สุดได้

2. ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง แม้ว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะต้องใช้เวลาและมีค่าใช้จ่ายมากกว่าการตัดสินใจฝ่ายเดียว แต่การตัดสินใจฝ่ายเดียวที่ไม่คำนึงถึงความต้องการแท้จริงของประชาชนนั้น อาจนำมาซึ่งการโต้แย้งคัดค้านหรือการฟ้องร้องกัน อันทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในระยะยาว เกิดความล่าช้า และความล้มเหลวของโครงการได้ในที่สุด

3. การสร้างฉันทามติ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะสร้างข้อตกลงและข้อผูกพันอย่างมั่นคงในระยะยาวระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่างๆ ลดข้อโต้แย้งทางการเมืองและช่วยให้เกิดความชอบธรรมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล

4. การนำไปปฏิบัติง่ายขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้ประชาชนมีความรู้สึกของการเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น และทันทีที่การตัดสินใจได้เกิดขึ้น พวกเขาก็อยากเห็นมันเกิดผลในทางปฏิบัติ และยังอาจเข้ามาช่วยกันอย่างกระตือรือร้นอีกด้วย

5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่เลวร้ายที่สุด เพราะการเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่างๆ เข้ามาแสดงความต้องการและข้อห่วงกังวลตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ จะช่วยลดโอกาสของการโต้แย้งและการแบ่งฝ่าย ที่จะป็นปัจจัยให้เกิดการเผชิญหน้าอย่างรุนแรงได้

6. การคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม เนื่องจากกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จะสร้างความน่าเชื่อถือต่อสาธารณชนและเกิดความชอบธรรมโดยเฉพาะเมื่อต้องมีการตัดสินใจในเรื่องที่มีการโต้แย้งกัน

7. การคาดการณ์ความห่วงกังวลและทัศนคติของสาธารณชน เพราะเมื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มาทำงานร่วมกับสาธารณชนในกระบวนการมีส่วนร่วม พวกเขาจะได้รับรู้ถึงความห่วงกังวล และมุมมองของสาธารณชนต่อการทำงานขององค์กร ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่สามารถคาดการณ์ปฏิกิริยาตอบสนองของสาธารณชนต่อกระบวนการและการตัดสินใจขององค์กรได้

8. การพัฒนาภาคประชาสังคม ประโยชน์อย่างหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ ทำให้ประชาชนมีความรู้ทั้งในส่วนของเนื้อหาโครงการและกระบวนการตัดสินใจของรัฐรวมทั้งเป็นการฝึกอบรมผู้นำ และทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

4.3 เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน

เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน มี 3 ประการ คือ

1. การมีอิสรภาพในการเข้าร่วม หมายถึง การเข้าร่วมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ
 2. ความเสมอภาคในการเข้าร่วมกิจกรรม หมายถึง ทุกคนที่เข้าร่วมต้องมีสิทธิเท่าเทียมกัน

3. ผู้เข้าร่วมต้องมีความสามารถที่จะเข้าร่วมกิจกรรม หมายถึง มีความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ แต่หากกิจกรรมที่กำหนดไว้มีความซับซ้อนเกินความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย ก็จะต้องมีการพัฒนาศักยภาพให้พวกเขาสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้

ระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน

การแบ่งระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแบ่งได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ โดยมีข้อพึงสังเกตคือ ถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำ จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะมาก และยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมก็จะลดลงตามลำดับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด ได้แก่

1. ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุด และเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชน โดยวิธีการต่างๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าวสาร และการแสดงนิทรรศการ เป็นต้น แต่ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใดๆ

2. ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ ผู้วางแผนโครงการจะเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินข้อดีข้อเสียของโครงการอย่างชัดเจนมากขึ้น เช่น การจัดทำแบบสอบถามก่อนริเริ่มโครงการต่างๆ หรือการบรรยายและเปิดโอกาสให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการนั้นๆ เป็นต้น

3. ระดับการปรึกษาหารือ เป็นการเจรจาอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการและประชาชน เพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือระบุประเด็นข้อสงสัยต่างๆ เช่น การจัดประชุม การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น

4. ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ผู้วางแผนโครงการกับประชาชนมีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนเตรียมโครงการ และผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการ เหมาะที่จะใช้สำหรับการพิจารณาประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การใช้อนุญาโตตุลาการเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง และการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน เป็นต้น

5. ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนร่วมกันดำเนินโครงการ เป็นขั้นการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6. ระดับการควบคุมโดยประชาชน เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชน เพื่อแก้ปัญหา ข้อขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด เช่น การลงประชามติ แต่การลงประชามติจะสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนได้ดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของประเด็นที่จะลงประชามติและการกระจายข่าวสารเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของประเด็นดังกล่าวให้ประชาชนเข้าใจอย่างสมบูรณ์และทั่วถึงเพียงใด โดยในประเทศที่มีการพัฒนาทางการเมืองแล้ว ผลของการลงประชามติจะมีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตาม แต่สำหรับประเทศไทยนั้น รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันบัญญัติให้ ผลของการประชามติมีทั้งแบบที่มีข้อยุติโดยเสียงข้างมาก และแบบที่เป็นเพียงการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี ซึ่งไม่มีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตามแต่อย่างใด (มาตรา 165)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ยังมีบทบัญญัติหมวด 5 ว่าด้วย แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 10 แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งกำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

2. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

3. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขา อาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น

4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการ ดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่าย ทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่

5. ส่งเสริมและให้การศึกษแก่ประชาชนที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ปัญหาที่เป็นอุปสรรคของการมีส่วนร่วม

1. เจ้าหน้าที่ภาครัฐและประชาชนขาดการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิด และความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน

2. โครงสร้างกฎหมายและกระบวนการนโยบายยังไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมอย่างเพียงพอ

3. การขาดแคลนผู้มีทักษะในการใช้เครื่องมือสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

4. ปัญหาเรื่องวัฒนธรรมการเมืองและความพร้อมของประชาชน
5. ปัญหาด้านความพร้อมของภาครัฐ
6. การไม่มีตัวชี้วัดที่ชัดเจน ที่จะบอกให้ทราบว่าประชาชนมีส่วนร่วมแล้วหรือยัง หรือหน่วยงานของรัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด ทำให้ผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถทำงานให้ดีขึ้นได้เพราะไม่มีมาตรฐานในการทำงานที่ชัดเจน

แนวโน้มของระบอบประชาธิปไตยซึ่งกำลังดำเนินไปในทุกวันนี้ การเพิ่มขึ้นของการให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของรัฐบาลกลายเป็นนิยามของประชาธิปไตย ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการตามกฎหมาย หรือเป็นสิ่งที่ต้องกระทำก่อนการตัดสินใจของรัฐบาล รวมทั้ง ยังถือเป็นเงื่อนไขที่จะต้องจัดให้มีการก่อนการพิจารณาให้ทุนในโครงการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศของธนาคารโลกและธนาคารอื่นในภูมิภาค นอกจากภาครัฐแล้ว บริษัทเอกชนจำนวนมากได้ดำเนินโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยถือเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจเกี่ยวกับการหาที่ตั้งโครงการ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม หรือการเยียวยาแก้ไขแก่ผู้ได้รับผลกระทบ เพื่อให้โครงการที่จะจัดทำขึ้นได้รับการยอมรับและสนับสนุนจากประชาชนอย่างแท้จริง

5. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

วิภาดา คุปตานนท์ (2544: 237) กล่าวว่า ผู้นำ (Leader) หมายถึง บุคคลที่มีความสามารถ ในการที่จะทำให้องค์กรดำเนินไปอย่างก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมาย โดยการใช้อิทธิพลเหนือทัศนคติ และการกระทำของผู้อื่น

Nelson และ Quick (1997: 346) ให้ความหมายของภาวะผู้นำ (Leadership) ว่า หมายถึง กระบวนการในการแนะแนวและนำทางพฤติกรรมของคนในสภาพของการทำงาน Gibson, Ivancevich และ Donnelly (1997: 272) มองภาวะผู้นำ (Leadership) ในเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ของสมาชิกในกลุ่ม โดยมีผู้นำเป็นตัวแทนในการเปลี่ยนแปลง เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น ๆ ในกลุ่ม ภาวะผู้นำจึงเกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพลและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นตัวแทนของการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมและการปฏิบัติงานของสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงนั้นต้องมุ่งไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่มด้วย

ผู้นำอาจจะเป็นบุคคลที่มีตำแหน่งอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ ซึ่งเรามักจะรับรู้เกี่ยวกับผู้นำที่ไม่เป็นทางการอยู่เสมอ เนื่องจากบุคคลนั้นมีลักษณะเด่นเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่ม ทำให้สมาชิกแสดงพฤติกรรมที่มีน้ำหนักรวมและเป็นเอกภาพ โดยเขาจะใช้ภาวะผู้นำในการ

ปฏิบัติการและอำนวยความสะดวกโดยใช้กระบวนการติดต่อสัมพันธ์กัน เพื่อมุ่งบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม (ศิริโสภาคย์ บูรพาเดชะ, 2535 อ้างถึงใน มัลลิกา ต้นสอน, 2544: 47)

5.1 บทบาทของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำมีบทบาทที่แบ่งอย่างกว้างๆ ออกเป็น 4 ประการ (พรทิพย์ อัยยิมาพันธ์, 2547: 68) ได้แก่

1. การกำหนดแนวทางหลัก (Pathfinding)

ผู้นำควรเริ่มต้นด้วยการกำหนดเป้าหมายและแนวความคิดที่ชัดเจน บทบาทดังกล่าวจะช่วยให้ผู้นำสร้างแผนงานแม่แบบ (blueprint of action) ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการ ก่อนจะลงมือปฏิบัติตามแผน นอกจากนี้ ไม่เพียงแต่ต้องรู้ถึงวิธีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายเท่านั้น แต่ผู้นำต้องได้รับการสนับสนุนและความมุ่งมั่นจากพนักงานในการบรรลุถึงเป้าหมายด้วย ผู้นำต้องมีความสามารถนำให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการสร้างพันธกิจ (Mission) วิสัยทัศน์ (Vision) และสื่อสารอย่างชัดเจนถึงความแตกต่างและผลประโยชน์ที่พนักงานจะได้รับจากความสำเร็จในอนาคต อีกทั้งยังสามารถทำให้พนักงานมีแรงจูงใจและรู้สึกตื่นตัวกับทิศทางใหม่นี้ด้วย

2. การสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ (Aligning)

การสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพหรือการทำให้องค์การดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน คือการลงมือสร้างแผนหลักที่กำหนดขึ้นในขั้นตอนที่หนึ่ง ทุกระดับชั้นขององค์การ ควรมีการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน ในฐานะผู้นำต้องเปลี่ยนแปลงระบบการทำงาน ขั้นตอนการทำงาน และโครงสร้างองค์การให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายขององค์การที่ได้วางไว้แล้ว

3. การมอบอำนาจ (Empowering)

หากผู้นำมีการมอบอำนาจให้แก่พนักงานอย่างจริงจังจะทำให้บรรยากาศในการทำงานมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การสื่อสารระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่มเกิดประสิทธิภาพและเกิดผลลัพธ์ใหม่ๆ ที่สร้างสรรค์ ซึ่งมาจากการที่สมาชิกของกลุ่มหรือพนักงานสามารถแสดงความคิดเห็นและศักยภาพของตนได้อย่างอิสระ โดยผู้นำต้องสร้างสภาวะที่จะกระตุ้นการสร้างเสริมและปลดปล่อยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถพิเศษเฉพาะตัว ความสามารถ และศักยภาพที่มีอยู่ในบุคคลทุกคน วิธีการนี้จะช่วยให้บุคคลสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้นในองค์การ

4. การสร้างตัวแบบ (Modeling)

หัวใจของการเป็นผู้นำคือต้องสร้างความน่าเชื่อถือ เพราะไม่เพียงแต่รู้ว่าจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างไรเท่านั้น แต่ผู้นำยังต้องมีคุณสมบัติของผู้นำที่ดีด้วย กล่าวคือ ต้องเข้าใจถึงความสำคัญของดุลยภาพระหว่างคุณลักษณะ (Characteristics) กับความรู้ความสามารถ

(Competence) เพราะไม่ว่าบุคคลจะมีความสามารถเพียงใดก็ไม่สามารถจะเป็นผู้นำที่แท้จริงได้ หากปราศจากซึ่งคุณลักษณะที่เหมาะสม

ทฤษฎีภาวะผู้นำ เมื่อเกิดการตระหนักว่า ภาวะผู้นำเป็นเรื่องสำคัญต่อการบริหารองค์การและการแข่งขันทางธุรกิจมาก นักวิชาการในหลายยุคหลายสมัยจึงทุ่มเทศึกษาเรื่องภาวะผู้นำกันเป็นจำนวนมาก จนก่อให้เกิดเป็นแนวคิดและทฤษฎีที่คิดและมองในมุมที่แตกต่างกันมากมาย ซึ่งสามารถจัดกลุ่มแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. แนวคิดผู้นำเชิงคุณลักษณะ (Trait Approach)
2. แนวคิดผู้นำเชิงพฤติกรรม (Behavioral Approach)
3. แนวคิดผู้นำเชิงสถานการณ์ (Situational Approach)

ซึ่งแต่ละแนวคิดมีเนื้อหาโดยสังเขป ดังต่อไปนี้

แนวคิดผู้นำเชิงคุณลักษณะ (Trait Approach)

แนวคิดนี้ได้มุ่งอธิบายบุคลิกลักษณะของผู้นำ โดยเชื่อว่าผู้นำจะมีคุณสมบัติที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป นักวิชาการกลุ่มแนวคิดนี้จึงมุ่งศึกษาคุณสมบัติที่แตกต่างดังกล่าว จากการศึกษาผู้นำที่มีความโดดเด่นหลายๆ คน สามารถแบ่งคุณสมบัติที่ค้นพบได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1). ลักษณะทางกายภาพ เช่น ความสูง รูปร่างภายนอก อายุ เป็นต้น 2). ลักษณะทางความสามารถ เช่น ความเฉลียวฉลาด ความรู้ ความสามารถในการพูดในที่สาธารณะ เป็นต้น 3). ลักษณะบุคลิกภาพ เช่น การควบคุมอารมณ์และการแสดงออกทางอารมณ์ บุคลิกภาพแบบเปิดเผย-เก็บตัว เป็นต้น (Bryman, 1992 อ้างถึงใน Hartog และ Koopman, 2001: 167) แต่ก็มีงานวิจัยมากมายที่ขัดแย้งกันและกัน จนไม่สามารถพบข้อสรุปที่ชัดเจน อีกทั้งยังมีการศึกษาที่พบว่าคุณสมบัติของผู้นำไม่สามารถใช้ได้กับทุกสถานการณ์อีกด้วย (วิภาดา คุปตานนท์, 2544: 241)

5.2 แนวคิดผู้นำเชิงพฤติกรรม (Behavioral Approach)

แนวคิดนี้ศึกษาถึงพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและประสิทธิผลตามที่ผู้นำต้องการ โดยผู้นำแต่ละคนจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป มหาวิทยาลัยและสถาบันต่างๆ ในสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสนใจและทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำ โดยทำการศึกษาถึงพฤติกรรมของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผลสรุปที่สำคัญๆ มีดังต่อไปนี้ (วิภาดา คุปตานนท์, 2544: 242-247)

1. ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยและผู้นำแบบเผด็จการ (Democratic leadership – Autocratic leadership) Tannenbaum และ Schmidt อธิบายว่า ผู้นำแบบประชาธิปไตยนิยมกระจายอำนาจ มอบหมายงานให้สมาชิก และเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในทางตรงกันข้าม ผู้นำแบบเผด็จการมักนิยมใช้ดุลยพินิจและการตัดสินใจด้วยตัวเอง และมักไม่เปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2. การศึกษาของ University of Michigan ได้แจกแจงพฤติกรรมของผู้นำที่แตกต่างกันใน 3 ลักษณะอย่างเห็นได้ชัด คือ 1).พฤติกรรมผู้นำที่มุ่งคน (People-oriented behaviors) ที่ให้ความสำคัญต่อสมาชิกหรือพนักงาน เข้าใจความแตกต่างและยอมรับความสำคัญของพนักงาน มีการเปิดโอกาสให้พนักงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อีกทั้งยังสนใจ และเข้าใจความต้องการของพนักงาน 2).พฤติกรรมของผู้นำที่มุ่งงาน (Task-oriented behaviors) ที่ผู้นำเน้นความสำเร็จของการทำงาน เน้นการสร้างงานและผลผลิตที่มีมาตรฐานสูง เน้นการใช้กฎ ระเบียบ ข้อปฏิบัติเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

3. การศึกษาของ Ohio State University ได้สรุปว่าพฤติกรรมของผู้นำสามารถแบ่งได้เป็น 2 ด้าน คือ 1).พฤติกรรมที่มุ่งสร้างโครงสร้าง (Initiation structure) ที่ผู้นำให้ความสำคัญกับกฎเกณฑ์ การบังคับบัญชา เน้นบทบาทหน้าที่ตามตำแหน่ง และเน้นผลงานที่เกิดจากการทำตามโครงสร้าง 2).พฤติกรรมที่มุ่งความสัมพันธ์ (Consideration) ผู้นำจะให้ความสำคัญกับการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิก และมีส่วนร่วมในการทำงานของสมาชิก

4. Managerial Grid เป็นตัวอย่างหนึ่งของการศึกษาพฤติกรรมของผู้นำที่ผนวกแนวคิดทางพฤติกรรมต่างๆ เข้าด้วยกัน โดย Blake และ Mouton ได้สร้างตาราง 2 มิติ โดยให้แกนนอนแทนผู้นำที่มุ่งผลงาน (Production-oriented leader) และแกนตั้งแทนผู้นำที่มุ่งคน (People-oriented leadership) ซึ่งผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ได้แก่ผู้นำที่มุ่งทั้งงานและคน (มัลลิกา ต้นสอน, 2544: 52)

5.3 แนวคิดผู้นำเชิงสถานการณ์ (Situational Approach)

เป็นการศึกษาที่เน้นการปรับสภาพการนำ หรือการปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ลักษณะของการนำก็จะเปลี่ยนแปลงไป แนวคิดนี้จะหารูปแบบการนำที่เหมาะสมและเกิดผลดีในสถานการณ์ต่างๆ (ดิลก ถือกกล้า, 2547: 71)

1. การศึกษาของ Fiedler ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมระหว่างพฤติกรรมของผู้นำ สมาชิก และสถานการณ์ในการปฏิบัติงาน กล่าวคือ สิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของผู้นำ (มัลลิกา ต้นสอน, 2544: 54)

2. ทฤษฎีมุ่งสู่เป้าหมาย (Path-goal Theory) ทฤษฎีนี้พยายามอธิบายผลกระทบของพฤติกรรมผู้นำที่มีต่อการจูงใจ ความพึงพอใจ และการปฏิบัติงานของสมาชิก (สร้อยตระกูล (ตวยานนท์) อรรถมานะ, 2543: 272) มีการเน้นที่เป้าหมาย โดยดูพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออก เพื่อให้สมาชิกประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของบุคคลและองค์การ ผู้นำที่มีประสิทธิผลจะช่วยให้สมาชิกบรรลุเป้าหมายส่วนบุคคลและองค์การ ผู้นำสามารถเพิ่มแรงจูงใจ ความพึงพอใจแก่ผู้ตามได้ โดยการให้รางวัล

3. การศึกษาของ Hersey-Blanchard ได้นำแนวคิดของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ มาประยุกต์ คือ พฤติกรรมที่มุ่งสร้างโครงสร้าง (Initiation structure) และพฤติกรรมที่มุ่งความสัมพันธ์ (Consideration) และอธิบายว่า ภาวะผู้นำแบบต่างๆ ประกอบกับความพร้อมของสมาชิกทำให้เกิดรูปแบบของการทำงานของผู้นำ 4 รูปแบบ คือ การบอกกล่าว (Telling) การนำเสนอความคิด (Selling) การมีส่วนร่วม (Participation) และการมอบหมายงาน (Delegation)

5.4 แนวคิดภาวะผู้นำสมัยใหม่

นอกจากแนวคิดทั้งสามกลุ่มที่กล่าวมาแล้ว ในปัจจุบัน ยังมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำอยู่ตลอดเวลา จึงเกิดเป็นแนวคิดที่สำคัญๆ (มัลลิกา ต้นสอน, 2544: 54) ดังนี้

1. ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนและแบบเปลี่ยนแปลง (Transactional and Transformational Leadership) ผู้นำแบบแลกเปลี่ยน คือ ผู้นำแบบเดิมที่ใช้การแลกเปลี่ยนโดยรางวัลต่างๆ เป็นเครื่องมือในการชักจูงให้ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งต่างฝ่ายต่างก็ได้รับผลประโยชน์ที่แลกเปลี่ยนกัน ส่วนผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงนั้น จะใช้ความสามารถเปลี่ยนความเชื่อ ทศคติของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกทำงานได้บรรลุเหนือกว่าเป้าหมายที่ต้องการ โดยผู้นำจะถ่ายทอดความคิด ประสบการณ์ และกระตุ้นทางด้านความคิดต่างๆ ให้แก่สมาชิกอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

2. ทฤษฎีความสามารถพิเศษของผู้นำ (Charismatic theory) เป็นการกล่าวถึงบุคลิกภาพของผู้นำที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากบุคคลอื่น รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544: 55) กล่าวว่า ผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ ควรมีลักษณะดังนี้ คือ เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถด้านทักษะการสื่อสาร ความสามารถที่ทำให้ผู้อื่นไว้วางใจ ความสามารถทำให้ผู้อื่นเห็นว่าตนเองมีความสามารถ มีพลังและมุ่งการปฏิบัติให้บรรลุผล แสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมและเอื้ออาทรแก่ผู้อื่น ชอบที่เสี่ยง สร้างกลยุทธ์ใหม่ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีการโฆษณาตัวเอง และทำให้การขัดแย้งภายในเกิดขึ้นน้อยที่สุดกระแสในปัจจุบันได้มุ่งให้ความสนใจกับ ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) และภาวะผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ (Charismatic leadership) ซึ่งแนวคิดเหล่านี้ได้พยายามอธิบายว่า ผู้นำประสบความสำเร็จในระดับสูงในการจูงใจสมาชิก ความผูกพันต่อองค์กร ความเคารพนับถือ ความไว้วางใจ ความชื่นชมในตัวผู้นำ การอุทิศตนในการทำงาน ความจงรักภักดี และการปฏิบัติงานของสมาชิกได้อย่างไร และยังพยายามอธิบายอีกว่า ผู้นำบางคนสามารถนำองค์กรหรือหน่วยงานของตนประสบความสำเร็จอย่างยอดเยี่ยมได้อย่างไร (House, Delbecq and Taris, 1998 อ้างถึงใน Hartog and Koopman, 2001: 173) เนื่องจากการดำเนินธุรกิจขององค์กรในยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีการลงทุนหรือดำเนินธุรกิจข้ามประเทศ ทำให้หลายๆ องค์กร

มุ่งสร้างผู้นำที่สามารถบริหารและจัดการคนในประเทศที่ไปลงทุนหรือดำเนินธุรกิจ ประกอบกับแนวคิดที่มีอยู่อาจไม่เพียงพอต่อการสร้างรูปแบบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

6. ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสงขลา

"สงขลา" ตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของประเทศไทยมาแต่สมัยโบราณ มีชุมชนโบราณและเมืองเก่าแก่ มีโบราณสถาน โบราณวัตถุ ขนบธรรมเนียมประเพณี และการละเล่นพื้นเมือง ศิลปะพื้นบ้าน เป็นมรดกทางวัฒนธรรมสงขลาเพิ่งปรากฏเป็นครั้งแรกในบันทึกของพ่อค้าและนักเดินเรือชาวอาหรับ-เปอร์เซีย ระหว่าง ปี พ.ศ.1993-2093 ในนามของเมืองซิงกูร์ หรือซิงกอร่า แต่ในหนังสือประวัติศาสตร์ธรรมชาติและการเมืองแห่งราชอาณาจักรสยาม ของนายกิโยลาส แซร์แวงส เรียกชื่อเมืองสงขลา ว่า "เมืองสิงขร" จึงมีการสันนิษฐานว่า คำว่า สงขลา เพี้ยนมาจากชื่อ "สิงหลา" (อ่าน สิง-หะ-ลา) หรือสิงขร เหตุผลที่สงขลามีชื่อว่า สิงหลา แปลว่าเมืองสิงห์ โดยได้ชื่อนี้มาจากพ่อค้าชาวเปอร์เซีย อินเดีย แล่นเรือมาค้าขาย ได้เห็นเกาะหนู เกาะแมว เมื่อมองแต่ไกล จะเห็นเป็นรูปสิงห์สองตัวหมอบเฝ้าปากทางเข้าเมืองสงขลา ชาวอินเดียจึงเรียกเมืองนี้ว่า สิงหลา ส่วนไทยเรียกว่า เมืองสทิง เมื่อมลายูเข้ามาติดต่อค้าขายกับเมืองสทิง ก็เรียกว่า เมืองสิงหลา แต่ออกเสียงเพี้ยนเป็นสำเนียงฝรั่ง คือ เป็นซิงกอร่า (Singora) ไทยเรียกตามเสียงมลายูและฝรั่งเสียงเพี้ยนเป็นสงขลา อีกเหตุผลหนึ่งอ้างว่า สงขลาเพี้ยนมาจาก "สิงขร" แปลว่า ภูเขา โดยอ้างว่าเมืองสงขลาตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาแดง ต่อมาได้มีการพระราชทานนามเจ้าเมืองสงขลาว่า "วิเชียรคีรี" ซึ่งมีความหมายสอดคล้องกับลักษณะภูมิประเทศพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีพระบรมราชวินิจฉัยไว้ว่า "สงขลา" เดิมชื่อสิงหนคร (อ่านว่า สิง-หะ-นะ-คะ-ระ) เสียงสระอะอยู่ท้าย มลายูไม่ชอบ จึงเปลี่ยนเป็นอา และชาวมลายูพูดลิ้นรื้อเร็ว ตัดหะ และ นะ ออก คงเหลือ สิง-คะ-รา แต่ออกเสียงเป็น ซิงคะรา หรือ สิงโครา จนมีการเรียกเป็น ซิงกอร่า สงขลา เป็นเมืองประวัติศาสตร์ มีเรื่องราวสืบต่อกันตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ มีการค้นพบหลักฐาน ได้แก่ ขวานหิน ซึ่งเป็นเครื่องมือสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ที่อำเภอสทิงพระ ประวัติ ความเป็นมา และวัฒนธรรมสมัยที่เมืองสทิงพระเจริญ เค บรูส์เบท ได้ให้ทัศนะว่า สทิงพระ คือศูนย์กลางของอาณาจักรเชียะไห้หรือเซ็กโท เป็นแหล่งหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่ได้รับวัฒนธรรมอินเดียโดยตรงในสมัยอาณาจักรศรีวิชัย เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 7 ศตวรรษ เพราะมีร่องรอยทางสถาปัตยกรรม ประติมากรรม ที่แสดงให้เห็นว่าเมืองสทิงพระเป็นศูนย์กลางการปกครองดินแดน รอบๆ ทะเลสาบสงขลาในสมัยนั้น ในพุทธศตวรรษที่ 19 ชื่อเมืองสทิงพระเริ่มเลือนหายไป และเกิดชุมชนแห่งใหม่ใกล้เคียงขึ้นแทน เรียกว่า "เมืองพัทลุงที่พะโคะ" ได้เจริญรุ่งเรืองเป็นศูนย์กลางทางพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์ ต่อมาระหว่างพุทธศตวรรษที่ 20-22 พวกโจรสลัดมลายูได้เข้าคุกคามบ่อยๆ ทำให้เมืองพัทลุงที่พะโคะค่อยๆ เสื่อม หลังจากนั้นเกิดชุมชนขนาดใหญ่ขึ้น 2 แห่ง

บริเวณรอบทะเลสาบสงขลา คือ บริเวณเขาแดงปากทะเลสาบสงขลา และได้กลายเป็นเมืองสงขลาริมเขาแดง และอีกแห่งที่บางแก้ว อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง และกลายเป็นเมืองพัทลุง ระหว่างปี พ.ศ.2162-2223 เมืองสงขลาริมเขาแดงมีความเจริญด้านการค้าขายกับต่างประเทศ โดยมีเจ้าเมืองเชื้อสายมลายูอพยพมาจากอินโดนีเซีย พวกมลายูเหล่านี้ได้หลบหนีการค้าแบบผูกขาด ของพวกดีดท์ มาเป็นการค้าแบบเสรีที่สงขลา โดยมีอังกฤษเป็นผู้สนับสนุนอยู่เบื้องหลัง ในระยะแรกระหว่าง ปี พ.ศ. 2162-2185 เจ้าเมืองสงขลาเป็นมุสลิม หลังจากนั้นในช่วงปี พ.ศ.2185-2223 เจ้าเมืองสงขลาเป็นกบฏไม่ยอมขึ้นต่อกรุงศรีอยุธยา ในที่สุดจึงถูกสมเด็จพระนารายณ์มหาราชปราบปรามจนราบคาบ และถูกปล่อยให้ทรุดโทรม และตกเป็นเมืองขึ้นของเมืองพัทลุง จนถึงช่วงปี พ.ศ.2242-2319 เมืองสงขลาไปตั้งขึ้นใหม่ที่บริเวณบ้านแหลมสน เรียกว่า เมืองสงขลาฝั่งแหลมสน ตั้งอยู่ตรงข้ามกับที่ตั้งตัวเมืองสงขลาปัจจุบัน เมืองสงขลาได้พัฒนาเป็นหัวเมืองขนาดใหญ่ ในสมัยกรุงธนบุรี และสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น เมื่อ พ.ศ.2310 ประเทศสยามเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่า ได้เกิดก๊กต่าง ๆ ขึ้น เจ้าพระยามนทร ซึ่งตั้งตัวเป็นใหญ่ ได้ตั้ง นายวิเชียร ญาติมาเป็นเจ้าเมือง เมื่อพระเจ้ากรุงธนบุรีปราบก๊กเจ้านครได้แต่งตั้งให้ จินเจียง แซ่เฮ่า ซึ่งเป็นนายอากรรังนก เป็นเจ้าเมืองในปี 2318 ได้รับพระราชทานนามเป็น "หลวงสุวรรณคีรีสมบัติ" (ต้นตระกูล ณ สงขลา) เชื้อสายของตระกูลนี้ได้ปกครองเมืองสงขลาติดต่อกันมาไม่ขาดสายถึง 8 คน (พ.ศ.2318-2444)จนกระทั่ง ปี พ.ศ.2379 สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว) โปรดเกล้าให้พระยาวิเชียรคีรี (เถี้ยนเส้ง) ก่อสร้างป้อมกำแพงเมือง ระหว่างที่ก่อสร้าง ตวนกู อาหมัดสะอัด ชักชวนหัวเมืองไทรบุรี ปัตตานี และหัวเมืองทั้ง 7 ยกมาตีสงขลา เมื่อปราบปรามขบถเรียบร้อยแล้ว จึงได้สร้างป้อม และกำแพงเมืองสงขลาจนเสร็จ และได้จัดให้มีการฝังหลักเมืองและได้ย้ายเมืองสงขลามายังฝั่งตะวันออกของแหลมสน "ตำบลบ่อยาง" คือ ในเขตเทศบาลนครสงขลา ปัจจุบัน ครั้นถึงในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการปฏิรูปการปกครอง ได้ทรงจัดตั้งมณฑลเทศาภิบาลขึ้น และได้ส่งพระวิจิตรวรสาสน์ (ปั้น สุขุม) ลงมาเป็นข้าหลวงพิเศษตรวจราชการเมืองสงขลา ในปี พ.ศ.2438 เป็นแห่งแรก และในปี พ.ศ.2439 จึงได้จัดตั้งมณฑลนครศรีธรรมราช (พ.ศ.2439-2458) และเป็นที่ตั้งศาลาว่าการภาคใต้ (พ.ศ.2458-2468) นอกจากนี้เมืองสงขลาเคยเป็นที่ประทับของสมเด็จพระบรมวงศ์เธอกรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง สมุหเทศาภิบาลและอุปราชภาคใต้ จนสิ้นสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ครั้นถึงปี พ.ศ.2475 ได้มีการยุบมณฑลและภาค เปลี่ยนเป็นจังหวัด สงขลาจึงเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคใต้จนถึงปัจจุบันจังหวัดสงขลาตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของภาคใต้ตอนล่างระหว่างละติจูดที่ 617-756 เหนือ ลองจิจูด 100 01-101 06 ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ย 4 เมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามเส้นทางรถไฟ 947 กิโลเมตร และทางหลวงแผ่นดิน 950 กิโลเมตร จังหวัดสงขลา มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดพัทลุง ทิศตะวันออก ติดต่อกับ

อ่าวไทย ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี รัฐเคดาห์ และรัฐเปอร์ลิสของประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดพัทลุง และจังหวัดสตูล

ขนาดพื้นที่ จังหวัดสงขลามีขนาดพื้นที่ 7,393,889 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ
4,853,249 ไร่ มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 27 ของประเทศ และใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ของภาคใต้ รองจาก
จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช

7. ประวัติความเป็นมาของเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา และข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้อง

7.1 ประวัติความเป็นมาเทศบาลตำบลกำแพงเพชร ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

เทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา เดิมเป็นตำบลที่อยู่ในเขต
ปกครองของอำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง อำเภอรัตนภูมิ เดิมชื่อ อำเภอรัตนภูมิ ตั้งอยู่ที่บ้านปากบาง
ภูมิ หมู่ที่ 3 ตำบลรัตภูมิ อำเภอกวนเนียงปัจจุบัน ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2435 ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอมา
ตั้งอยู่ ณ ตำบลกำแพงเพชร โดยเรียกชื่อว่า "อำเภอกำแพงเพชร" ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2480 ได้เปลี่ยนชื่อ
อำเภอจาก "กำแพงเพชร" เป็น "รัตภูมิ" ซึ่งมีความหมายว่า "พื้นดินแดง" จนถึงปัจจุบัน

เทศบาลตำบลกำแพงเพชร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเดิมเป็นสุขาภิบาล
กำแพงเพชร ประกาศจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2499 โดยใช้ชื่อตามตำบลที่ตั้งเขตสุขาภิบาล คือ ตำบล
กำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ตามราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 73 ตอนที่ 75 ลงวันที่ 20
กันยายน พ.ศ. 2499 และได้รับการยกฐานะเป็น "เทศบาลตำบลกำแพงเพชร" เมื่อวันที่ 25
พฤษภาคม พ.ศ. 2542 ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542

วิสัยทัศน์ พันธกิจ เทศบาลน่ายุ่ เขตชุมชนธรรม ล้ำเลิศบริการ

ภาพที่ 2.1 ตราสัญลักษณ์

7.2 อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลกำแพงเพชร

มาตรา 50 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ซึ่งต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

1. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
2. ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
3. รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

4. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
5. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
6. ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
7. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
8. บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. หน้าที่อื่นๆ ซึ่งมีคำสั่งกระทรวงมหาดไทยหรือกฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของ

เทศบาล

การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาล ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลการจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยกรนั้น และหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา 51 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการในเทศบาล ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำสะอาดหรือประปา
2. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
3. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
4. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
5. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
6. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บป่วย
7. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
8. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
9. เทศพาณิชย์

นอกจากอำนาจหน้าที่ดังกล่าวตามข้างต้นแล้ว ยังมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
4. การสาธารณสุขูปโภคและการก่อสร้างอื่นๆ
5. การสาธารณสุขการ
6. การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
7. การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. การส่งเสริมกีฬา
15. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
17. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
19. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
20. การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
22. การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัยโรงมหรสพและสาธารณสถานอื่นๆ
24. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

25. การผังเมือง
26. การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ
28. การควบคุมอาคาร
29. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
30. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัย
31. กิจกรรมอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

7.3 การพัฒนาตามนโยบายของผู้บริหาร (คำแถลงนโยบายของนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลกำแพงเพชร เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2555)

7.3.1 ด้านการบริหารงาน

- 1) แก้ไขปัญหาของประชาชนอย่างสอดคล้องต้องกันตามความเหมาะสมของท้องถิ่นมุ่งพัฒนาโดยยึดหลัก “ธรรมภิบาล”
- 2) บริหารราชการส่วนท้องถิ่นด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ยึดถือประโยชน์ของส่วนรวม เป็นเป้าหมายของการพัฒนา

7.3.2 ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

- 1) ดูแลสุขภาพอนามัย โดยส่งเสริมการออกกำลังกาย ช่วยเหลือให้การสงเคราะห์แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และผู้ป่วยโรคมุขมิ้มกันบกพร่อง
- 2) แก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านการป้องกันระดับชุมชน
- 3) เสริมสร้างประสิทธิภาพป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

7.4 ด้านการศึกษา

7.4.1 พัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ

7.4.2 พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน และพัฒนาองค์ความรู้และการเรียนรู้สู่สังคมทุกรูปแบบ

7.5 ด้านการบริหารจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7.5.1 บำรุงดูแลรักษาปรับปรุงภูมิทัศน์ในเขตเทศบาล

7.5.2 พัฒนาระบบการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักสุขาภิบาล รวมถึงลดมลพิษทางอากาศฝุ่นละอองและเสียง

7.6 ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ

7.6.1 ทำถนน ระบายน้ำ ทางเดินเท้า ไฟฟ้า สาธารณะ จัดบริการน้ำประปาที่มีคุณภาพมีปริมาณเพียงพอกับความต้องการให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ปรับปรุงการจราจรให้ดีขึ้น

7.6.2 การป้องกันแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในเขตพื้นที่เทศบาล

7.7 ด้านเศรษฐกิจ

7.7.1 ส่งเสริมขีดความสามารถการผลิตสินค้าของชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

7.7.2 จัดหาแหล่งกระจายสินค้าของชุมชน และแก้ไขปัญหาคาความยากจนและการกระจายรายได้

7.8 ด้านสาธารณสุข

7.8.1 จัดให้มีศูนย์บริการสาธารณสุขของชุมชน ดูแลป้องกันโรคติดต่อ และบริหารจัดการเรื่องของความสะอาด เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาวะที่ดีอย่างยั่งยืน

7.9 ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

7.9.1 ร่วมกับประชาชน ชุมชน และกลุ่มองค์กรภาคเอกชน ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณี

7.9.2 ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนดูแลสิ่งปลูกสร้างสาธารณะในชุมชน รวมทั้งการพัฒนาด้านจิตใจให้แก่เด็กและเยาวชน

7.10 ผลสำเร็จในการบริหารงาน

ปี 2547

ตลาดสดเทศบาล(ตลาดนัด) ได้รับรางวัล "ตลาดสดน่าซื้อ" ระดับ 3 ดาว ประจำปี 2547 ตามโครงการ 1 อำเภอ 1 ตลาดมาตรฐาน จากกระทรวงสาธารณสุข

เทศบาลตำบลกำแพงเพชร ได้รับรางวัลชมเชย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความพยายามในการจัดเก็บภาษี ประจำปี 2547 จากกระทรวงมหาดไทย

ปี 2548

เทศบาลตำบลกำแพงเพชร ได้รับประกาศเกียรติคุณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านความโปร่งใส และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ของสถาบันพระปกเกล้า ประจำปี 2548

เทศบาลตำบลกำแพงเพชร ได้รับรางวัลชมเชย ประเภทที่ 1 จากโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนประเภท สาธารณดีเด่น ประจำปี 2548 จากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

เทศบาลตำบลกำแพงเพชร ได้รับรางวัลความพยายามในการจัดเก็บภาษี ประจำปี 2548

เทศบาลตำบลกำแพงเพชร ได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านการประเมินตามมาตรฐานการบริหารจัดการ จากโครงการประเมินองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปี 2548 จัดโดยกระทรวงมหาดไทย

ปี 2549

ได้รับรางวัล การบริหารจัดการที่ดี ระดับประเทศ ประจำปี 2549 จากกระทรวงมหาดไทย

ได้รับรางวัลอันดับหนึ่ง ประเภท 3 จากโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนที่สาธารณะ ดีเด่นจากกระทรวงมหาดไทย

รางวัลเทศบาลที่ช่วยรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้สังคม ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุนภาคส่วนใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า โดยการลดและแยกขยะกลับไปใช้ประโยชน์ จากกรมส่งเสริมสุขภาพสิ่งแวดล้อม

ปี 2550

ได้รับรางวัลที่ 1 ประเภทที่ 3 จากโครงการจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้าในที่สาธารณะของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

รางวัลชนะเลิศ โครงการตลาดดีมีมาตรฐาน ระดับจังหวัด ประเภทตลาดขนาดกลาง จากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ถึง 2 ปีซ้อน คือปี 2550 และ 2551

ปี 2551

ได้รับรางวัลชนะเลิศ ระดับประเทศ จากการประกวดธนาคารวัสดุรีไซเคิลเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 80 ชุมชน ประจำปี 2551 ได้รับถ้วยรางวัลพระราชทาน จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จัดโดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่น ขนาดเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ 2551

รางวัลศูนย์ อปพร. ดีเด่น ระดับประเทศ ประจำปี 2551 จากศูนย์ อปพร.กลาง
รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความเป็นเลิศด้านความโปร่งใส และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน จากสถาบันพระปกเกล้า

ปี 2552

ศูนย์อปพร.ดีเด่น ระดับตำบล 2 ปีซ้อน(52-53) รางวัลเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน ระดับเทศบาลขนาดกลาง

ปี 2554

รางวัลการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บ ประจำปี 2554

เทศบาลที่มีผลงานดีเด่นตามหลักธรรมาภิบาลประจำปี 2554 ในเรื่อง "การลดขั้นตอนการปฏิบัติงานในการให้บริการประชาชน"

ภาพที่ 2.2 นายประเสริฐ ช่างแต่

7.11 ประวัตินายกเทศมนตรีตำบลกำแพงเพชร

ด้านการศึกษา

จบปริญญาตรี สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรจน์ (ปัจจุบัน คือ มหาวิทยาลัยทักษิณ)

จบการศึกษาปริญญาโท สาขาการปกครองท้องถิ่น คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ด้านการทำงาน

ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลกำแพงเพชร 3 สมัยติดต่อกัน จาก พ.ศ. 2547 ถึงปัจจุบัน

8. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขถึงฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552

มาตรา 1 พระราชบัญญัติฉบับนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496”

มาตรา 7 เมื่อท้องถิ่นใดมีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาลให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้นๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เทศบาลเป็นทบวงการเมือง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

มาตรา 14⁶ องค์การเทศบาลประกอบด้วยสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี

มาตรา 15⁷ สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามจำนวนดังต่อไปนี้

(1) สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบสองคน

(2) สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบแปดคน

(3) สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนยี่สิบสี่คน ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล นอกจากต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว จะต้องไม่เป็นผู้ที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น หรือที่ปรึกษาหรือเลขานุการของผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุมีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทาง อ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดและยังมีได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลเท่าที่มีอยู่

มาตรา 16⁸ สมาชิกสภาเทศบาลให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง ถ้าตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระหรือมีการยุบสภา ให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแทนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาเทศบาลผู้เข้ามาแทนให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา 17 ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกสภาเทศบาลต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมสภาเทศบาลว่าจะรักษาไว้ และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งจะซื่อสัตย์สุจริตและปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น

มาตรา 18 สมาชิกสภาเทศบาลย่อมเป็นผู้แทนของปวงชนในเขตเทศบาลนั้น และจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของตนโดยบริสุทธิ์ใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใดๆ

มาตรา 19⁹ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลง เมื่อ

(1) ถึงคราวออกตามวาระ หรือมีการยุบสภาเทศบาล

(2) ตาย

(3) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(4) ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 15 วรรคสอง

(5) ขาดประชุมสภาเทศบาลสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(6) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา 18 ทวิ

(7) สภาเทศบาลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง โดยเห็นว่ามี ความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่เทศบาลหรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของ

สภาเทศบาล โดยมีสมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอให้สภาเทศบาลพิจารณา และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ ให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่สภาเทศบาลมีมติ

(8) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนน เห็นว่าสมาชิกสภาเทศบาลผู้ใดไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม มาตรา (4) (5) หรือ (6) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนและวินิจฉัยโดยเร็วคำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด ในกรณีสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงตาม (8) พร้อมทั้งหมด ให้ถือว่าเป็นการยุบสภาเทศบาล

มาตรา 48 ทวิ²⁵ ให้เทศบาลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา 48 เบญจ²⁷ บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- (2) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา
- (3) ไม่เป็นผู้ที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น หรือที่ปรึกษาหรือเลขานุการของผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุมีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง
- (4) เคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งถูกให้พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากกระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

มาตรา 48 สัตต²⁹ ให้นายกเทศมนตรีดำรงตำแหน่งนับแต่วันเลือกตั้งและมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา 48 อัฐ³⁰ นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมายได้ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (1) เทศบาลตำบล ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสองคน
- (2) เทศบาลเมือง ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสามคน

(3) เทศบาลนคร ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสี่คน นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรี ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาเทศบาลได้ โดยในกรณีเทศบาลตำบลให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินสองคน ในกรณีเทศบาลเมืองให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินสามคน และในกรณีเทศบาลนครให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินห้าคน

มาตรา 48 ทศ ก่อนนายกเทศมนตรีเข้ารับหน้าที่ ให้ประธานสภาเทศบาลเรียกประชุมสภาเทศบาลเพื่อให้นายกเทศมนตรีแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลโดยไม่มีการลงมติ ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี

มาตรา 48 เทรส นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) 31 กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติ และนโยบาย

(2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล

(3) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี

(4) วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(5) รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ

(6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

มาตรา 48 จตุทศ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรีต้องไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(1) ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เว้นแต่ตำแหน่งที่ดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

(2) รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ เป็นพิเศษจากส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ การพาณิชย์ของเทศบาลหรือบริษัทที่เทศบาลถือหุ้น นอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ การพาณิชย์ของเทศบาลหรือบริษัทที่เทศบาลถือหุ้นปฏิบัติกับบุคคลในธุรกิจการงานตามปกติ

(3) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลนั้นเป็นคู่สัญญา หรือในกิจการกระทำให้แก่เทศบาลนั้น หรือที่เทศบาลนั้นจะกระทำ บทบัญญัติตามมาตรานี้มิให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวตามวรรคหนึ่งได้รับเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญ หรือเงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวตามวรรคหนึ่งรับเงินตอบแทนค่าเบี้ยประชุมหรือเงินอื่นใดเนื่องจากการดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภาหรือวุฒิสภา หรือสภาผู้แทนราษฎรหรือสภาเทศบาลหรือสภาท้องถิ่นอื่น หรือกรรมการที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นโดยตำแหน่ง

มาตรา 48 ปัญจทศ นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ถึงคราวออกตามวาระ
- (2) ตาย
- (3) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
- (4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 48 เบญจ
- (5) กระทำการฝ่าฝืนตามมาตรา 48 จตุทศ
- (6) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 62 ตรี วรรคห้า หรือมาตรา 73

(7) ถูกจคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(8) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง เห็นว่านายกเทศมนตรีไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ในระหว่างที่ไม่มีนายกเทศมนตรี ให้ปลัดเทศบาลปฏิบัติหน้าที่ของนายกเทศมนตรีเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราวจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับความเป็นนายกเทศมนตรี สิ้นสุดลงตาม (4) หรือ (5) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนและวินิจฉัยโดยเร็ว คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด

มาตรา 48 สัตตรส ให้นายกเทศมนตรีควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลและเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาล

มาตรา 48 จตุวิสติ³⁵ เงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา 50³⁷ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- (2) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
- (3) รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล
- (4) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- (5) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- (6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- (7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

(8) 39 บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(9) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

มาตรา 51⁴¹ ภายใต้งบประมาณประจำปีของเทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

- (1) ให้มีน้ำสะอาดหรือน้ำประปา
- (2) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (3) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- (4) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- (5) บำรุงและส่งเสริมการทามาหากินของราษฎร
- (6) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
- (7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (8) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- (9) เทศพาณิชย์

มาตรา 65 งบประมาณประจำปีของเทศบาลต้องตราขึ้นเป็นเทศบัญญัติ ถ้าเทศบัญญัติงบประมาณออกไม่ทันปีใหม่ ให้ใช้เทศบัญญัติงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลาง ถ้าในปีใดจำนวนเงินซึ่งได้รับอนุญาตไว้ ตามงบประมาณปรากฏว่าไม่พอสำหรับการใช้จ่ายประจำปีก็ดี หรือมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งรายรับหรือรายจ่ายขึ้นใหม่ในระหว่างปีก็ได้ ให้ตราขึ้นเป็นเทศบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม

มาตรา 66⁵⁶ เทศบาลอาจมีรายได้ดังต่อไปนี้

- (1) ภาษีอากรตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (2) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (3) รายได้จากทรัพย์สินของเทศบาล
- (4) รายได้จากการสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์
- (5) พันธบัตร หรือเงินกู้ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (6) เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ หรือนิติบุคคลต่างๆ
- (7) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (8) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้
- (9) รายได้อื่นใดตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้ การกู้เงินตาม (6) เทศบาลจะกระทำได้

ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากสภาเทศบาล และได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้ว

มาตรา 67⁵⁷ เทศบาลอาจมีรายจ่ายดังต่อไปนี้

- (1) เงินเดือน
- (2) ค่าจ้าง

- (3) เงินตอบแทนอื่นๆ
- (4) ค่าใช้สอย
- (5) ค่าวัสดุ
- (6) ค่าครุภัณฑ์
- (7) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่นๆ
- (8) เงินอุดหนุน
- (9) รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพันหรือตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบของรวงมหาดไทย

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545
(แก้ไขถึงฉบับที่ 3 พ.ศ.2554)

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น
หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายความว่า องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล
องค์กรบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มี
กฎหมายจัดตั้ง

สภาท้องถิ่น หมายความว่า สภาองค์กรการบริหารส่วนจังหวัด สภาเทศบาล สภาองค์ การ
บริหารส่วนตำบล สภากรุงเทพมหานคร สภาเมืองพัทยาและสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

ผู้บริหารท้องถิ่น หมายความว่า คณะผู้บริหารท้องถิ่น

หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น หมายความว่า ปลัดองค์กรการบริหารส่วนจังหวัด
ปลัดเทศบาล ปลัดองค์กรบริหารส่วนตำบล ปลัดกรุงเทพมหานคร ปลัดเมืองพัทยา และหัวหน้า
พนักงานหรือหัวหน้า ข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

คณะกรรมการการเลือกตั้ง หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมาย
ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

นายอำเภอ หมายความว่า รวมถึงผู้อำนวยการเขตและปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่ง
อำเภอ

เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย หมายความว่า ข้าราชการตำรวจ หรือข้าราชการพล
เรือน หรือข้าราชการทหาร หรือพนักงานฝ่ายปกครอง หรือสมาชิกอาสาสมัครรักษาดินแดน หรือเจ้าหน้าที่
อื่นของรัฐ ที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หมายความว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
ผู้สมัคร หมายความว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ผู้ได้รับเลือกตั้ง หมายความว่า ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
การเลือกตั้ง หมายความว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

วันเลือกตั้ง หมายความว่า วันที่กำหนดให้เป็นวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เขตเลือกตั้ง หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

หน่วยเลือกตั้ง หมายความว่า ท้องถิ่นที่กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำการลงคะแนนเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งใดที่เลือกตั้งหนึ่ง

ที่เลือกตั้ง หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเลือกตั้งและให้หมายความรวมถึงบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบที่เลือกตั้ง

จังหวัด หมายความว่ารวมถึง กรุงเทพมหานคร

อำเภอ หมายความว่ารวมถึง เขตและกิ่งอำเภอ

ตำบล หมายความว่ารวมถึง แขวง

ศาลากลางจังหวัด หมายความว่ารวมถึง ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร

ที่ว่าการอำเภอ หมายความว่ารวมถึง สำนักงานเขตและที่ว่าการกิ่งอำเภอ

เทศบาล หมายความว่ารวมถึง เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ

มาตรา 6 ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครได้ไม่เกินจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้ง การเลือกตั้ง ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

มาตรา 19 เมื่อมีกรณีที่ต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้งหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นนั้น และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าสี่คนแต่ไม่เกินหกคน เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการให้มีการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ และต้องปฏิบัติตามประกาศ ระเบียบ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือการมอบหมายของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด การสรรหาการแต่งตั้ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะ กรรมการการเลือกตั้ง

ประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา 33 บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(1) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง

(3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้ง และ

(4) คุณสมบัติอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด ในกรณีที่มีการย้ายทะเบียนบ้านออกจากเขตเลือกตั้งหนึ่งไปยังอีกเขตเลือกตั้งหนึ่งภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกันอันทำให้บุคคลมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันน้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้ง ให้บุคคลนั้นมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

มาตรา 34 บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้งเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

(1) วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(2) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(3) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาล หรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(4) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

(5) มีลักษณะอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

มาตรา 35 ผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา 33 และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 34 มีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเว้นแต่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งได้แจ้งเหตุดังต่อไปนี้ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็ได้

(1) เจ็บป่วย ไม่ว่าจะถึงขนาดต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหรือไม่

(2) มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สะดวกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

(3) มีอายุเกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

(4) ไม่อยู่ในภูมิลำเนาในเวลาเลือกตั้ง

(5) เหตุอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา การแจ้งเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งรับผิดชอบในการจัดให้มีการเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน โดยจะจัดส่งหนังสือแจ้งเหตุนั้นไปรษณีย์ก็ได้ ในการนี้ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บันทึกเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งไว้ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและเก็บหนังสือแจ้งเหตุนั้นไว้เป็นหลักฐาน การแจ้งเหตุตามวรรคสอง ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งในวันเลือกตั้ง

มาตรา 43 ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบ กรณีดังต่อไปนี้ให้สันนิษฐานว่าเป็นการย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบด้วย เว้นแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการย้ายโดยมีเหตุผลอันสมควร

(1) การย้ายบุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปซึ่งไม่มีชื่อสกุลเดียวกับเจ้าบ้านเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิเลือกตั้งที่จะมีขึ้นภายในสองปีนับแต่วันที่ย้ายเข้ามาในทะเบียนบ้าน

(2) การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านโดยบุคคลนั้นมีได้อยู่อาศัยจริง

(3) การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านโดยมิได้รับความยินยอมจากเจ้าบ้าน

มาตรา 44 บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

(3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง หรือได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้ง และ

(4) คุณสมบัติอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

มาตรา 45 บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(1) ติดยาเสพติดให้โทษ

(2) เป็นบุคคลล้มละลาย

(3) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๓๔ (๑) (๒) หรือ

(4) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายศาล

(5) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปและได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(6) ต้องพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยได้พ้นโทษหรือต้องคำพิพากษามายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

(7) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(8) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(9) เคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือกฎหมายว่าด้วย การลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณี มายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(10) อยู่ในระหว่างเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา 35 หรือตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

(11) เคยถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมาไม่ถึงหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งอันเนื่องมาจากการกระทำการโดยไม่สุจริตตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับเลือกตั้ง หรือได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริต

(12) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(13) เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกันหรือองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(14) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(15) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าของหน้าที่อื่นของรัฐ

(16) เป็นกรรมการการเลือกตั้ง กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

(17) ลักษณะอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

มาตรา 46 ในการสมัครรับเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครยื่นใบสมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การยื่นใบสมัครตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้สมัครยื่นหลักฐานการสมัครพร้อมกับชำระค่าธรรมเนียม เนียมการสมัครตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 47 เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับใบสมัครแล้ว ให้บันทึกการรับสมัครไว้เป็นหลักฐานและออกใบรับให้แก่ผู้สมัครในวันนั้นและให้

ตรวจสอบหลักฐานการสมัคร คุณสมบัติของผู้สมัคร และสอบสวนว่าผู้สมัครมีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ ให้เสร็จสิ้นภายในเจ็ดวันนับแต่วันปิดการรับสมัคร ถ้าผู้สมัครมีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งได้ ให้ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้โดยเปิดเผย ณ ศาลากลางจังหวัดหรือที่ว่าการอำเภอที่ตั้งอยู่ในเขตเลือกตั้งนั้น ที่ทำการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้งและสถานที่อื่นที่เห็นสมควร ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้มีชื่อผู้สมัคร รูปถ่ายผู้สมัคร และหมายเลขประจำตัวผู้สมัครที่จะใช้ในการลงคะแนนเลือกตั้ง ตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา 48 เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ออกใบรับให้แก่ผู้สมัครตามมาตรา 47 วรรคหนึ่งแล้ว ผู้สมัครจะถอนการสมัครมิได้และให้ค่าธรรมเนียมการสมัครตกเป็นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

มาตรา 54 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัคร ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ห้ามมิให้ผู้สมัครใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง จำนวนเงินค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้รวมถึงบรรดาเงินที่บุคคลอื่นได้จ่ายหรือรับว่าจะจ่ายแทน และทรัพย์สินที่บุคคลอื่นได้ นำมาทำให้ใช้หรือยกให้โดยไม่คิดค่าตอบแทน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครโดยผู้สมัครรับรู้หรือยินยอม ในกรณีที่น่าทรัพย์สินมาให้ใช้ ให้คำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องถิ่นนั้น

บรรดาเงินที่บุคคลอื่นได้ใช้จ่ายในการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครและผู้สมัครได้รับทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าเป็นจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่ผู้สมัครรับรู้หรือยินยอมตามวรรคสอง เว้นแต่ผู้สมัครจะได้แจ้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดว่าไม่ยินยอมให้มีการกระทำ เช่นว่านั้นภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับทราบถึงการกระทำดังกล่าว ในการนี้ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการตามที่เห็นสมควรเพื่อมิให้มีการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งโดยบุคคลดังกล่าวอีกต่อไป

มาตรา 55 ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง ผู้สมัครต้องยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้งซึ่งรับรองความถูกต้อง พร้อมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องครบถ้วนตามความจริง ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับบัญชีรายรับและรายจ่ายตามวรรคหนึ่งแล้วให้ปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ที่ทำการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และสถานที่อื่นที่เห็นสมควร รายละเอียดและวิธีการจัดทำและรับรองความถูกต้องของบัญชีรายรับและรายจ่ายตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

9. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรี โดยมีการศึกษาวิจัย วิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพล แต่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงจำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงได้นำงานวิจัยที่มีเนื้อหาสาระใกล้เคียงมาประกอบการศึกษาค้นคว้า อีกระต่อการวิจัยเกี่ยวกับการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรี ดังนี้

จากโครงการผลิตตำรา และสื่อการสอน โครงการวิทยาลัยเมือง สาขารัฐศาสตรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ดร.ปธาน สุวรรณมงคล ได้เขียนในหนังสือการเมืองท้องถิ่น:การเมืองของใคร โดยใคร เพื่อใคร ว่าการเมืองท้องถิ่นก็เกี่ยวกับประเด็นสำคัญ 2 ประการคือ อำนาจ (Power) และผลประโยชน์ (Interest) และแบ่งอำนาจได้เป็น 2 คำคือ อำนาจและอำนาจหน้าที่ โดยเห็นว่า “อำนาจหน้าที่” มีความชอบธรรมในการสื่อสารและบุคคลที่ปฏิบัติตามยอมรับในความถูกต้อง ส่วน “อำนาจ” เป็นศักยภาพที่ไม่จำเป็นต้องมีความชอบธรรมก็ได้ แต่ก็ทำให้บุคคลต้องปฏิบัติตามเช่นกัน เช่น การบังคับ ช่มชู้ให้ทำตาม เป็นต้น

ทั้งนี้จึงมองได้ว่า อำนาจเป็นคำที่แสดงพลังที่เหนือกว่าที่ส่งลงมาจากเบื้องบนและบังคับให้บุคคลต้องกระทำตาม ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการที่มีทรัพยากรอำนาจที่เหนือกว่า อำนาจตามความหมายที่มีลักษณะคล้ายพลังแฝงเร้นที่ไม่เป็นเป็นรูปธรรมชัดเจน ต่างไปจาก “อำนาจหน้าที่” (Authority) ที่มีลักษณะเป็นการบังคับเช่นเดียวกัน แต่มีความชอบธรรมทางกฎหมายมารองรับอำนาจและการใช้อำนาจนั้น และการที่บุคคลหรือกลุ่มการเมืองใดจะมีอำนาจมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ “ทรัพยากรอำนาจ” (Political resources) และจะมีอำนาจเพิ่มมากขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการแผ่ขยายพิสัยอำนาจออกไปด้วย “พิสัยอำนาจ” หมายถึง ขอบเขตพลังตัดสินใจที่ส่งไปถึง

กรณี ของการเมืองท้องถิ่นแบบตัวแทน ผู้ที่ชนะการเลือกตั้งท้องถิ่นและได้เข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว ย่อมมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และบริหารงานตามนโยบายที่แถลงต่อสภาท้องถิ่นและตามข้อบัญญัติงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เสนอและได้รับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นแล้ว “ข้อบัญญัติงบประมาณ” คือ เครื่องมือของผู้บริหารท้องถิ่น ในการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่า คือ “งบประมาณ” ให้แก่กลุ่มคนในสังคมว่า ใครจะได้ อะไร ที่ไหน เท่าไหร่ ซึ่งต้องผ่านกระบวนการต่อรองประนีประนอมกันทั้งภายในและภายนอกสภาท้องถิ่นกว่าจะผ่านสภาและใช้งบประมาณได้ และในกระบวนการจัดทำและพิจารณางบประมาณนี้เองสามารถพิจารณาได้ว่าใครได้ประโยชน์ หรือประโยชน์ตกแก่กลุ่มใด มากน้อย อย่างไร

สมศักดิ์ พุกษ์ไพบูลย์ (2543:บทคัดย่อ)

ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า กระบวนการหาเสียงในเขตเลือกตั้งที่ศึกษาส่วนใหญ่ยึดถือที่ตัวบุคคลมากกว่าพรรคการเมือง ปัจจัยหลักที่สามารถแปรเสียงให้เป็นคะแนนเป็นปัจจัยเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร ได้แก่ญาติ พี่น้อง หัวคะแนน และเงิน ยกเว้นประวัติภูมิหลังและผลงานของผู้สมัครก็ไม่สามารถที่จะยืนยันได้ว่าจะเป็นปัจจัยที่สามารถแปรให้เป็นคะแนนแก่ผู้สมัครได้เพียงใด รวมทั้งปัจจัยทางด้านการเงินและหัวคะแนนก็มีข้อจำกัดในการแปรเสียงให้เป็นคะแนน และปัจจัยด้านพรรคการเมืองก็มีส่วนทำให้ผู้สมัครได้คะแนนเสียงเลือกตั้ง แม้ว่าจะไม่มากพอที่จะทำให้ได้รับการเลือกตั้งก็ตาม

ชาคริต จอมแจ้ง (2550: บทคัดย่อ)

ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่น พบว่า สมาชิกสภาเทศบาล มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่นทางด้านการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น ผ่านทางกิจกรรมต่างๆ แต่มีบทบาทน้อยมาก และส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจต่อการทำหน้าที่ในสภาเทศบาล โดยให้ความสนใจนโยบายโครงสร้างพื้นฐานจำนวนมากที่สุด

สมาชิกสภาเทศบาลขาดความรู้ความเข้าใจการเป็นบทบาทสมาชิกสภาเทศบาลและปัญหาระบบอุปถัมภ์ เป็นปัญหาต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น

สมาชิกสภาเทศบาลควรจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปและได้รับการอบรมทางด้านการเมืองและการบริหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองมากยิ่งขึ้น

สถาบันพระปกเกล้า (2545:11ก) ได้รายงานวิจัยพฤติกรรมการเลือกตั้งและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2543 โดยใช้คำถามจำนวน 47 ข้อ ผลการศึกษาพบว่า มีหลายปัจจัยที่ประชาชนให้พิจารณาในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาโดยอาจใช้ปัจจัยเหล่านี้ประกอบกันซึ่งสามารถจัดกลุ่มได้เป็น 9 ปัจจัยหลัก คือ ภาวะผู้นำ กล่าวคือ สมาชิกวุฒิสภาของเขาต้องพร้อมที่จะเป็นผู้นำ มีความซื่อสัตย์ต่องาน มีความคิดก้าวหน้า ไม่ทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย โดยพิจารณาจากคะแนนในการเลือกปัจจัย พบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญอันดับแรก ปัจจัยที่ 2 สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยที่ 3 ครอบครัวของผู้สมัคร ปัจจัยที่ 4 การให้หรือสัญญาจะให้ของกำนัลหรือสิ่งต่างๆ แก่ท้องถิ่น การโจมตีผู้สมัครรายอื่น ปัจจัยที่ 5 สาขาอาชีพ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ปัจจัยที่ 6 การเป็นคนท้องถิ่น ปัจจัยที่ 7 บุคลิกลักษณะ ปัจจัยที่ 8 การทำงานเพื่อสังคม และ ปัจจัยที่ 9 การมีชื่อเสียง

จะเห็นว่าปัจจัยที่สำคัญส่วนมาก ล้วนเป็นปัจจัยฐานอำนาจด้านฐานทางสังคมทั้งนั้นที่มีอิทธิพลต่อการสนับสนุนฐานอำนาจทางการเมือง โดยเฉพาะ ในการเมืองท้องถิ่นที่ต้องใกล้ชิดกับ

ประชาชนมากกว่าการเมืองระดับชาติ ความสำคัญของประชาชนสำหรับการเมืองท้องถิ่นเห็นได้จาก
นิยมของการปกครองท้องถิ่น ที่สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง รูปแบบการปกครองตนเอง
ในระดับท้องถิ่นที่รัฐจัดตั้งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างอิสระตาม
เจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น โดยประชาชนเป็นผู้เลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ตามที่
กฎหมายกำหนดและอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแลของรัฐบาลอีกทอดหนึ่ง ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่
อย่างใด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและเก็บข้อมูลจากเอกสารประกอบ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการศึกษาถึงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งศึกษาเอกสารรายงานของทางราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รายงานทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ การสังเกตการณ์ โดยมีรายละเอียดในการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรวิจัย

แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1.1 นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา 1 คน คือนายประเสริฐ แซ่แต่้

1.1.2 ผู้ใกล้ชิดและผู้ให้การสนับสนุนในการลงสมัครรับเลือกตั้งในแต่ละครั้งของนายประเสริฐ แซ่แต่้ จำนวนทั้งสิ้น 30 คน

1.1.3 คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา จำนวน 5 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างวิจัย

ใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 8 คน ได้แก่

1.2.1 นายประเสริฐ แซ่แต่้ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

1.2.2 เลือกจากผู้ใกล้ชิดและผู้ให้การสนับสนุน 5 คน ได้แก่

1. นายเน วุ่นซิว
2. นายเสริมศักดิ์ เรณูมาศ
3. นายธีรชัย วุ่นซิว
4. นายไกรจักร อินทรสมบัติ
5. นายจำนอง ศิริมุสิกะ

1.2.3 คณะกรรมการ การเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา 2 คน คือ

1. นายอานนท์ มั่นวานิช
2. นายประสิทธิ์ วิสุทธิจินดาภรณ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- ประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเป็นคำถามปลายเปิด

- สอบถามเกี่ยวกับวิธีการรักษาตำแหน่งของนายกเทศมนตรี มีอะไรบ้าง

- สอบถามเกี่ยวกับการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรี ด้านภาวะผู้นำ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม ด้านการช่วยเหลือสังคม และด้านการบริหารงาน ควรมีประเด็นย่อยอะไรบ้าง

- สอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรี ว่ามี ปัญหาและอุปสรรคใดบ้างในการทำงาน

- สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะถึงการแก้ไขปัญหาในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรี ว่ามีข้อเสนอแนะ อะไรบ้าง

2.2 การศึกษาเอกสาร (Documentary study) โดยศึกษาเอกสาร งานวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา หลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลด้านประชากร ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายการเลือกตั้ง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

2.3 ศึกษาจากการสังเกตการณ์เกี่ยวกับการทำงานในหน้าที่ของนายกเทศมนตรี ของ นายประเสริฐ แซ่แต้ ในช่วงที่ไปทำการสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ ผ่านการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ ทฤษฎี แนวคิดต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การชนะการเลือกตั้ง โดยศึกษาจากหนังสือ บทความ วิชาการ เอกสาร ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรี

3.2 การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ โดยการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) โดยการรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

3.2.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักบัณฑิตเพื่อความอนุเคราะห์จากนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ในการสัมภาษณ์ เพื่อทำการนัดหมาย ทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงวัน เวลา และสถานที่ที่ผู้ให้สัมภาษณ์มีความสะดวก

3.2.2 กำหนดรายชื่อบุคคลที่จะทำการสัมภาษณ์

3.2.3 นัดหมายเพื่อกำหนด วัน เวลา ที่จะสัมภาษณ์

3.2.4 สัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์

3.2.5 รวบรวมข้อมูลที่ได้เพื่อดำเนินการขั้นต่อไป

นอกจากนี้ก็คือการเก็บข้อมูลจากการสังเกตการณ์ในช่วงที่ผู้วิจัยไปทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้ให้สัมภาษณ์ และจากการเก็บข้อมูลเอกสารเพื่อหาเหตุผล และคำตอบของปัญหา ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา เสนอผลการศึกษาโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยมีขั้นตอนของการวิเคราะห์ ดังนี้

5.1 นำข้อมูลที่ได้จากการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้ มาจัดระบบข้อมูล

5.2 นำเอาประเด็นสำคัญจากข้อมูลที่จัดระบบไว้มานำเสนอในเชิงพรรณนาวิเคราะห์

5.3 เรียบเรียงการพรรณนาวิเคราะห์ไว้ในบทที่ 4

ตารางที่ 3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนตัวอย่าง
1.นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา	1
2.ผู้ใกล้ชิด	5
3.คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา	2

ตารางที่ 3.2 รายชื่อประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คน

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ประเภท ประชากร กลุ่มตัวอย่าง	อายุ (ปี)	การศึกษา	อาชีพ
1	นายประเสริฐ แซ่แท้	นายกเทศมนตรี	63	ปริญญาโท	นักการเมืองท้องถิ่น
2	นายจำนอง ศิริมุสิกะ	ผู้ใกล้ชิด	60	ปริญญาตรี	นักการเมืองท้องถิ่น
3	นายเน วุ่นซิว	ผู้ใกล้ชิด	42	ปริญญาตรี	นักการเมืองท้องถิ่น
4	นายธีรชัย วุ่นซิว	ผู้ใกล้ชิด	39	ปริญญาตรี	นักการเมืองท้องถิ่น
5	นายเสริมศักดิ์ เรณูมาศ	ผู้ใกล้ชิด	62	ปริญญาตรี	นักการเมืองท้องถิ่น
6	นายไกรจักร อินทรสมบัติ	ผู้ใกล้ชิด	59	ปริญญาตรี	นักการเมืองท้องถิ่น
7	นายอานนท์ มั่นสวานิช	กกด.	67	ปริญญาโท	ข้าราชการบำนาญ
8	นายประสิทธิ์ วิสุทธิ์จินตารณ	กกด.	64	ปริญญาโท	ข้าราชการบำนาญ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัย เรื่อง การรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้ เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบด้วยข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร โดยจะนำเสนอข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชรอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้
3. เพื่อเสนอแนะถึงการแก้ไขปัญหาในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้

1. การรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้

การรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้

ประมวลผลข้อมูลในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่า นายประเสริฐ แซ่แต้ มีวิธีการในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ซึ่งมีวิธีการที่สำคัญ ได้แก่

1.1 การยึดหลักการทำงานแบบเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม ทุกระดับอยู่เสมอ โดยพยายามคลุกคลีใกล้ชิดกับประชาชนทุกกลุ่มมาอย่างต่อเนื่อง โดยวิเคราะห์จากการที่นายประเสริฐ แซ่แต้ เกิดและเติบโตมาในเขตเทศบาล เป็นคนในพื้นที่ จึงทำให้รู้จักกับคนทุกระดับ หรือ “ทุกครัวเรือน” ทำให้รู้และเข้าถึงข้อมูลในทุกๆ ด้าน รวมทั้งความคิดและความต้องการของประชาชนแต่ละคนแต่ละกลุ่มได้เป็นอย่างดีมาโดยตลอด และนำสิ่งที่ประชาชนต้องการมาประมวลเป็นแนวทางทางการเมืองของตนเองในเวลาต่อมา

นอกจากจะเป็นคนในพื้นที่ คือ เกิดและเติบโตในเขตเทศบาลแล้ว นายประเสริฐ แซ่แต้ ยังเป็นคนที่มีความบุคลิกภาพที่มีความเป็นกันเอง ประชาชนเข้าถึงง่าย และนายประเสริฐ แซ่แต้เอง ก็มักออกไปพบปะกับประชาชนอยู่เสมอ และมีการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับประชาชน โดยให้ประชาชนนั้นเข้ามามีส่วนร่วมกับทางเทศบาลในหลายๆ กิจกรรม อาทิ เช่น กิจกรรมประเพณีลากพระ กิจกรรมสานสัมพันธ์ครอบครัวอ่อนรัก กิจกรรมเทศบาลพบประชาชน กิจกรรมโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ กิจกรรมโครงการทำนา กิจกรรมการแข่งขันกีฬาชุมชน กิจกรรมฝึกอบรมจิตอาสาแด่ผู้มีปัญหาสุขภาพจิตในชุมชน กิจกรรมวันลอยกระทง กิจกรรมวันปีใหม่ กิจกรรมวันเด็ก เป็นต้น ตลอดจนในช่วงที่ในเขตเทศบาลนั้นเกิดเหตุการณ์อุทกภัยในหลายๆ ครั้ง นายประเสริฐ แซ่แต้เองก็ยังมีความเป็นห่วงเป็นใยประชาชนในพื้นที่ของตน โดยได้มีการลงพื้นที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ด้วยตนเอง อีกทั้งยังมีการมอบเครื่องอุปโภคและบริโภคให้แก่ผู้ประสบภัยในทุกครัวเรือนที่ประสบภัยอีกด้วย เหตุการณ์และกิจกรรมต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ กล่าวได้ว่านายประเสริฐ แซ่แต้ เป็นคนที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในทุกกลุ่มทุกระดับมาอย่างยาวนาน และสามารถทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความพึงพอใจในการได้รับการบริการที่ดี ส่วนในงานบุญหรืองานตามจารีตประเพณีต่างๆ นั้น นายประเสริฐ แซ่แต้เอง ก็ยังคงเข้าร่วมงานและพิธีที่สำคัญๆ ต่างๆ อาทิ เช่น งานแต่งงาน งานศพ งานบวช งานประจำปี ฯลฯ ทั้งนี้ นายประเสริฐ แซ่แต้ มักแสดงออกถึงความเป็นมิตรห่วงใย และให้เกียรติประชาชนจนทำให้มีบุคลิกภาพเป็นคน “ที่มีความจริงใจ” และได้รับความนิยมและศรัทธาจากประชาชนจำนวนมาก

ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ คือ

“...ลงไปพบกับประชาชนแบบเข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา และพบปะกับทุกครัวเรือนครับ...เข้ามาเล่นการเมืองต้องเล่นด้วยจิตวิญญาณ...” (ประเสริฐ แซ่แต้ 2558, 14 กันยายน)

“...เป็นคนไม่ถือตัว ไม่ยกตนข่มท่าน อยู่กับชาวบ้านตลอด...” (เน วุ่นซิว 2558, 14 กันยายน)

“...ท่านมีสถานภาพได้หลายรูปแบบในสังคมทุกระดับ “ติดดิน” เป็นที่รักใคร่ของชาวบ้านมานานจนถึงปัจจุบัน...” (ไกรจักร อินทรสมบัติ 2558, 15 กันยายน)

“...นักการเมืองท้องถิ่นเขาทำทุกอย่าง รวมทั้งเข้าร่วมงานประเพณีท้องถิ่น ตั้งแต่ งานแต่งงานจนถึงงานศพ งานเหล่านี้สำคัญมากเลย...” (ประสิทธิ์ วิสุทธิ์จินดาภรณ์ 2558, 8 กันยายน)

1.2 การวางพื้นฐานทางการเมืองมาอย่างต่อเนื่องยาวนานกว่า 40 ปี ทำให้มีความผูกพันใกล้ชิดกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองท้องถิ่นมาโดยตลอด และสามารถเปลี่ยนแปลงกระบวนการและวิธีการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองในระดับต่างๆ ได้อย่างราบรื่นและต่อเนื่องตลอดมา

ในการรักษาตำแหน่งทางการเมืองของนายประเสริฐ แซ่แต่นั้นนายประเสริฐ แซ่แต้พยายามจะผลักดันให้ตนเองเป็นที่รู้จักของคนในสังคม โดยสร้างผลงานให้มองเห็นเป็นระยะเวลานาน ต้องสร้างสมบารมี และผลงานยาวนาน โดยจะต้องเริ่มต้นจากสนามการเมืองเล็กๆ ก่อนจะไต่เต้าขึ้นสู่ระดับสูงในเวลาต่อมา

ทั้งนี้ นายประเสริฐ แซ่แต้ เข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองครั้งแรกเมื่ออายุ 20 ปี ด้วยการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการสุขาภิบาล ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างท้องถิ่นจากสุขาภิบาลมาเป็นเทศบาล ก็ได้ลงสมัครเป็นสมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) และได้รับชัยชนะจากเลือกตั้งอีก จนกระทั่ง พ.ศ.2547 ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีสมัยแรก โดยในสมัยแรกนี้นายประเสริฐ แซ่แต้ได้มีคู่แข่งทางการเมืองถึง 3 คน แต่ก็สามารถได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งและทำงานอยู่จนครบวาระแล้วลงสมัครรับเลือกตั้งอีกเป็นสมัยที่สอง และได้รับชัยชนะอีกครั้ง โดยครั้งนี้ไม่มีคู่แข่งทางการเมือง เช่นเดียวกับสมัยที่สาม หรือสมัยปัจจุบัน ก็ไม่มีคู่แข่งทางการเมืองอีกเช่นเคย

การได้รับตำแหน่งทางการเมืองที่มาจากกาเลือกตั้งตั้งแต่ อายุ 20 ปี และคลุกคลีอยู่กับการเมืองท้องถิ่นโดยผ่านการลงสมัครรับเลือกตั้งในระดับต่างๆมาหลายครั้ง ทำให้นายประเสริฐ แซ่แต้ มีประสบการณ์ทางการเมืองสูง จนสามารถวางรากฐานทางการเมืองในพื้นที่ได้อย่างเป็นระบบและมั่นคง นักการเมืองท้องถิ่นจำนวนมากสามารถได้รับการเลือกตั้งทุกครั้งและอยู่ต่อเนื่องติดต่อกันหลายสมัยเพราะคลุกคลีใกล้ชิดกับการเลือกตั้ง และตำแหน่งทางการเมืองมานาน เช่นเดียวกับกรณีของนายประเสริฐ แซ่แต้ วิธีดังกล่าวนี้จึงนับว่าสำคัญต่อการรักษาตำแหน่งทางการเมืองไว้ได้หลายสมัย

คำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของวิธีการรักษาตำแหน่งไว้ได้หลายสมัยของนายประเสริฐ แซ่แต้ ดังนี้ คือ

“...ผมลงสมัครเป็นกรรมการสุขาภิบาลตั้งแต่อายุ 20 และเป็นมาเรื่อยๆ เป็นตัวแทนของประชาชน หาเสียงสมัยแรกมีคู่แข่งเพียงสามคน นั่นแหละ สมัยที่สอง สมัยที่สาม ไม่มีคู่แข่ง...จนตอนนี้อายุ 63 ปีแล้ว (ประเสริฐ แซ่แต้ 2558, 14 กันยายน)

“... นายประเสริฐ แซ่แต้ เป็นคนที่เกิดในพื้นที่ รู้จักประชาชนในเขตเทศบาลเกือบทุกคนหรือทุกครัวเรือน และรู้ปัญหาความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาล ซึ่งทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้กับประชาชนได้...การแข่งขันทางการเมืองไม่มีความรุนแรง... (เสริมศักดิ์ เรณูมาศ 2558, 15 กันยายน)

“...ท่านดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ของตำบลตัวเองมาก่อน...ลงสมัครหรือทำงาน คิดวางแผนก่อนทุกครั้ง จึงทำให้รักษาตำแหน่งไว้ได้นาน... (เน รุ่งชีวี 2558, 14 กันยายน)

1.3 ใช้วิธีการหาเสียงในหลายๆ วิธีการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำให้ประชาชนเชื่อมั่น ศรัทธา โดยการแสดงความจริงใจและตั้งใจในการจะเข้าไปทำงานในตำแหน่งที่ลงสมัคร เริ่ม

ตั้งแต่การกำหนดนโยบายที่มาจากความต้องการของประชาชน ไม่ใช่การสร้างนโยบายเพื่อฝัน ที่ไม่สามารถทำให้เกิดขึ้นจริงได้ และได้มีการเข้าถึงประชาชนแต่ละคนแต่ละครัวเรือน ได้มีการจัดเวทีปราศรัย การนำเสนอนโยบายที่มีความเหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหาและให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ของตน และพยายามทำให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้ประกาศไว้ต่อหน้าประชาชน เมื่อได้มีการรับเลือกตั้งแล้ว นอกจากนี้ยังมีการจัด “ทีมงาน” หรือกลุ่มบุคคลผู้ช่วยเหลือและให้การสนับสนุน รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาคอยช่วยเหลือการทำงานในด้านต่างๆ อีกด้วย เริ่มตั้งแต่การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เช่น การหาเสียงเลือกตั้งโดยการแจกใบปลิวแนะนำตนเองและทีมงาน การช่วยเหลือกันในการหาเสียงในด้านต่างๆ เข้าไปพบปะพูดคุยกับประชาชนในทุกครัวเรือน ในเขตเทศบาล ถ้ามถึงความต้องการของประชาชนเป็นหลัก เพื่อนำมาพัฒนาท้องถิ่นของตนไปจนถึงการทำงานในตำแหน่งทางการเมืองของนายประเสริฐ แซ่แต่เอง ส่วนเรื่องค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในแต่ละครั้งนั้น นายประเสริฐ แซ่แต่ ยอมรับว่ามีการใช้เงินตามกรอบของกฎหมายและตามความจำเป็นในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง แต่ก็ไม่มาก

ประการหนึ่งที่สำคัญในการเลือกนายประเสริฐ แซ่แต่ มาเป็นนายกเทศมนตรีในแต่ละสมัยนั้นก็มีความสัมพันธ์กับรูปแบบในระบบอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชน เป็นไปในลักษณะเป็นการช่วยเหลือ ฟังพาอาศัยเอื้อเฟื้อต่อกัน ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของสังคมไทยเพราะความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์เน้นความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน การตอบแทนซึ่งกันและกัน ที่เราเรียกว่า “บุญคุณ” ความสัมพันธ์ในลักษณะเช่นนี้นับว่ามีผลดีต่อคนไทยทั้งใน ด้านสังคมและเศรษฐกิจการเมือง ในส่วนของรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างทางสังคมพบว่า ได้มีการพัฒนามาจากระบบเครือญาติ ในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเหตุผลของความสัมพันธ์ในระบบดังกล่าว จึงทำให้ระบบอุปถัมภ์ที่เกิดขึ้นในชุมชนยิ่งเกาะเกี่ยวแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นนั่นเอง รวมทั้งความเกี่ยวข้องของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ทางการเมืองนั้น พบว่าหากผู้นำชุมชนมีคุณลักษณะ หรือคุณสมบัติและเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่ดี ก็จะเป็นเหตุผลที่สนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยผ่านสายสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของกับผู้นำชุมชนกับประชาชนอีกด้วย

ความคิดเห็นต่อลักษณะรูปแบบและโครงสร้างของเครือข่ายของสังคมระบบอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนกับประชาชนใน ชุมชน ผู้นำชุมชนมีลักษณะความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบและโครงสร้างของเครือข่ายทางสังคมระบบอุปถัมภ์มีรูปแบบเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ลักษณะฟังพาเอื้อเฟื้อต่อกัน มีการประสานความร่วมมือระหว่างผู้นำชุมชน กับประชาชน และมีพลังร่วมกันเพื่อประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งมีความสัมพันธ์ เกาะเกี่ยวกัน มีความมั่นคงเหนียวแน่น ยั่งยืนและมีการแลกเปลี่ยนกันระหว่างผู้ให้กับผู้รับที่พึงพอใจทั้งสองฝ่าย ความเกี่ยวข้องของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของผู้นำชุมชนมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในชุมชน ผู้นำชุมชนมีความ

คิดเห็นส่วนใหญ่ต่อกรณีผู้นำชุมชนเป็นผู้ให้ความร่วมมือกับทางราชการในการเผยแพร่ความรู้ ด้านการปกครองแบบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในชุมชน

การวิเคราะห์ด้านแนวคิดของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นมิได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองเพราะถูกชักจูงด้วยอำมสิสินจ้าง หรืออิทธิพลของผู้นำ แต่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความสนใจกับการเลือกตั้งที่ค่อนข้างสูง มีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้สมัครและทีมงานพอสมควร และตัดสินใจเลือกผู้สมัครโดยพิจารณาเลือกผู้นำจากความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความเหมาะสมในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ส่วนใหญ่นี้ได้จากนายประเสริฐ แซ่แต้ กลุ่มบุคคลที่มีความใกล้ชิดกัน และประชาชนบางคนในพื้นที่ ดังคำสัมภาษณ์บางส่วน ดังนี้ คือ

“... การหาเสียงใช้หลายวิธี ลงไปพบชาวบ้านทุกครัวเรือน จัดเวทีปราศรัยในพื้นที่ทั้งเวทีใหญ่และเวทีเล็ก ส่วนเงินถ้าใครบอกว่าไม่ใช่ก็ “ซื้หกทั้งเพ” (พูดไม่จริง) ส่วนใหญ่ก็ใช้ตามกฎหมายเลือกตั้ง เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ และการทำป้ายหาเสียง ส่วนการทำงานก็มีหลักการสำคัญคือความซื่อสัตย์ สุจริต นี่คือสิ่งที่สำคัญที่สุดเลยในการที่จะทำให้ประชาชนยอมรับและเชื่อมั่นในตัวเรา...” (ประเสริฐ แซ่แต้ 2558, 14 กันยายน)

“...ซื่อสัตย์ สุจริต มีเพื่อนร่วมงานที่ดีอยู่ข้างกาย และเข้ากับผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี หาเสียงก็ง่าย...” (เน วุ่นซิว 2558, 14 กันยายน)

“...ประชาชนศรัทธาในรูปของผลงานและจิตใจ ทีมงานเลื่อมใสในนโยบาย ตราบใดที่ท่านมีลมหายใจ หวังว่าคงจะเป็นที่พึ่งของประชาชนได้ชั่ววันจันทร์...” (ไกรจักร อินทรสมบัติ 2558, 14 กันยายน)

“...มีกลุ่มพลังมวลชนต่างๆ ให้การสนับสนุน เช่น ข้าราชการบำนาญ ประชาชนชาวบ้าน กลุ่มนี้เปรียบเสมือนสมองของเทศบาลที่จะช่วยคิดให้คำปรึกษาจนกระทั่งผลักดันโครงการต่างๆ ตามนโยบายจนได้รับผลสำเร็จ...” (จ่านอง ศิริมุสิกะ 2558, 14 กันยายน)

ผู้วิจัยได้พบปะพูดคุยกับประชาชนในพื้นที่หลายคน รวมทั้งญาติบางคนของผู้วิจัยที่รู้จักและคุ้นเคยในตัวของนายประเสริฐ แซ่แต้ เป็นอย่างดีนั้น เมื่อนำคำพูดต่างๆมาประมวลผลเป็นข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่า นอกจากไม่มีคู่แข่งในการลงสมัครนายกเทศมนตรีสมัยที่สองและสาม ประชาชนส่วนใหญ่ก็มักออกไปลงคะแนนเสียงเป็นจำนวนมากทุกครั้ง เนื่องจากมีความตื่นตัว รวมไปถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่เอง เพราะสาเหตุที่อยากได้คนดีมาบริหารท้องถิ่นของตน

1.4 การสร้างและการใช้ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายประเสริฐ แซ่แต้เอง วิธีการนี้สัมพันธ์กับวิธีการรักษาตำแหน่งทางการเมืองหลายอย่าง รวมทั้งวิธีการที่กล่าวมาข้างต้นด้วย

นอกจากการเป็นคนในพื้นที่ มีความเป็นกันเองกับทุกคน ทุกกลุ่ม ทุกระดับ และการเข้าถึงประชาชนในทุกโอกาสแล้ว นายประเสริฐ แซ่เต๋ ยังพยายามทำหรือแสดงออกอยู่ตลอดเวลาของการดำรงตำแหน่งทางการเมือง จนถึงตำแหน่งนายกเทศมนตรีว่าเป็นคนรู้ปัญหาจริง มีความตั้งใจในการทำงานสามารถทำงานได้ตามนโยบายที่ได้วางไว้กับประชาชนในตอนที่เสียงเลือกตั้งในแต่ละสมัย เป็นคนที่มี “สัจจะ รักษาสัญญา” และยิ่งไปกว่านั้นคือ การแสดงให้เห็นว่าเป็นคน ซื่อสัตย์ ไม่คดโกง ทำงานโปร่งใส ตรงไปตรงมา ทั้งนี้ นายประเสริฐ แซ่เต๋ ได้ย้ายอยู่หลายครั้งในการสัมภาษณ์ว่า ต้องแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจในการทำงานอย่างซื่อสัตย์ มีความเป็นธรรมาภิบาล เพราะเมื่อตั้งใจเข้ามาทำงานแล้ว ก็ต้องเป็นผู้นำองค์กรที่ผู้ร่วมงานต้องเชื่อถือ ศรัทธา จึงจะพัฒนาได้สำเร็จ นายประเสริฐ แซ่เต๋ นั้นมีความสามารถที่จะเผชิญกับสถานการณ์ที่สลับซับซ้อนได้ สามารถบริหารและจัดการเรื่องต่างๆ ให้เป็นไปได้ด้วยดี มีแผนงานทำงานที่เป็นทางการ มีโครงสร้างขององค์กรที่ชัดเจน และมีการกำกับดูแลงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้ อีกทั้งยังกล่าวได้ว่า นายประเสริฐ แซ่เต๋ มีภาวะผู้นำทางการเมืองสูง ซึ่งหากมองในด้านองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางการเมืองนั้น กล่าวได้ว่า นายประเสริฐ แซ่เต๋ เป็นผู้วิสัยทัศน์ มองกว้าง มองไกล มองรอบด้าน ถือเป็นภาวะผู้นำทางการเมืองของนายกเทศมนตรีที่ประชาชนต้องการ และในการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ก็ยังมีการส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตยท้องถิ่น และมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ บริการสาธารณะให้ทั่วถึง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม พัฒนาเทศบาล และชุมชนให้มีความยั่งยืน พัฒนาและรักษาสิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรมชุมชน วัฒนธรรมประชาธิปไตยการเมืองท้องถิ่น ด้วยเหตุนี้ทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่น และศรัทธาต่อตัวนายประเสริฐ แซ่เต๋ และประชาชนนั้นก็มีส่วนร่วมในการบริหารโครงการต่างๆ ตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนตามลำดับ นอกจากนี้ นายประเสริฐ แซ่เต๋ ยังมีความกระตือรือร้น มีความตื่นตัว มีความเอาใจใส่ต่อหน้าที่การงาน มีพลังใจที่ต้องการความสำเร็จอยู่เบื้องหน้า มีความสุขุม นายประเสริฐ แซ่เต๋ ยังเป็นผู้นำวิสัยทัศน์ และสามารถกระจายวิสัยทัศน์ไปยังพนักงานส่วนตำบลและบุคลากรอื่นเพื่อให้เกิดการยอมรับวิสัยทัศน์ มองการณ์ไกล สามารถวางแผนระยะยาว และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างชาญฉลาด เปลี่ยนวิกฤติสู่โอกาสได้อย่างเหมาะสมและที่สำคัญ สามารถวางแผนกลยุทธ์เพื่อปรับปรุงองค์การให้เจริญก้าวหน้าและอยู่รอดปลอดภัย เน้นการทำงานเป็นทีม โดยสังเกตการทำงานให้การช่วยเหลือกัน อุทิศกัน ค้ำจุนกัน รวมทั้ง เน้นความสามัคคี และทำงานเป็นกลุ่ม มอบนโยบายโดยผ่านการประชุม พัฒนาขีดความสามารถโดยการส่งบุคลากรฝึกอบรมเกี่ยวกับภาระงานที่ปฏิบัติอยู่ โดยแยกเป็นการฝึกอบรมภายในองค์กรและการฝึกอบรมภายนอกองค์กร ทั้งมีโครงการศึกษาดูงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่ประสบความสำเร็จและได้รับรางวัล เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบและนำสิ่งที่เป็นประโยชน์มาพัฒนาเทศบาลของตน

นายประเสริฐ แซ่แต้ยังสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับบุคลากร ทั้งภายในและภายนอกองค์กร สร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อหน่วยงาน ทำให้ทุกคนเกิดการยอมรับ ศรัทธา ซึ่งการสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรในเทศบาล ทั้งผู้บริหารและพนักงาน ทำให้ทราบถึงความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ ของแต่ละคน ช่วยลดช่องว่างและความขัดแย้งในการบริหารการจัดการ นายประเสริฐ แซ่แต้ยังเป็นผู้ที่ผู้มุ่งมั่นกับงาน ได้แก่ มีความขยันหมั่นเพียร ตรงต่อเวลาให้ความทุ่มเทการทำงานที่รับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาด้วยเหตุผล และยุติธรรม อาศัยหลักของความถูกต้อง มีความความวิริยะ อุตสาหะ เพราะในการทำงานย่อมมีอุปสรรคและปัญหาคอยทำลายความตั้งใจ และสมาธิ เป็นแบบอย่างใช้ความมุ่งมั่นและทุ่มเท โดยดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่ได้วางไว้

การสร้างภาวะผู้นำและใช้ภาวะผู้นำทางการเมืองจึงเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่สำคัญ ที่ทำให้นายประเสริฐ แซ่แต้ สามารถรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีไว้ได้เป็นสมัยที่สามติดต่อกัน ดังตัวอย่างจากคำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ คือ

“...เมื่อเราตั้งใจเป็นผู้นำองค์กร ต้องให้เขา (ประชาชน) รู้สึก...เราต้องเป็นผู้นำของทุกครัวเรือน เขา (ประชาชน) ก็ศึกษาเรา ว่าเราซื่อ (เสียง) หรือไม่ ต้องสร้างความเป็นผู้นำ ไม่ต้องถึงร้อยเปอร์เซ็นต์ มีความรู้ มีความสามารถในการทำงาน มีหลักความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต ข้อนี้สำคัญที่สุด...” (ประเสริฐ แซ่แต้ 2558, 14 กันยายน)

“...ซื่อสัตย์ สุจริต เป็นผู้นำ ไม่ถือตัว ไม่ยกตนข่มท่าน จึงมีเพื่อนและคนนิยมมากมาย...” (เน วุ่นซิว 2558, 14 กันยายน)

“...ท่านจริงใจ จริงจัง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล โปร่งใส ตรวจสอบได้ นับเป็นผู้นำที่ดี มีประชาชนเข้าร่วมโดยสมัครใจทุกกิจกรรม...” (ไกรจักร อินทรสมบัติ 2558, 15 กันยายน)

“...ท่านบริหารยึดหลักธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง เป็นนักบริหารและผู้นำที่มีธรรมาภิบาล ธรรมะในการครองตน เป็นแบบอย่างให้กับประชาชนและผู้ใต้บังคับบัญชา...” (จ่านอง ศิริมุสิกะ 2558, 14 กันยายน)

“...อีกประการหนึ่ง คือ การเป็นผู้นำที่ยึดถือเอาปราชญ์เป็นศูนย์กลาง การบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาล การบริหารมีความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นที่ยอมรับของประชาชน...” (เสริมศักดิ์ เรณูมาศ 2558, 14 กันยายน)

“...ในระดับท้องถิ่น จะดำรงตำแหน่งได้หรือไม่ หรือเป็นได้หลายสมัยหรือไม่ ต้องทำตามสัญญา และต้องเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย ประชาชนจึงจะให้ความนิยม...” (อานนท์ มนัสวานิช 2558, 8 กันยายน)

1.5 ดำเนินงานตามนโยบายและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ให้กับประชาชนในเขตเทศบาล ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ในระหว่างที่เข้าดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างและจากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยเอง พบว่า นับตั้งแต่ได้รับ

การเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ.2547 มาจนถึงปัจจุบัน (สมัยที่สาม) นายประเสริฐ แซ่เต๋ ได้ดำเนินงานตามนโยบายที่หาเสียงไว้และมีผลงานค่อนข้างมาก บางส่วนเป็นผลงานเชิงกายภาพที่มองเห็นได้เป็นรูปธรรม ผลงานที่สำคัญคือการสร้างสนามกีฬาโดยไม่ต้องใช้งบประมาณของเทศบาลเลย สามารถจัดสรรงบประมาณมาจากส่วนอื่น เช่นภาคเอกชน หรือกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี อีกโครงการที่สำคัญที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันคือการสร้างตลาดนัด และศูนย์อาหารประจำเทศบาล ทำให้ประชาชนในพื้นที่มีรายได้ และมีอาชีพ และทำให้ประชาชนได้รับบริการด้านการอุปโภคและบริโภคได้เป็นอย่างดี และยังเป็นแหล่งเงินได้ที่สำคัญอีกด้วย และรวมไปถึงการสร้างที่ทำการหรือสำนักงานเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา แห่งใหม่อีกด้วย ซึ่งเงินงบประมาณที่ใช้ทำการก่อสร้างก็มาจากบริจาคของภาคเอกชนเป็นส่วนใหญ่ เช่นการให้ที่ดินที่ก่อตั้งสำนักงานเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลาแก่นายประเสริฐ แซ่เต๋ เพราะเห็นว่านายประเสริฐ แซ่เต๋เป็นคนจริงจังในการทำงาน เป็นนักพัฒนา และสามารถนำที่ดินในส่วนนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อความต้องการของประชาชนในการทำงานในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อมูล ตามคำสัมภาษณ์บางส่วนที่ยกมา ดังนี้ คือ “...นโยบายก็ต้องทำได้ด้วย บางคนสร้างนโยบายชวนเชื่อ เพราะอยากจะได้ (รับเลือกตั้ง) มาก...นโยบายต้องทำให้เป็นจริงได้ การอยู่ได้หลายสมัยทำได้โดยการสร้างนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนเป็นหลัก ประชาชนจะเลือกตามนโยบายที่สนองต่อความต้องการของประชาชนมากที่สุด ...แต่งบประมาณของรัฐมีน้อยทำให้ขาดการพัฒนาที่เป็นไปในทางที่ดี ยกตัวอย่างเช่น ความต้องการของประชาชนคือต้องการสร้างถนนคอนกรีตในบางพื้นที่ เป็นที่ที่อยากจะทำมาก แต่สนองครบทุกด้านไม่ได้เนื่องจากมีปัญหาทางด้านงบประมาณที่มีน้อยเกินไป ชาวบ้านอยากให้เทศบาลสร้างสำนักงานเขาครีธาในความเป็นผู้นำ ชื่อสัตย์ เขากลายที่ดินให้ ใช้งบประมาณ 14 ล้านบาท ถ้ามัวเอาเงินมาจากไหน ก็เอามาจากที่นักธุรกิจที่เป็นคนที่สนิทสนมรู้จักกับผม เป็นคนบริจาคในส่วนนี้ให้...เช่นสร้างสนามกีฬากลางเทศบาล ใช้ที่ราชพัสดุ ก่อนนี้อำเภอไม่กล้ายกให้ใคร แต่พอผมมาเป็นนายกเทศมนตรี เขากลายให้ เนื่องจากมันเป็นเพาเวอร์ในการทำงาน เนื่องจากเค้าเห็นว่าเราเป็นคนจริง เป็นคนทำงาน เราเลยขอในส่วนนี้ได้ พื้นที่กว่า 9 ไร่...(ประเสริฐ แซ่เต๋ 2558, 14 กันยายน)

“...คิดวางแผนก่อนทำทุกครั้ง และมีผลงานมาก...”(เน วุ่นซิว 2558, 14 กันยายน)

“...ผลงานของนายกฯที่ได้บริหารท้องถิ่นจนถึงปัจจุบัน...ประชาชนศรัทธาในรูปของผลงานและจิตใจ ทีมงานเลื่อมใสในนโยบาย...” (ไกรจักร อินทรสมบัติ 2558, 15 กันยายน)

“...มีผลงานในการบริหารจัดการท้องถิ่น ตั้งแต่เริ่มกระบวนการจนถึงผลผลิต...ขับเคลื่อนโครงการอย่างเป็นรูปธรรม วางแผนพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อผลักดันให้ท้องถิ่นพัฒนาอย่างยั่งยืน...” (จำนอง ศิริมุสิกะ 2558, 14 กันยายน)

“...เทศบาลตำบลกำแพงเพชร เป็นเทศบาลที่มีพื้นที่ขนาดเล็ก คือมีพื้นที่เพียง 4.8 ตารางกิโลเมตร ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ของประชาชนได้มากถือเป็นผลสำเร็จและผลงานที่ดี...” (สมศักดิ์ เรณูมาศ 2558, 14 กันยายน)

“...ทำอะไรได้ทุกอย่าง เพื่อชนะใจชาวบ้าน แก้ปัญหาถึงระดับครัวเรือน สร้างสิ่งสาธารณูปโภค พาไปทัศนศึกษา ประชาชนส่วนใหญ่ชื่นชมทั้งนั้น...เขาเรียกว่าผีผลงาน...” (อานนท์ มั่นสวาณิช และ ประสิทธิ์ วิสุทธิ์จินดาภรณ์ 2558, 8 กันยายน)

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้สังเกตการณ์ในพื้นที่เทศบาล และการพูดคุยกับประชาชนในพื้นที่ ต่างก็บ่งชี้ไปในทางเดียวกันว่า นายประเสริฐ แซ่เต๋ ในฐานะนายกเทศมนตรีมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ เป็นที่ยอมรับและให้ความพึงพอใจกับประชาชนอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลงานที่เป็นรูปธรรมหรือที่มองเห็นได้หลายอย่าง รวมทั้งสนามกีฬาากลางเทศบาลที่ได้กล่าวมาข้างต้น ที่สร้างโดยเงินบริจาคเพราะเทศบาลมีงบประมาณไม่เพียงพอ และโครงการสร้างศูนย์อาหารที่ถือว่าการสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และสร้างความสะดวกในเรื่องของการจัดการเรื่องอุปโภคและบริโภค เป็นต้น ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ จึงทำให้นายประเสริฐ แซ่เต๋ ยังคงมีผลงานโดดเด่นมากยิ่งขึ้น

2. ปัญหา อุปสรรคในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่เต๋

จากการประมวลข้อมูลทั้งจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างและการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยเองนั้น พบว่า แม้ว่านายประเสริฐ แซ่เต๋ จะสามารถเอาชนะการเลือกตั้งได้ในตำแหน่งนายกเทศมนตรีถึงสามสมัยติดต่อกันนั้น โดยมีผู้ใกล้ชิดบางคนคิดว่าจะยังคงสามารถดำรงตำแหน่งต่อไปได้ตลอด ตราบเท่าที่นายประเสริฐ แซ่เต๋ ยังคงมีร่างกายและสุขภาพที่แข็งแรงสามารถลงสมัครรับเลือกตั้งได้อีก แต่ก็ยังมีปัญหา อุปสรรคหลายอย่างที่เกี่ยวเนื่องกับการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีของนายประเสริฐ แซ่เต๋ อยู่ด้วย ซึ่งสามารถจัดแยกได้เป็นข้อๆ ดังนี้ คือ

2.1 ปัญหาการวางตัวหรือพฤติกรรมต่างๆ ที่ส่งผลไปสู่ภาวะผู้นำของนายประเสริฐ แซ่เต๋ เอง เพราะนายประเสริฐ แซ่เต๋ สร้างความเป็นนักการเมืองท้องถิ่น และภาวะผู้นำทางการเมืองขึ้นมาด้วยการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้วยตัวเอง การทำตัวเป็นคนที่พบปะพูดคุยง่าย มีความเป็นกันเองกับคนทุกกลุ่มทุกระดับ แสดงออกถึงการเป็นคนจริงใจ เข้าถึงประชาชน ตั้งใจในการทำงาน เป็นคนที่มีวิสัยทัศน์ สนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในทุกกลุ่มและทำงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล มีความซื่อสัตย์ สุจริต ถือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และกลายเป็น “ภาพพจน์” ที่ประชาชนทั่วไปให้การยอมรับ และคาดหวังจะได้รับและพบเห็นตลอดไป ด้วยเหตุนี้ หากนายประเสริฐ แซ่เต๋ไม่สามารถดำรงรักษาภาพพจน์ดังกล่าวไว้ได้ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแตกต่างไป

จากเดิม หรือแม้แต่สภาพร่างกายไม่แข็งแรงเหมือนเดิม กล่าวคือ ไม่สามารถที่จะขับเคลื่อนงานให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้ ก็อาจจะส่งผลมาถึงความนิยมของประชาชนในพื้นที่ ที่มีต่อนายประเสริฐ แซ่แต่ได้

ดึงข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างได้ให้การสัมภาษณ์ไว้บางส่วน ดังนี้ คือ

“...เป็นนายกฯก็ต้องพอเพียง ถ้าซื้อรถเบนซ์ก็ต้องหาเงิน ไม่พอเพียง ต่อไปก็ต้องโก่งกิน...พวกนี้เข้ามาแล้วก็ต้องถอนทุนอย่างเดียว พวกนักการเมืองแบบนี้ สมัยเดียวพัน (ไม่ได้รับเลือกตั้งอีก) กรรมก็คือท้องถื่น ถูกโกงไป มึงซื้อ กูซื้อ ก็ไม่จริงยั่งยืน...เราต้องซื้อสัตย์ ไม่เล่นการเมืองที่ใช้เงินอย่างเดียว ต้องเป็นคนที่เหมาะสม สมอบลายในการใช้ชีวิตกับชุมชนทุกระดับ... (ประเสริฐ แซ่แต่ 2558, 14 กันยายน)

“...ด้านอายุและด้านร่างกาย เพราะท่านนายกฯอายุ 63 ปีแล้ว อาจทำอะไรได้ไม่คล่องตัวเหมือนเดิม...” (เน วุ่นซิว 2558, 14 กันยายน)

“...อยู่ที่ตัวนายกเอง เพราะตอนนี้ไม่มีคู่แข่งใดๆ สมัยหน้าก็คงไม่มีใครเข้ามาแทนที่ คงมีแต่ทีมงาน หรือคนในทีมท่านเอง...” (ไกรจักร อินทรสมบัติ 2558, 15 กันยายน)

“...ปัญหาของผู้บริหารเองกับสมาชิก และผู้ร่วมงานในองค์กรอีกบางส่วน ที่มี ความคิดและอุดมการณ์แตกต่างกัน ประชาชนเองในพื้นที่ก็แย่งแบ่งพรรคแบ่งพวกทำให้การบริหารงานต่างๆ ติดขัดอยู่ (ธีรชัย วุ่นซิว 2558, 15 กันยายน)

“...ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ว่าระดับใด เป็นนานเกินไป ไผ่ยอมไม่แรง เหมือนกับสมัยแรกๆ...” (เสริมศักดิ์ เรณูมาศ 2558, 15 กันยายน)

“...ส่วนใหญ่อยู่ที่นักการเมืองท้องถิ่นคนนั้นๆ เขาทำตัวเขาเอง ตั้งแต่ไม่ทำตามสัญญา มุ่งแสวงหาประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง ไม่สมอบต้นสมอบปลาย ตอนแรก (ก่อนได้รับเลือกตั้ง) ให้อำนาจบ้าน ต่อมา (หลังได้รับเลือกตั้ง) เข้าพบบยาก...” (ประสิทธิ์ วิสุทธิจินดาภรณ์ 2558, 8 กันยายน)

2.2 ปัญหาการบริหารงานในเทศบาลที่มีข้อจำกัดอยู่ที่ด้านงบประมาณ ว่ามีงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ความต้องการของคณะผู้บริหารมีความหลากหลายแตกต่างกัน เพราะต้องตอบสนองกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ที่มีหลายกลุ่ม ในฐานะผู้นำองค์กร คือ นายกเทศมนตรี นายประเสริฐ แซ่แต่ ต้องเผชิญกับปัญหาดังกล่าวนี้ตลอดเวลาในการดำรงตำแหน่ง

ข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ล้วนสะท้อนให้เห็นปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้ที่อาจจะมีมากขึ้นในอนาคต ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์บางส่วนดังต่อไปนี้ คือ

“...จริงๆ แล้ว ปัญหา อุปสรรคนั้นน้อย งบประมาณนั้นน้อยอยู่แล้ว แต่ต้องใช้รายจ่ายประจำปี เรื่องของคน ทำงานกับคนมันยาก แต่ก็ไม่ถึงกับเป็นปัญหามาก แต่ก็มีปัญหาเกี่ยวกับการ

บริหารคนอยู่บ้างนิดหน่อย เราต้องให้ทุกคนนั้นได้ทำในเรื่องนั้น เรื่องนี้ บางคนก็ไม่เข้าใจ ในเมื่อวิถีชีวิตตัวใครตัวมันคล้ายๆกับสังคมเมือง จึงมองว่าชนบทแบบเดิมๆ ให้ความช่วยเหลือมากกว่า...” (ประเสริฐ แซ่แต้ 2558, 14 กันยายน)

“...บุคคลในกลุ่มกับในทีมไม่ค่อยเห็นด้วยกับนโยบายสักเท่าไร แต่ไม่ถึงขนาดแตกหัก มีเพียงความคิดเห็นที่แตกต่าง เป็นเรื่องธรรมดาของการทำงานร่วมกัน...” (นายไกรจักร อินทรสมบัติ 2558, 15 กันยายน)

“...ปัญหาเรื่องการกระจายการพัฒนาหรือโครงการต่างๆ ที่ต้องให้ทั่วถึงตลอดในเขตเทศบาล เพราะงบประมาณที่มีจำกัด...” (จำนอง ศิริมุสิกะ 2558, 14 กันยายน)

“...ปัญหาด้านงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้ไม่สามารถขับเคลื่อนไปตามแผนที่วางไว้ได้ทั้งหมด...” (ธีรชัย วุ่นซิว 2558, 15 กันยายน)

“...ในด้านการบริหารงาน คิดว่าน่าจะเป็นในด้านงบประมาณ ไม่เพียงพอที่จะพัฒนาเทศบาลให้เป็นที่พอใจของประชาชนได้ครบถ้วน...” (นายเสริมศักดิ์ เรณูมาศ 2558, 15 กันยายน)

2.3 ปัญหา อุปสรรค จากการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละคน จนอาจนำไปสู่ความขัดแย้งกันได้

ตามข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า ทีมงานที่มีส่วนร่วมในการบริหารได้เสนอให้จัดทำโครงการต่างๆ หลากๆ โครงการที่มาจากความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ในแต่ละชุมชน เช่น ความต้องการสร้างถนนคอนกรีตและน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคเป็นต้น ความต้องการที่มีค่อนข้างมากดังกล่าวจำเป็นจะต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก เกินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมาจากภาครัฐที่ใช้ในการพัฒนาของเทศบาล ทำให้เกิดปัญหาว่า นายกเทศมนตรีในฐานะผู้นำองค์กรจะตัดสินใจดำเนินงาน โครงการใดก่อน-หลัง เพราะจะส่งผลทั้งทางด้านบวกและด้านลบ กล่าวคือ ด้านบวก ทีมงานและประชาชนในพื้นที่สนับสนุนและได้รับประโยชน์จากโครงการโดยตรงก็จะเกิดความพึงพอใจและแสดงความชื่นชมต่อตัวนายกเทศมนตรีเอง ในทางตรงกันข้ามหรือในด้านลบ หากว่าประชาชนในพื้นที่ ที่ไม่มีการดำเนินโครงการก็ไม่ได้รับประโยชน์หรือเกิดความเข้าใจว่าฝ่ายตนเสียประโยชน์ก็จะเกิดความไม่พอใจ การให้รอไปปีหน้าหรือปีต่อๆ ไปก็ทำให้เสียเวลาเพิ่มขึ้นและอาจมีความล่าช้าเพิ่มขึ้นอีกได้

คำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้บ่งชี้ให้เห็นลักษณะของปัญหา อุปสรรคเหล่านี้ไว้น่าสนใจ ดังนี้ คือ

“...เรื่องของคน ทำงานกับคนมันยาก แต่ก็ไม่ถึงกับมาก แต่ก็มีปัญหาบ้างนิดหน่อย...ปัญหาอีกอย่างก็คือ การมีงบประมาณที่จำกัด แต่มีนโยบายหลายอย่างที่จะขับเคลื่อน แต่เงินไม่พอ นายฯจึงไม่รอรับเงินงบประมาณจากรัฐบาลเพียงอย่างเดียว ในการจัดโครงการต่างๆ เพื่อที่จะ

ได้เงินเข้ามาเป็นงบประมาณในการนำเงินส่วนนี้ไปบริหารจัดการในการบริหารในโครงการต่างๆ ที่จัดทำขึ้น และเงินอีกส่วนหนึ่งก็คือเงินบริจาคที่ได้รับมาจากภาคเอกชนและบุคคลที่รู้จักให้การสนับสนุนในการทำงานและการบริการงานเพื่อพัฒนาการทำงานของเทศบาลต่อไป ทำให้มองเห็นถึงการมีส่วนร่วมของบุคคลทุกฝ่าย ทุกภาคส่วนอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ก็ไม่ถึงกับร้อยเปอร์เซ็นต์ (ประเสริฐ แซ่แต้ 2558, 14 กันยายน)

“...การดูแลเกี่ยวกับทีมงาน และพนักงานยังไม่ทั่วถึง จึงอาจเป็นปัญหาอยู่บ้าง...” (เน วุ่นซิว 2558, 14 กันยายน)

“...คนในกลุ่มหรือในทีมไม่ค่อยเห็นด้วยกับนโยบายสักเท่าไร แต่ก็ไม่ถึงขนาดแตกหัก มีเพียงความคิดเห็นที่แตกต่าง...” (ไกรจักร อินทรสมบัติ 2558, 15 กันยายน)

“...งบประมาณมีจำกัดมาก ทำให้เกิดปัญหาการพัฒนาหรือการจัดทำโครงการต่างๆ ทำได้ไม่ทั่วถึง ประกอบการสื่อสารประชาสัมพันธ์ก็ไม่ทั่วถึง คนในบางพื้นที่จึงเกิดการไม่ยอมรับนโยบาย...” (จำนอง ศิริมุสิกะ 2558, 14 กันยายน)

“...ปัญหาด้านงบประมาณมีจำกัดเป็นอันดับหนึ่ง จะเกิดปัญหาตามมาอีกหลายอย่าง ถ้าไม่สามารถขับเคลื่อนไปตามแผนและภารกิจที่วางไว้ ประชาชนแต่ละพื้นที่ก็แยกเขา แยกเรา การดำเนินโครงการก็จะไม่ราบรื่น ผู้บริหารเองก็มีความต้องการ ความคิด และอุดมการณ์แตกต่างกันหลายอย่าง จนมีผลทำให้เกิดความขัดแย้งภายในองค์กร...” (ธีรชัย วุ่นซิว 2558, 15 กันยายน)

3. ข้อเสนอแนะถึงการแก้ไขปัญหาในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล กำแพงเพชร อำเภอรัทภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้

กลุ่มตัวอย่างบางคน ยังมีข้อเสนอแนะที่เป็นความคิดเห็นว่า รัฐต้องจัดสรรงบประมาณลงท้องถิ่นให้มากขึ้น เทศบาลสามารถจัดโครงการต่างๆ ได้เต็มที่ความต้องการของประชาชน และมีบางคนได้เสนอว่าการรักษาตำแหน่งไว้ได้หลายสมัยหรืออยู่ในตำแหน่งตลอดไปว่า ผู้อยู่ในตำแหน่งฝ่ายบริหาร ไม่ควรอยู่ในตำแหน่งนานเกินไป เพราะความกระตือรือร้นในการทำงานมักจะลดลง หรือได้เสนอว่า ควรจะดำรงตำแหน่งสักสองหรือสามสมัย หรือประมาณ 12 ปีก็เพียงพอแล้ว

ผู้วิจัยค้นพบว่านักการเมืองท้องถิ่นมักจะทำงานพบปะผู้คน โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่นั้นถือเป็นผู้สนับสนุนหรือฐานคะแนนเสียงของตน ดังนั้นจึงต้องให้เวลากับการพบปะประชาชนในลักษณะต่างๆ ทุกวันและวันละหลายชั่วโมง ไม่ว่าจะเป็นงานบุญหรืองานประเพณีที่เกี่ยวข้องกับวงจรการดำเนินชีวิตของคน ตั้งแต่การเกิด การเจ็บป่วย งานบวช พิธีกรรมทางศาสนาไปจนถึงงานศพ นักการเมืองต้องไปร่วมงานหรือไปปรากฏตัวต่อหน้าเจ้าภาพ รวมทั้งต้องใส่ซอง หรือการให้เงินเพื่อแสดงความมีน้ำใจต่อเจ้าภาพอีกประการหนึ่งด้วย

ส่วนการดำเนินนโยบายนั้น ต้องมีการดำเนินนโยบายให้ตรงกับความต้องการและทำให้คนทุกกลุ่มได้ประโยชน์มากที่สุด ภายใต้งบประมาณที่มีจำกัด รวมทั้งต้องทำให้เกิดงานและโครงการใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อพื้นที่ด้วย เพราะสภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกเขตเทศบาลมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เหตุนี้ในฐานะของผู้นำหรือของผู้บริหารเทศบาลจึงต้องแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้งบประมาณที่จำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อคนในพื้นที่มากที่สุด รวมทั้งสามารถจัดการบริหารเงินในส่วนอื่นๆ รวมทั้งเงินบริจาคจากทุกภาคส่วน หรือจากการบริจาคทรัพย์สินจากคนทั่วไป เพื่อมาสร้างประโยชน์ให้กับคนในพื้นที่ให้ได้ด้วย

จากข้อมูลคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าในพื้นที่ของเทศบาลนั้น แม้จะมีขนาดเล็กคือไม่ถึง 5 ตารางกิโลเมตร แต่ก็มีผู้คนอาศัยอยู่หลากหลายกลุ่มและประกอบอาชีพรวมทั้งมีรายได้ที่แตกต่างกันพอสมควร โดยส่วนใหญ่มีอาชีพดั้งเดิมคือเกษตรกรรมสวนยางพารา และยังมีอาชีพข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชน งานอิสระ และค้าขายเป็นต้น แต่ในเขตที่ติดกับถนนสายหลักเป็นเขตที่มีความเจริญทางการค้าขาย พาณิชยกรรม และการบริการหลายประเภท ทั้งธนาคาร ร้านอาหาร รีสอร์ท ห้างสรรพสินค้าขนาดเล็ก และร้านสะดวกซื้อต่างๆ หรือเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท หากมองในภาพรวม ดังนั้น ความจำเป็นและความต้องการของคนกลุ่มต่างๆ เหล่านี้จึงมีความหลากหลายพอสมควรและบางอย่างก็ไม่เหมือนกัน แต่ก็ไม่ใช่ความต้องการที่เกินความสามารถของเทศบาลหรือนายกเทศมนตรีที่จะดำเนินการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนแต่ละคนแต่ละพื้นที่ สามารถจัดการและบริหารงานได้ตอบโจทย์และความต้องการของประชาชนในทุกภาคส่วน และทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับใด คำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างล้วนบ่งชี้ว่า มีความเข้าใจในประเด็นเหล่านี้ และจำเป็นที่จะต้องดำเนินนโยบายสนองต่อความต้องการของประชาชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

“...นโยบายต้องมีหลายๆ ด้าน ของนายกเองก็มีทั้งทางด้านสุขภาพ ด้านอาชีพ และอีกหลายๆ ด้าน เเด่นๆ คือด้านโครงสร้างพื้นฐาน เห็นผลงานเป็นชิ้นเป็นอัน ประชาชนสามารถใช้ผลงาน...งบประมาณไม่เพียงพอก็ต้องใช้พาวเวอร์ (power) ใช้ภาวะผู้นำองค์กร คนเขาศรัทธาก็จะมอบที่ดินบ้าง หรือให้เงิน หรือให้วัสดุเพื่อสนับสนุนในโครงการต่างๆ แต่มันก็ทำได้ไม่หมดทุกความต้องการ เราต้องทำต่อไป...” (ประเสริฐ แซ่เต๋ 2558, 14 กันยายน)

“...นักการเมืองเขาเก่ง หาเงินเก่ง เขาทำให้ประชาชนรัก ศรัทธาได้มาก เขาเอาใจใส่ประชาชนทุกอย่าง มีนโยบายโน้น นโยบายนี้ พาประชาชนไปเที่ยว แล้วเขาก็ชี้แนะให้ชาวบ้านนิยมให้เลือกเขาอีก สำคัญที่สุดคือเป็นการเอาชนะใจประชาชนนี้แหละ (อานนท์ มั่นสวาณิช 2558, 8 กันยายน)

“...ก็ต้องทำแต่ความดี ทำให้ประชาชนพอใจ มีความสุข ทั้งโครงการและนโยบายต่างๆ...” (เน วุ่นซิว 2558, 14 กันยายน)

“...ต้องคิดสร้างสรรค์งานใหม่ พัฒนานโยบายใหม่ๆ โครงการดีๆ และให้ประชาชนมีส่วนร่วม...” (ไกรจักร อินทรสมบัติ 2558, 15 กันยายน)

“...เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ และบริหารโดยยึดข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ให้ตรงจุด...” (จำนอง ศิริมุสิกะ 2558, 14 กันยายน)

“...ต้องสร้างความสามัคคี ต้องทำให้คนในชุมชนต่างๆ ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก ต้องร่วมมือกันระดมความคิด ความสามารถของบุคคลในองค์กร โดยใช้เสียงส่วนใหญ่เป็นบรรทัดฐาน...” (ธีรชัย วุ่นซิว 2558, 15 กันยายน)

“...ต้องครองใจของประชาชน ทีมงาน และผู้สนับสนุน คือการรับฟัง รับรู้ และทำให้ประชาชนมีความสุข มีความปลอดภัย มีความเป็นอยู่ที่ดี...” (นายเสริมศักดิ์ เรณูมาศ 2558, 15 กันยายน)

การทำงานด้วยความเสียสละ ซื่อสัตย์ สุจริต และบริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาล (Good governance) ให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมและตรวจสอบได้

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ต่างเน้นในด้านของความซื่อสัตย์ ซื่อตรง และการไม่คดโกงของผู้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี เพราะเป็นตำแหน่งที่มาจากกาเลือกตั้ง ประชาชนมอบความไว้วางใจและความหวังว่า ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องทำงานอย่างโปร่งใส ทำให้ประชาชนพอใจ และมีความสุขได้ ความไว้วางใจของประชาชนต่อตำแหน่งนายกเทศมนตรีนอกจากจะเกิดปัจจัยหลายๆ อย่าง รวมทั้งภาวะผู้นำ ความรู้ ความสามารถ และการดำเนินนโยบายที่ดีและการดำเนินนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนแล้ว นายกเทศมนตรียังต้องทำงานด้วยหลักธรรมาภิบาล คือทำงานด้วยความซื่อสัตย์ เสียสละ โปร่งใส ให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมและตรวจสอบได้อีกด้วย

ดังคำสัมภาษณ์ที่ได้ยกมาเป็นบางส่วนดังนี้ คือ

“...การทำงาน หลักความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริตนี้สำคัญที่สุดเลย ไม่หา কিনหาประโยชน์ กาลเวลาจะเป็นเรื่องพิสูจน์คน ความซื่อสัตย์คือ เข้ามาเล่นการเมืองด้วยจิตวิญญาณ ประชาชนเขาศึกษาว่าเรามีความรู้ความสามารถไหม ทำงานตามหลักธรรมาภิบาลไหม เราต้องอยู่ในเกณฑ์ที่เขาทำได้ คือไม่โกงไม่กินเลย...” (ประเสริฐ แซ่แต้ 2558, 14 กันยายน)

“...ซื่อสัตย์ สุจริตครบสำคัญที่สุด...” (เน วุ่นซิว 2558, 14 กันยายน)

“...ซื่อสัตย์ สุจริต มีความมั่นคง และต้องจริงใจ เข้าใจประชาชน ไม่ว่าต่อหน้าหรือลับหลัง ทำงานทุกด้านต้องโปร่งใส บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล...” (ไกรจักร อินทรสมบัติ 2558, 15 กันยายน)

“...การบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ต้องโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน...” (จำนอง ศิริมุสิกะ 2558, 14 กันยายน)

จากการสังเกตการณ์และการพูดคุยกับประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลตำบล กำแพงเพชรบางคนของผู้วิจัย ก็ได้รับทราบข้อมูลว่า ประชาชนต่างมีความคิดเห็นหรือมุมมองในเชิงบวกต่อนายประเสริฐ ตั้งแต่ นายกเทศมนตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของความเป็นคนซื่อสัตย์ ซื่อตรง รวมทั้งการเป็นคนมีบุคลิก ตรงไปตรงมา ประชาชนหลายคนบอกว่า ได้คนแบบนี้แล้วสบายใจ เพราะไม่มีกิน ไม่มีนอก ไม่มีใน คนที่ไม่คดโกงมักไม่มีปัญหาความขัดแย้งมาก ทำให้คนในเขตเทศบาล ดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

สิ่งที่สำคัญอีกอย่างในการที่จะสามารถชนะใจคนได้ คือ ต้องใกล้ชิดกับประชาชนอยู่เสมอหรือต้องเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย หมายความว่าเคยดำรงตนหรือดำเนินชีวิตทางการเมืองมาอย่างไรจนได้รับความไว้วางใจจากประชาชนมาโดยตลอดก็ต้องดำรงตนเช่นนั้นต่อไปอย่างสม่ำเสมอ เพราะประชาชนคงเชื่อใจและไว้วางใจได้ต่อไป ในทางตรงกันข้ามนักการเมืองที่ไม่เสมอต้นเสมอปลาย หรือทำตัวห่างเหินประชาชนไม่ค่อยใกล้ชิดประชาชนมักจะประสบปัญหาการทำให้เกิดความนิยมในหมู่ประชาชนและอาจจะส่งผลให้ไม่ได้รับเลือกตั้งในคราวต่อไปอีก

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง สามารถประมวลได้ว่า ผู้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีต้องเป็นคนที่ใกล้ชิดประชาชน คือ ประชาชนเข้าถึงง่าย สามารถพบปะพูดคุยหรือเสนอความต้องการและแสดงความคิดเห็นได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาที่มีประชาชนคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งกำลังประสบปัญหาหรือมีความเดือดร้อน ต้องการคำปรึกษาหรือต้องการความช่วยเหลือจากใครบางคน เหตุนี้ผู้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีจึงต้องเป็นคนเรียกง่ายใช้คล่อง และ สนองตอบได้ตรงตามความต้องการ จึงเป็นที่รักและได้รับความนิยมจากประชาชนอย่างกว้างขวางจึงทำให้ส่งผลไปสู่การได้รับชัยชนะหากจะมีการลงสมัครรับเลือกตั้งในคราวต่อไป ได้สูงมาก ดังคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ยกมาบางส่วน ดังนี้ คือ

“...นักการเมืองท้องถิ่นเขาเก่ง ได้-ไม่ได้ อยู่ที่ตัวเขาทั้งหมด สำคัญที่สุด นอกจากการนำเที่ยว พาไปกิน พาไปทัวร์ต่างประเทศทุกกลุ่ม คือครั้งนี้แม่บ้าน ครั้งต่อไป อสม.และกลุ่มอื่นๆ จนครบแล้ว งานบุญประเพณีที่บ้านเราสำคัญมาก ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งบ่อยๆ เขาไม่ขาดหรืองานบุญประเพณีท้องถิ่น เรียกว่าเอาชนะใจประชาชนได้เลย...” (อานนท์ มั่นสวาณิช 2558, 8 กันยายน)

“...ใกล้ชิดประชาชนตลอด ขยันทำงาน มีความเสมอต้นเสมอปลาย ทุ่มเท อยู่แบบบ้านๆ เข้ากับชาวบ้านได้ง่าย มีความสนิทสนมและให้ความเป็นกันเองมากขึ้น...คอยแก้ปัญหา รับฟังความคิดเห็น...งานบุญประเพณีต่างๆ ก็ไปไม่เคยขาด งานศพ ไปทุกงาน บางงานเขาไม่บอก ถ้ารู้ก็ไปยกเว้นกรณีเดียวคือมีอุปสรรค ไม่รู้ และไม่อยู่ในพื้นที่...” (ประเสริฐ แซ่แต้ 2558, 14 กันยายน)

“...อย่างนี้ดูตาย ต้องพบประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วม จริงใจ ตั้งใจ ไม่ว่าต่อหน้าหรือลับหลัง...” (ไกรจักร อินทรสมบัติ 2558, 14 กันยายน)

“...ดูแลใกล้ชิดประชาชนทุกชั้น ทุกตอน ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ คือต้องสม่ำเสมอ...”
(จำนอง ศิริมูสิกะ 2558, 14 กันยายน)

“...ต้องเข้าไปแก้ปัญหาให้กับประชาชน เพื่อจะทำให้เกิดความสามัคคี ให้คนในเทศบาล ได้ร่วมคิด ร่วมทำ ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก...” (ธีรชัย วุ่นซิว 2558, 15 กันยายน)

“...ผู้ดำรงตำแหน่งในฝ่ายบริหารต้องมีความกระตือรือร้น จึงจะรักษาตำแหน่งไว้ได้หลาย สมัย หรือตลอดไปและสิ่งสำคัญที่สุดคือประชาชนและทีมงานสนับสนุน รับฟัง รับรู้ ในสิ่งที่ทีมงาน และประชาชนเสนอ...” (เสริมศักดิ์ เรณูมาศ 2558, 14 กันยายน)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นนั้น ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทำ การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างซึ่งสามารถสรุปข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา การรักษาตำแหน่ง นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัศมิ์ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้โดย อาจสรุปได้ดังต่อไปนี้ กล่าวคือ

1. หากนายประเสริฐ แซ่แต้นั้นต้องการจะรักษาตำแหน่งทางการเมืองไว้เป็นสมัยต่อๆ ไปได้นั้น จะต้องมีความจริงใจกับประชาชน เข้าถึงประชาชนในทุกกลุ่ม ในทุกระดับ มีความเป็น การเอง สามารถเข้าถึงและพัฒนาคน พัฒนาครัวเรือน พัฒนาหมู่บ้านให้มีความเป็นอยู่ที่ดี สามารถ ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อสนองต่อ ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

2. ต้องเข้าใจระบบและโครงสร้างของงานในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงาน และการ บริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้าใจที่ชัดเจน เพราะถือว่าโครงสร้างในการ ทำงานในรูปแบบของเทศบาลนั้นถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการวางกรอบอำนาจหน้าที่ ของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง หมายความว่า ควรจะทำงานโดยยึดกรอบอำนาจหน้าที่ตามโครงสร้างที่ได้ กำหนดไว้ เพื่อรักษาหลักการที่สอดคล้องและเป็นไปในทางเดียวกันในการทำงาน และในการทำงาน นั้นเราควรที่จะยึดหลักนิติธรรมเข้าร่วมด้วยเสมอ ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญขององค์กรที่มีผู้บริหารมา จาก การเลือกตั้งและเป็นตัวแทนของประชาชน และต้องทำงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล

3. ทำงานภายในกรอบของกฎหมาย จะทำให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ทำงานด้วย ความโปร่งใส มีการตรวจการทำงานอย่างเป็นระบบซึ่งเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ก็ จะ กลายเป็น ต้นแบบ ที่ดีๆ ต่อประชาชนโดยภาพรวม

4. ผู้ที่ต้องการจะรักษาตำแหน่งไว้ได้นายหลายสมัยนั้น จะต้องเข้าไปนั่งในใจคน จะต้อง ทำงานใกล้ชิดสัมพันธ์กับประชาชนทุกกลุ่ม โดยไม่เลือกปฏิบัติตามหลักการของสิทธิมนุษยชน และใน การปกครองบ้านเมืองโดยยึดหลักประชาธิปไตยนี้ ประชาชนจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทาง การเมือง ตลอดจนกระบวนการ นโยบาย และโครงการต่างๆ ในทุกขั้นตอน

5. ควรส่งเสริมให้ภาครัฐจัดหาเงินทุนเข้ามามากกว่าเดิม เพื่อที่จะบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึงตามเจตนารมณ์ที่ประชาชนต้องการ

6. ผู้บริหาร และทีมงาน ตลอดจนพนักงาน ลูกจ้าง จะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันให้มากกว่านี้ และหาข้อสรุปที่เป็นประโยชน์แก่ทุกๆ ฝ่ายร่วมกัน

7. ในด้านสุขภาพ ร่างกายนั้น ผู้บริหารนั้นควรที่จะรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงอยู่เสมอ เพราะสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงนั้นนับว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการทำงาน และขับเคลื่อนผลงานต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า ผู้นำ (Leader) เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งต่อความสำเร็จขององค์กร ทั้งนี้ เพราะผู้นำมีภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผนสั่งการดูแล และควบคุมให้บุคลากรขององค์การปฏิบัติงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ปัญหาที่เป็นที่สนใจของนักวิชาการและบุคคลทั่วไปอยู่ตรงที่ว่า ผู้นำทำอะไร หรือมีวิธีการนำอย่างไรจึงทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ตามเกิดความผูกพันกับงานแล้วทุ่มเทความสามารถ และพยายามที่จะทำให้งานสำเร็จด้วยความเต็มใจ

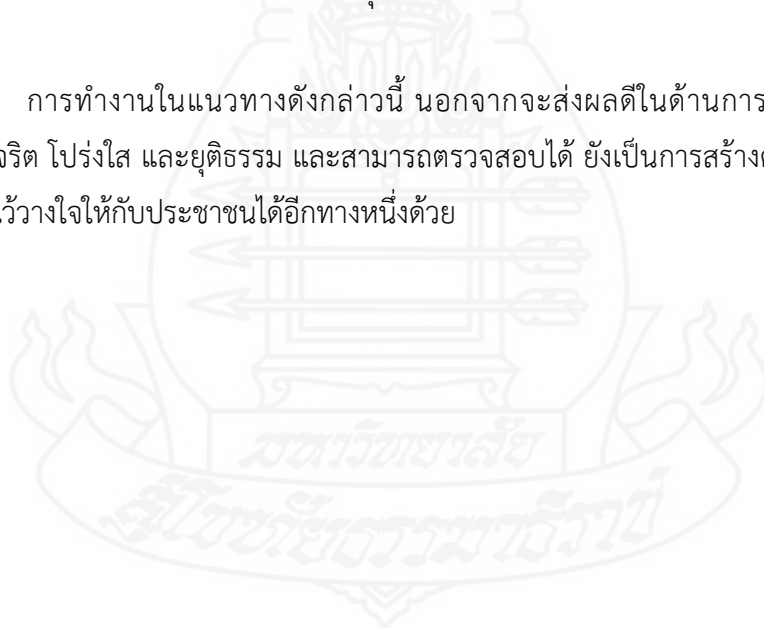
ดังนั้นผู้นำที่ดี ที่จะสามารถครองใจคนได้นั้นจะต้องเป็นคนที่มีความสามารถ ในการใช้อิทธิพลให้คนอื่นทำงานในระดับต่างๆ ที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เป็นบุคคลที่สามารถชักจูงให้คนอื่นทำงานให้สำเร็จตามต้องการ

คุณสมบัติของผู้นำที่ดี ผู้นำที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มจะสามารถทำหน้าที่ผู้นำได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้นำว่า เหมาะสมกับกรณีเพียงใด แต่โดยทั่วไปแล้ว เมื่อกล่าวถึงผู้นำคนทั่วไปจะคิดถึงว่าต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม กับการเป็นผู้นำที่ดี โดยต้องเป็นคนที่มีความรู้ การเป็นผู้นำนั้น ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่สุด ความรู้ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่เท่านั้น หากแต่รวมถึงการเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติมในด้านอื่นๆ ด้วย การจะเป็นผู้นำที่ดี หัวหน้างานจึงต้องเป็นผู้รอบรู้ ยิ่งรอบรู้มากเพียงใด ฐานะแห่งความเป็นผู้นำก็จะยิ่งมั่นคงมากขึ้นเพียงนั้น ผู้นำที่ดี ต้องมีความริเริ่ม คือ ความสามารถที่จะปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดในขอบเขตอำนาจหน้าที่ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องคอยคำสั่ง หรือความสามารถแสดงความคิดเห็นที่จะแก้ไขสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดีขึ้น หรือเจริญขึ้นได้ด้วยตนเองความริเริ่มจะเจริญงอกงามได้ หัวหน้างานจะต้องมีความกระตือรือร้น คือมีใจจดจ่องานดี มีความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีพลังใจที่ต้องการความสำเร็จอยู่เบื้องหน้า ผู้นำที่ดีต้องเป็นคนที่มีความกล้าหาญและใจเด็ดขาด ผู้นำที่ดีจะต้องไม่กลัวต่ออันตราย ความยากลำบาก หรือความเจ็บปวดใดๆ ทั้งทางกาย วาจา และใจผู้นำที่มีความกล้าหาญ จะช่วยให้สามารถผจญต่องานต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุกๆ คน ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักประสานความคิด ประสานประโยชน์สามารถทำงานร่วมกับคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษาได้ ผู้นำที่ดีจะต้องอาศัยหลักของความถูกต้อง หลักแห่งเหตุผลและความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่นเป็นเครื่องมือในการวินิจฉัยสั่งการ

หรือปฏิบัติงานด้วยจิตที่ปราศจากอคติ และต้องความอดทนจะเป็นพลังอันหนึ่งที่จะผลักดันงานให้ไปสู่จุดหมายปลายทางได้ ต้องมีความตื่นตัว ความระมัดระวัง ความสุขุมรอบคอบ ความไม่ประมาท ไม่ยีย่ดขาดความกระฉับกระเฉง มีความฉับไวในการปฏิบัติงานทันต่อเหตุการณ์ความตื่นตัวเป็นลักษณะที่แสดงออกทางกาย แต่การไม่ตื่นตูม เป็นพลังทางจิตที่จะหยุดคิดไตร่ตรองต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น รู้จักใช้ดุลยพินิจที่จะพิจารณาสิ่งต่างๆ หรือเหตุต่างๆ ได้อย่างถูกต้องพุดง่าย ๆ ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักควบคุมตัวเองนั่นเอง (Self control)

การเป็นผู้หน้านั้น ควรทำให้ลูกน้องมีความนับถือ และที่สำคัญต้องเป็นนักบริหารที่ดี (Good Executive) เป็นผู้วางนโยบาย (Policy maker) เป็นผู้วางแผน (Planner) เป็นผู้เชี่ยวชาญ (Expert) เป็นผู้แทนของกลุ่มในการติดต่อภายนอก (External group representative) เป็นผู้รักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชากับผู้บังคับบัญชา (Control of internal relationship) เป็นแบบอย่างที่ดี (Exemplar) เป็นนักอุดมคติ (Ideologist) เป็นผู้ยอมรับในการปฏิบัติงานขององค์กร (Scapegoat) เป็นตัวแทนขององค์กร เป็นบุคคลที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จและบรรลุผลสำเร็จ โดยเป็นผู้ที่มีบทบาทเป็นเสมือนหลักในการดำเนินงานโดยเฉพาะต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและต่อผลงานของส่วนรวม ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าและควมมีประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กร

การทำงานในแนวทางดังกล่าวนี้ นอกจากจะส่งผลดีในด้านการรับประกันถึงความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส และยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้ ยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา และความไว้วางใจให้กับประชาชนได้อีกทางหนึ่งด้วย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัย เรื่อง การรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้ เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบด้วยข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร รวมไปถึงการสังเกตการณ์โดยจะนำเสนอข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้

1.1.2 เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้

1.1.3 เพื่อเสนอแนะถึงการแก้ไขปัญหา ในรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ นายประเสริฐ แซ่แต้ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา และกลุ่มผู้ใกล้ชิดได้แก่กลุ่มนักการเมืองผู้ใกล้ชิด กลุ่มผู้ช่วยเหลือในการหาเสียง (ภาคประชาชน) โดยการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีของนายประเสริฐ แซ่แต้ จากสมัยแรก (พ.ศ.2547) จนถึงสมัยที่สาม (สมัยปัจจุบัน พ.ศ.2558) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การศึกษาจากเอกสารประกอบ และการสังเกตการณ์ ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ได้มาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์และวิเคราะห์เนื้อหา กับการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ให้ครอบคลุมประเด็นที่ทำการศึกษาวิจัย

2. อภิปรายรายผล

2.1 การรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัทภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้

ในกระบวนการพัฒนาการเมืองของไทยไปสู่แนวทางประชาธิปไตย กระบวนการที่สำคัญประการหนึ่งที่ต้องพิจารณาและให้ความสนใจก็คือการรักษาตำแหน่งของนักการเมืองที่มาจากการเลือกตั้งในทุกๆระดับ ในการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองที่เข้าไปดำรงตำแหน่งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกๆรูปแบบ รวมทั้งในเทศบาลระดับต่างๆ มักสามารถรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีไว้ได้หลายสมัย ทำให้น่าสนใจศึกษาว่ามีวิธีการอะไรบ้างในการรักษาตำแหน่งของตนไว้ให้นานที่สุด หรือการทำให้ประชาชนและผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งลงคะแนนเสียง นั้นเลือกตนเอง และทำให้ตนได้รับชัยชนะคู่แข่งกันทุกครั้ง

ในจังหวัดสงขลาซึ่งเป็นจังหวัดใหญ่ มีพรมแดนบางส่วนติดต่อกับประเทศมาเลเซีย และมีความเจริญและการพัฒนาเป็นสู่ความเป็นเมือง ในหลายๆ ด้าน นอกจากกรณีของเทศบาลนครหาดใหญ่ที่นายไพโร พัฒโน อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีหลังจากที่นายเคร่ง สุวรรณวงศ์เกิดปัญหาทางด้านสุขภาพและส่งลูกชายลงสมัครและได้รับเลือกตั้งต่อเนื่องกันมาถึงสามสมัยติดต่อกันแล้ว ก็ยังมีอีกหลายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้ชนะการเลือกตั้งครั้งแรกสามารถเอาชนะการเลือกตั้ง รักษาตำแหน่งไว้ได้ต่อเนื่องกันมากกว่าสองสมัยขึ้นไป รวมทั้งกรณีของเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัทภูมิ จังหวัดสงขลา ที่นายประเสริฐ แซ่แต้สามารถรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีไว้ได้เป็นสมัยที่สามติดต่อกัน หลังจากที่ได้รับเลือกตั้งในตำแหน่งนี้ครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ.2547

นักการเมืองท้องถิ่นส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดมักมีความใกล้ชิด และสนิทสนมกับประชาชนและผู้มีสิทธิเลือกตั้งในท้องถิ่น เพราะเกิดและเติบโต และยังประกอบอาชีพอยู่ในท้องถิ่นนั้น ปัจจัยด้านนี้อาจจะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการได้รับเลือกตั้งและการรักษาตำแหน่งของนักการเมืองท้องถิ่น แต่ก็ไม่อาจเป็นความจริงได้ในทุกกรณีหรือปัจจัยบวกด้านเดียว เพราะในหลายท้องถิ่น ผู้ชนะการเลือกตั้งมักไม่สามารถรักษาตำแหน่งในสมัยที่สองได้ นอกจากจะมีผู้ลงสมัครแข่งขันในตำแหน่งเดียวกันหลายคนแล้ว ยังมีการแข่งขันกันอย่างจริงจัง หรือ “แพ้ไม่เป็น ต้องเอาชนะให้ได้” อีกด้วย ดังคำให้สัมภาษณ์ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ได้กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า

“...ในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นโดยทั่วไป ไม่ว่าจะป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล มีเรื่องการทุจริต รวมทั้งการซื้อเสียงหรือใช้เงินมาก มีการใส่ร้ายป้ายสีกัน ครบวาระดำรงตำแหน่งก็ลงสมัครใหม่ หรือออกก่อนครบวาระ บางคนตาย บางคนลาออก จึงมีการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแทบจะทุกเดือน เป็นสิ่งที่ค่อนข้างหนักใจ นักการเมืองที่มี

การสับเปลี่ยนหมุนเวียนคือ ไม่มีการผูกขาดจึงมีการจูงใจประชาชนด้วยวิธีการต่างๆ สูง...”
(ประสิทธิ์ วิสุทธิจินดาภรณ์ 2558, 8 กันยายน)

เหตุนี้ การที่นักการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัทภูมิ จังหวัดสงขลา สามารถรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีได้ติดต่อกันสามสมัย โดยสมัยแรกมีผู้ลงสมัครแข่งขันถึงสามคน แต่สองสมัยต่อมาสมัครเพียงคนเดียวไม่มีผู้ลงสมัครแข่งขันจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาว่า นักการเมืองท้องถิ่นคนนี้ คือ นายประเสริฐ แซ่แต้ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัทภูมิ จังหวัดสงขลา มีวิธีการในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีไว้ได้อย่างไรบ้าง โดยผู้วิจัยได้จัดแยกวัตถุประสงค์ในการวิจัยออกเป็น 3 ข้อ คือ (1) เพื่อศึกษาถึงการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีไว้ในสมัยที่สองและสมัยที่สาม (2) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรี และ (3) เพื่อเสนอแนะถึงการแก้ไขปัญหา ในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรี

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและได้นำเสนอไว้ในบทที่ 4 จะพบว่า นายประเสริฐ แซ่แต้ มีการรักษาตำแหน่งไว้ได้สามสมัยติดต่อกันโดยแยกออกเป็น 5 วิธีการสำคัญที่เกี่ยวข้องกัน คือ 1.การยึดหลักการทำงานแบบเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม ทุกระดับ หรือที่นายประเสริฐ แซ่แต้ ได้อธิบายไว้ว่า “เป็นการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” 2.มีการวางพื้นฐานทางการเมืองมาต่อเนื่องยาวนานหลายสิบปี ไม่ว่าจะเป็นการที่นายประเสริฐ แซ่แต้ นั้นได้ดำรงตำแหน่งกรรมการสุขาภิบาล เมื่อมีอายุ 20 ปี เหตุนี้ถ้านับถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2558) ที่นายประเสริฐ แซ่แต้ มีอายุ 63 ปี ก็แสดงว่าได้เข้าไปมีตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นจากการเลือกตั้งมาแล้วถึง 43 ปี 3.ใช้วิธีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในหลายวิธีการ ตั้งแต่ติดป้ายหาเสียง การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อและอื่นๆ การจัดเวทีปราศรัยทั้งเล็กและใหญ่ และการเดินพบปะประชาชนทุกครัวเรือน เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นศรัทธามากขึ้น 4.การสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองเพื่อการขับเคลื่อนนโยบายต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และสร้างการยอมรับของบุคคลในองค์กรเทศบาลตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป จนทำให้เกิดการเข้าไปมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการทำงานของคนทุกกลุ่ม และ 5.ผลลัพธ์ที่ตามมาก็คือ เกิด “ผลงาน” ต่างๆ จากการขับเคลื่อนนโยบายและโครงการต่างๆ ในระหว่างการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี ที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากผลงานเหล่านี้ ที่ปรากฏเป็นที่ประจักษ์ และเป็นความภาคภูมิใจของนายประเสริฐ แซ่แต้ ก็ได้แก่การสร้างสนามกีฬาากลางเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัทภูมิ จังหวัดสงขลา การสร้างตลาดนัดให้คนในชุมชน ตลอดจนการสร้างศูนย์อาหารของทางเทศบาล รวมทั้งที่ทำการของสำนักงานเทศบาลแห่งใหม่เพื่อให้ประชาชนเกิดความสะดวกในการติดต่อราชการ โดยที่ดินและการจัดสร้าง การจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่มาจากการบริจาคของภาคเอกชน

การค้นพบวิธีการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีของนายประเสริฐ แซ่แต่้จากการศึกษานี้ จึงสอดคล้องกับการค้นพบจากงานเรื่องลักษณะโครงสร้างทางสังคมไทย ที่แบ่งออกกว้างๆ ได้เป็นสองส่วน คือ สังคมชนบท และสังคมเมือง สังคมชนบทหรือการรวมกลุ่มกันแบบปฐมนิคมและสังคมเมืองที่มีการรวมกลุ่มกันแบบทุติยภูมิมากขึ้น ในชนบทยังมีค่านิยมแบบเครือญาติและความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ที่เป็นไปตามสถานภาพและบทบาทของคนในสังคม โดยผู้ที่มีสถานภาพสูงในองค์กรทางสังคม ทั้งบทบาทในการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางสังคมไปสู่สมาชิกใหม่ผ่านงานประเพณีต่างๆ แต่ก็ไม่ได้เหมือนกันทั้งหมด เพราะในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีของนายประเสริฐ แซ่แต่้ มีหลายวิธีประกอบกัน ไม่ได้ใช้ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ คือการผูกพันใกล้ชิดให้ความช่วยเหลือหรือเป็นที่พึ่งพา ในด้านต่างๆ เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีการสร้างความเป็น “ทีมงาน” หรือพวกพ้องที่ใกล้ชิดกัน หรือที่คนไทยเรียกว่า “พวกเดียวกัน” ที่เป็นปัจจัยสำคัญในการก่อเกิดและเปลี่ยนแปลง “การรวมกลุ่ม” ในหมู่คนไทยรวมอยู่ด้วย ยิ่งนายประเสริฐ แซ่แต่้ คลุกคลีอยู่ในวงการการเมืองท้องถิ่นมายาวนานกว่า 4 ทศวรรษ ก็ยังมีการเกาะกลุ่มหรือเกิดระบบพวกพ้องที่กว้างขวาง และอาจเกิดกลุ่มใกล้ชิดสนิทสนม และร่วมมือกันมานาน หรืออาจเรียกว่าเป็น “กลุ่มวงใน” ที่มีนายประเสริฐ แซ่แต่้ เป็นศูนย์กลางของกลุ่มขึ้น นอกจากนี้ นายประเสริฐ แซ่แต่้ ยังมีภาวการณ์เป็นผู้นำทางการเมืองในระดับสูง เพราะดำรงตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาอย่างต่อเนื่องยาวนาน รวมทั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีติดต่อกันถึงสามสมัยซ้อน และยังมีแนวโน้มอีกด้วยว่าหากยังลงสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งเดิมต่อไป ทั้งผู้ใกล้ชิด และทีมงานของนายประเสริฐ แซ่แต่้ ก็พูดเป็นเสียงเดียวกันว่ามีโอกาสเลือกตั้งเป็นสมัยที่สี่สูงมาก ถ้าจะมีผู้ลงสมัครแข่งขันก็มีเพียงผู้ใกล้ชิดและทีมงานบางคน บางกลุ่ม ที่มีความคิดเห็นบางอย่าง และแนวทางการทำงานที่แตกต่างกันเท่านั้น

การรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีของนายประเสริฐ แซ่แต่้ จึงเป็นการผสมผสานกันของรูปแบบกลุ่มปฐมนิคมในความสัมพันธ์และการก่อเกิดกลุ่มของคนในชนบทคือความสัมพันธ์แบบเครือญาติ ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ และความเป็นพวกพ้องกับรูปแบบความสัมพันธ์ ของกลุ่มทุติยภูมิที่มีลักษณะเป็นทางการและมีความสัมพันธ์ที่ไม่ใกล้ชิดสนิทสนมเหมือนรูปแบบแรก ตั้งแต่การจัดทำนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ ตลอดจนการจัดทำโครงการต่างๆ ผ่านระบบการทำงานของเทศบาลเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับคนทุกกลุ่มในเขตเทศบาล รวมทั้งคนภายนอกที่เข้ามาใช้ประโยชน์ในเขตเทศบาลอีกด้วย

2.2 ปัญหา อุปสรรคในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต่้

ด้านปัญหา อุปสรรคในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีของนายประเสริฐ แซ่แต่้ ปัญหาส่วนหนึ่งจะอยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่าง “ทีมงาน” หรือคนในกลุ่มวงในที่ใกล้ชิดกับศูนย์กลางคือนายประเสริฐ แซ่แต่้ เพราะบางรายอาจมีความคิดเห็นที่ไม่ค่อยสอดคล้องต้องตรงกัน รวมทั้งความ

ต้องการตอบสนองของประชาชนในพื้นที่เองที่มีอยู่หลากหลายและมีความต้องการที่แตกต่างกัน จนนำมาสู่ปัญหาของความร่วมมือ ร่วมใจในการทำงาน เมื่อนายประเสริฐ แซ่แต่ไม่สามารถประสานประโยชน์ทุกฝ่ายได้อย่างเต็มที่ หรือจำเป็นต้องใช้อำนาจในตำแหน่งนายกเทศมนตรีในการตัดสินใจไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ก็จะทำให้ผู้ใกล้ชิดบางคนไม่พอใจ ซึ่งอาจจะมีผลกระทบไปถึงการให้ความร่วมมือหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องดังกล่าวลดน้อยลงไป

ปัญหา อุปสรรคจากการ “แข่งขัน” หรือความท้าทายจากกลุ่มการเมืองอื่น ภายนอกกลุ่มพวกพ้องของนายประเสริฐ แซ่แต่ ค่อนข้างจะมีน้อยหรือแทบจะไม่ปรากฏเลยในขณะนี้ หรือในช่วงที่ผู้วิจัยทำการศึกษา จนทีมงานของนายประเสริฐ แซ่แต่ ถึงกับเชื่อมั่นว่า นายประเสริฐ แซ่แต่ ยังคงสามารถรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีไว้ตราบชั่ววันรันดร์ ถ้าจะเกิดปัญหาก็คือ อาจเกิดจากความแตกแยกของทีมงานเอง

นายประเสริฐ แซ่แต่ ก็ให้การยอมรับว่า ในการทำงานนั้น ปัญหาสำคัญอยู่ที่ “คน” เพราะมีคนจำนวนมากหลายกลุ่ม ที่มีความคิดและความต้องการที่แตกต่างกัน แต่ด้วยความที่เป็นคนที่เข้ากับคนอื่นได้ง่าย และมีภาวะความเป็นผู้นำสูง นายประเสริฐ แซ่แต่จึงยังสามารถทำให้เกิดการยอมรับจากคนทุกกลุ่มทั้งในองค์กรและนอกองค์กร เพื่อให้มีความขัดแย้งกันน้อยที่สุด เพื่อจะได้มีพลังขับเคลื่อนในการทำงานไปสู่ทิศทางที่ทุกคนต้องการให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่ได้มากที่สุด เท่าที่สามารถจะทำได้ ภายใต้สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยในขณะนั้น ในเรื่องนั้นๆ

ปัญหาที่นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งของการดำเนินงานก็คือ ปัญหาทางด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายประจำปี และเทศบาลมีรายรับน้อย เหตุนี้เอง นายประเสริฐ แซ่แต่ จึงจำเป็นต้องใช้ “ภาวะผู้นำทางการเมือง” ของตนเองที่เรียกว่า “พาวเวอร์” ในการจัดการการหาเงินทุนและสิ่งอื่นๆ ที่มีคุณค่า เช่น ที่ดิน เงินบริจาคจากภาคเอกชน และนักธุรกิจ เป็นต้น เพื่อนำมาเอื้อประโยชน์ให้กับประชาชนในเขตเทศบาลได้มีสิ่งอำนวยความสะดวกได้อย่างทั่วถึง และครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ เท่าที่สามารถจะกระทำได้

2.3 ข้อเสนอแนะถึงการแก้ไขปัญหา ในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต่

หากมองในด้านของวิวัฒนาการของรัฐและการปกครองนับแต่สมัยกรีกโดยเฉพาะนครรัฐเอเธนส์ถือว่าชาวกรีกเป็นพลเมืองที่สามารถใช้สิทธิทางการเมืองโดยตรง แต่เมื่อประชาชนมีจำนวนมากขึ้น รูปแบบการปกครองได้เปลี่ยนโดยเป็นการให้อำนาจกับผู้ปกครองมีอำนาจเด็ดขาด ซึ่งเริ่มตั้งแต่สมัยจักรวรรดิโรมันแล้วเข้าสู่ยุคกลางที่ถูกครอบงำโดยศาสนจักร ต่อมาพวกปัญญาชนก็พาออกจากยุคกลางหรือยุคมืดสู่ยุคฟื้นฟูและยุคแห่งแสงสว่าง เมื่อเกิดรัฐชาติ (nation-state) ขึ้นในยุโรปราวคริสต์ศตวรรษที่ 17 ทำให้อำนาจในการปกครองรัฐได้เปลี่ยนมือจากสันตะปาปา (pope) มาสู่กษัตริย์ (king) ซึ่งลักษณะการปกครองแบบนี้ฐานะของผู้ปกครองมีเหนือกว่าและสำคัญกว่าผู้ถูก

ปกครองเป็นอย่างมาก ผู้ปกครองเป็นผู้ชี้แนะให้ประชาชนในฐานะผู้ถูกปกครองต้องปฏิบัติตามถ้าผู้ปกครองทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนเป็นที่ตั้งก็ได้ชื่อว่าเป็นการปกครองแบบราชาธิปไตย (absolute monarchy) ในทางตรงกันข้าม หากการปกครองเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้ง ก็ย่อมได้ชื่อว่าเป็นการปกครองแบบทรราชย์ (tyranny) ระบบการปกครองดังกล่าว ประชาชนแทบไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองเลย

หลังจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สำคัญๆ ได้แก่ การปฏิวัติในอังกฤษเมื่อปี ค.ศ. 1688 การปฏิวัติในอเมริกาเมื่อปี ค.ศ. 1776 และการปฏิวัติในฝรั่งเศสเมื่อปี ค.ศ. 1789 มีผลทำให้กระแสของลัทธิประชาธิปไตยได้แพร่หลายไปยังรัฐต่างๆ ในทุกภูมิภาคของโลก ส่งผลต่อการทำลายศูนย์กลางการควบคุมและการผูกขาดอำนาจรัฐของบุคคลหรือคณะบุคคล ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนแบบ ผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง เปลี่ยนมาเป็นแบบการปกครองระบอบผู้แทน (representative government)

สาระสำคัญของความสัมพันธ์แบบการปกครองโดยผู้แทน คือ อำนาจอธิปไตยที่เรียกกันว่า “อำนาจอธิปไตย” (sovereignty) นั้น เป็นของประชาชน (popular sovereignty) แต่ประชาชนไม่สามารถใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยตรงดังเช่นสมัยนครรัฐเอเธนส์ เนื่องจากมีจำนวนประชากรมากขึ้น จึงต้องมีการมอบอำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นของประชาชนให้กับตัวแทนเป็นผู้ใช้อำนาจแทนประชาชน จึงเรียกว่า “ผู้แทนราษฎร” ลักษณะสำคัญของการปกครองโดยผู้แทน ประกอบด้วย (1) ประชาชนมอบอำนาจอธิปไตยของตนให้ ตัวแทนไปใช้แทนตน (2) การมอบอำนาจอธิปไตยต้องผ่านกระบวนการ “เลือกตั้ง” (election) ภายใต้ระบบการแข่งขัน (competition) (3) ตัวแทนของประชาชนมีอำนาจจำกัดตามที่กฎหมาย (รัฐธรรมนูญ) กำหนดไว้เท่านั้น (4) เป็นการมอบอำนาจให้กับผู้แทนอย่างมีเงื่อนไข หากผู้แทนใช้อำนาจนอกขอบเขตของกฎหมายใช้อำนาจโดยพลการ หรือโดยบิดเบือนเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ประชาชนเจ้าของอำนาจอธิปไตยย่อมเรียกอำนาจคืนได้

ดังนั้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 พบว่า มีข้อเสนอแนะหลักๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนายประเสริฐ แซ่แต่เองเป็นสำคัญ ตั้งแต่ข้อเสนอแนะจากบุคคลผู้ใกล้ชิด ว่าให้นายประเสริฐ แซ่แต่ รักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง เพราะหากร่างกายอ่อนแอ ได้รับความเจ็บป่วยอาจจะไม่มีแรงในการขับเคลื่อนงานไปได้อีก นายประเสริฐ แซ่แต่ต้องสร้างความกระตือรือร้นในการทำงานให้มากขึ้นกว่าเดิม ให้เหมือนกับสมัยแรกๆ ที่ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการ “จุดไฟในตัว” ให้มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในมิติความต้องการของประชาชน และคณะของผู้บริหารเองนั้นก็มีความหลากหลายและแตกต่างกันมาก ในขณะที่งบประมาณของสำนักงานเทศบาลที่ทางรัฐจัดสรรให้ นั้นก็มีอยู่อย่างจำกัด ในแง่ของการเมือง หรือการใช้อำนาจในการจัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์ในด้านต่างๆ นั้น นายกเทศมนตรีซึ่งเป็นผู้นำขององค์กรเทศบาล ก็จำเป็นที่จะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ใน

การจัดสรรแบ่งปันงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดและการจัดหาเงินและประโยชน์อื่นๆ นอกจากองค์กรเทศบาลเข้ามาสร้างประโยชน์ให้กับคนทุกกลุ่มทุกคนในเขตเทศบาลให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ถ้าต้องการที่จะรักษาตำแหน่งไว้ได้ในสมัยต่อไป

หลักการและแนวทางปฏิบัติตามข้อเสนอแนะดังกล่าวนี้ จึงตรงกับคำกล่าวของประธานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา ที่ได้ให้การสัมภาษณ์กับผู้วิจัยไว้ว่า “ได้หรือไม่ได้รับตำแหน่งก็ขึ้นอยู่กับตัวนักการเมืองเอง และนักการเมืองส่วนใหญ่เขาเก่งในเรื่องนี้ เขาสามารถทำให้ประชาชนเชื่อมั่นศรัทธาเขาได้ ชนิดที่ว่า จะขาดนายกคนนี้เสียมิได้เลย

3. ข้อเสนอแนะ

ผู้ที่ต้องการจะรักษาตำแหน่งไว้ได้นายหลายสมัยนั้น จะต้องเข้าไปนั่งในใจคน จะต้องทำงานใกล้ชิดสัมพันธ์กับประชาชนทุกกลุ่ม โดยไม่เลือกปฏิบัติตามหลักการของสิทธิมนุษยชน และในการปกครองบ้านเมืองโดยยึดหลักประชาธิปไตยนี้ ประชาชนจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ตลอดจนกระบวนการ นโยบาย และโครงการต่างๆ ในทุกขั้นตอน การทำงานในแนวทางดังกล่าวนี้ นอกจากจะส่งผลดีในด้านการรับประกันถึงความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส และยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้ ยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา และความไว้วางใจให้กับประชาชนได้อีกทางหนึ่งด้วย

4. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

4.1 ในด้านประเด็นที่จะทำวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรทำวิจัยในประเด็นด้านภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในตำแหน่งได้มากกว่าสามสมัย ว่ามีภาวะผู้นำทางการเมืองในลักษณะใด มีภาวะผู้นำทางการเมืองด้านประชาธิปไตยหรือไม่ อย่างไร

2. ควรทำวิจัยในด้าน ความสามารถหรือผลสำเร็จในด้านการแก้ปัญหาสำคัญในท้องถิ่นของผู้บริหารท้องถิ่นที่ดำรงตำแหน่งติดต่อกันมากกว่าสามสมัย เพราะในหลายท้องถิ่นผู้บริหารสามารถรักษาตำแหน่งไว้ได้มากกว่าสามสมัย แต่ปัญหาสำคัญในท้องถิ่น เช่น ความยากจน ปัญหาการยกระดับของการศึกษาของประชาชน เป็นต้น ยังคงดำรงอยู่ ซึ่งทำให้มีประเด็นที่น่าสนใจจะทำการศึกษาว่ามีความเกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ. (2531). *การเลือกตั้งพรรคการเมืองและเสถียรภาพของรัฐบาล*
กรุงเทพฯ : มาสเตอร์เพรส.
- กุลลดา เกษบุญชู-มีต. (2552). *วิวัฒนาการรัฐอังกฤษ ฝรั่งเศส ในกระแสเศรษฐกิจโลก จากระบบ
ฟิวต์ลิ่งถึงการปฏิวัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ฟ้าเดียวกัน.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาล
ด้านการบริการจัดหางาน*. กรุงเทพฯ : กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน
กระทรวงแรงงาน.
- คะนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ. (2545). *แนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตาม
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 : ปัญหา อุปสรรค และทางออก*.
กรุงเทพฯ : ธรรมดาเพลส.
- เจมส์ ซี สกอตต์. (2539). “การเมืองในระบบผู้อุปถัมภ์กับผู้รับอุปถัมภ์ และการเปลี่ยนแปลงทาง
การเมืองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”. ใน ปรีชา คุวินทร์พันธุ์ (ผู้แปล). *ระบบอุปถัมภ์*.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจมส์ แอล. เครย์ตัน. (2551). “คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน การตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมี
ส่วนร่วม”. แปลโดย ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์, ดร.ถวิลวดี บุรีกุล, ผศ.ดร.เมธิตา
พงษ์ศักดิ์ศรี. ขอนแก่น : ศิริภรณ์ ออฟเซ็ท.
- ฉกาจ พรหมดีสาร (2551). *ปัจจัยความสำเร็จในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดนครราชสีมา ของนายแพทย์สำเริง แหยมกระโทก กรณีศึกษาการเลือกตั้ง
วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2551*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- เดโช สวานานนท์. (2545). *พจนานุกรมศัพท์การเมือง*. กรุงเทพฯ : หน้าต่างสู่โลกกว้าง.
- ดิลก ถือกกล้า. (2547). *เปรียบเทียบแนวคิดภาวะผู้นำแบบ Principle Centered Leadership กับ
Managerial*. สืบค้นจาก <https://th.wikibooks.org>
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2552). *พลวัตการมีส่วนร่วมของประชาชน: จากอดีตจนถึงรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550*. กรุงเทพฯ : เอ.พี.กราฟิก ดีไซน์และการพิมพ์.
- ทวี สุรฤทธิกุล. (2550). “ประเทศไทยกับการเมืองระหว่างประเทศจากรัชกาลที่ 5” จนถึงปัจจุบัน
ใน รุ่งพงษ์ชัยนาม ฐปนรรต พรหมอินทร์ รสลิน ศิริยะพันธุ์ และเสนีย์ คำสุข
บรรณาธิการ 25 ปี รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์ จากวิทยานิพนธ์รัฐศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2555 จุฑามาศ โหมภิมย์ การเข้าสู่
อำนาจทางการเมืองในตำแหน่งนายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดปทุมธานีของนายชาญ พวงเพ็ญ

- ธโรธร ตู่ทองคำ. (2541). “กระบวนการเลือกตั้ง” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการทางการเมือง*. (หน่วยที่ 8), หน้า 534-542. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- บวรศักดิ์ อูวรรณโณ และคณะ. (2554). *รายงานการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : เอ.พี.กราฟฟิค ดีไซน์และการพิมพ์.
- บวรศักดิ์ อูวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. (2548). *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy)*. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- ปธาน สุวรรณมงคล และเสนีย์ คำสุข. (2552). “วิทยาการทางรัฐศาสตร์ และการเมืองร่วมสมัย” ใน *เอกสารประกอบการอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตรัฐศาสตร์*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ประหยัด หงส์ทองคำ. (2549). “การเลือกตั้งกับระบอบประชาธิปไตย” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการเมืองการปกครองไทย*. (หน่วยที่ 4), หน้า 238-267. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พิมลจรรย์ นามวัฒน์. (2546). “การเลือกตั้ง” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการทางการเมือง*. (หน่วยที่ 12) นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พรทิพย์ อัยยิมพันธ์. (2547). *Leadership for Organizational Effectiveness. การบริหารคน*. 3(24), น.65, 68.
- พรรคดี ผ่องแผ้ว. (2538). “การเลือกตั้งกับการพัฒนาทางการเมืองไทย” ใน *เอกสารสอนชุดวิชาปัญหาพัฒนาการเมืองไทย*. หน่วยที่ 1. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ไพฑูรย์ บุญวัฒน์. (2538). *ระบบการเลือกตั้งที่ลดการซื้อเสียงและให้โอกาสคนด้อยโอกาสได้รับสมัครรับเลือกตั้งเพื่อทดแทนระบบการเลือกตั้งที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ : กองทุนสนับสนุนการวิจัย
- มัลลิกา ต้นสอน. (2544). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ : ด่านสุทธาการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ : ธนัชการพิมพ์.
- วิภาดา คุปตานนท์. (2544). *การจัดการและพฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรังสิต.
- วิสุทธิ โปธิแทน. (2538). *อะไรนะ...ประชาธิปไตย?*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมหญิง สุนทรวงษ์. (2532). *ระบบอุปถัมภ์กับการกระจายผลประโยชน์ในการพัฒนาชนบท: กรณีศึกษาหมู่บ้านชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. (2543). *พฤติกรรมองค์การ : ทฤษฎีและการประยุกต์*.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เอกวิทย์ มณีธร. (2552). *รัฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ : เอ็ม.ที.เพรส.

อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คุณินทร์พันธ์. (2545). *ระบบอุปถัมภ์*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อำพัน ถนอมงาม (2555). *ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย* สืบค้นจาก

<http://amphuntha.blogspot.com/>

Gibson, J.L., Ivancevich, J.M., & Donnelly, J.H. (1997). *Organization Behavior Structure Process*. (9th ed). New York : McGraw-Hill.

Kurian, George Thomas. (2011). *The encyclopedia of political science*. Washington: CQ Press.

Nelson, D.L., & Quick, J.C. (1997). *Organizational Behavior : Foundations Realities, And Challenges*. New York : West Publishing Company.

www.dla.go.th (2558). *ข้อมูลกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น*. สืบค้นจาก www.dla.go.th

www.kppmun.go.th (2558). *ข้อมูลเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัษฎา จังหวัดสงขลา*.

สืบค้นจาก <http://www.kppmun.go.th/content/information>

www.songkhla.go.th (2558). *ข้อมูลจังหวัดสงขลา*. สืบค้นจาก <http://www.songkhla.go.th>

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ศูนย์วิจัยการบริการ

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์ประกอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

แบบสัมภาษณ์ประกอบการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรื่อง การรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต่

คำชี้แจง

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต่โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของท่าน โดยคำตอบและข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์จะถือเป็นความลับที่สุด ผู้วิจัยจะนำคำตอบหรือความคิดเห็นของท่านมาประมวลและวิเคราะห์เพื่อการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นไปเพื่อการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งจะสำเร็จได้ด้วยดีหากได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้ข้อมูลจากท่าน และขอขอบคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

3. แบบสัมภาษณ์การวิจัยนี้มีทั้งหมด 2 ตอน คือ

3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

3.2 การสัมภาษณ์ถึงการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต่

3.3 การสัมภาษณ์ถึงปัญหาและอุปสรรคในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต่

3.4 การสัมภาษณ์ถึงข้อเสนอแนะในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต่

4. แบบสัมภาษณ์จะมี 3 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับสัมภาษณ์นายประเสริฐ แซ่แต่ ชุดที่ 2 สำหรับสัมภาษณ์ผู้ใกล้ชิดนายประเสริฐ แซ่แต่ และชุดที่ 3 สำหรับสัมภาษณ์คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา

สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ครั้งที่.....

สถานที่สัมภาษณ์.....เวลา.....

ผู้สัมภาษณ์.....ผู้ให้สัมภาษณ์.....

แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 2 (ผู้ใกล้ชิดนายประเสริฐ แซ่เต๋)

เรื่อง การรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร
อำเภอรัทภูมิ จังหวัดสงขลา

ประเด็นในการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล.....เพศ.....อายุ.....
เชื้อชาติ.....ศาสนา.....ภูมิลำเนา..... การศึกษา
สูงสุด.....
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....วาระที่.....
ชื่อองค์กร.....

ตอนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์

1. ท่านคิดว่าปัจจัยใดที่มีผลต่อการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีของนายประเสริฐ แซ่เต๋ ไว้ได้หลาย
สมัย

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ข
บทสัมภาษณ์

บทสัมภาษณ์นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

นายประเสริฐ แซ่เต๋ วันที่ 14 กันยายน 2558

ผู้สัมภาษณ์ ท่านนายกอายุเท่าไรคะ นับถือศาสนาอะไรคะ

นายประเสริฐ อายุผมตอนนี้ 63 ปี ผมนับถือศาสนาพุทธ มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดสงขลา

ผู้สัมภาษณ์ ท่านนายกจบการศึกษาสูงสุดระดับใดคะ

นายประเสริฐ ผมจบการศึกษาระดับปริญญาโท จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้สัมภาษณ์ ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งสมัยที่เท่าไรคะ

นายประเสริฐ ปัจจุบันผมดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี สมัยที่สาม

ผู้สัมภาษณ์ สมัยที่เริ่มดำรงตำแหน่ง เริ่มจาก พ.ศ.ไหนคะ

นายประเสริฐ น่าจะประมาณปี 2547 ครับ

ผู้สัมภาษณ์ ก่อนหน้าที่ท่านมารับตำแหน่งนายกเทศมนตรี ท่านเคยดำรงตำแหน่งใดมาก่อนบ้างคะ

นายประเสริฐ ผมเคยเป็นสมาชิกสภาเทศบาลอยู่หนึ่งสมัย และก่อนหน้านั้นเคยเป็นกรรมการสุขาภิบาลมาตั้งแต่อายุ 20 ปี ผมเริ่มลงเป็นตัวแทนของประชาชนเมื่ออายุ 20 ปี เมื่อบรรลุนิติภาวะผมก็เริ่มลงเล่นการเมืองท้องถิ่นในรูปแบบสุขาภิบาล

ผู้สัมภาษณ์ สำหรับวิธีการหาเสียงท่านนายกใช้วิธีการใดในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งคะ

นายประเสริฐ การหาเสียงผมได้ไปพบปะกับชาวบ้านทุกครัวเรือน และก็มีการปราศรัย โดยใช้เวทีรวม ณ ที่ว่าการอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา เป็นเวทีใหญ่ ส่วนเวทีเล็กๆ ก็อาจจะไปพบประชาชน ผมจะใช้วิธีแบบเข้าถึง เข้าใจ พัฒนา ผมจะยึดหลักตรงนี้เสมอ เข้าถึงคือ เมื่อเราตั้งใจจะเป็นผู้นำขององค์กร เราจะต้องรู้จักประชาชนทุกครัวเรือนเพื่อให้ประชาชนรู้จักเรา

ผู้สัมภาษณ์ เงินทุนสนับสนุนในการหาเสียงเลือกตั้ง ในแต่ละครั้ง ได้มาจากทางไหนบ้างคะท่าน

นายประเสริฐ การใช้จ่ายของผมจะน้อยมากในการเลือกตั้ง แต่จะถามว่าไม่ใช่เลยก็เป็นไปไม่ได้ เพราะว่าเราจะใช้ตามที่กฎหมายเลือกตั้งกำหนดนั่นแหละครับ เช่นการประชาสัมพันธ์ การทำป้าย และค่าใช้จ่ายทั่วไป จะบอกว่าไม่ใช่เงินสีกบาท ซึ่ห้กทั้งเพ แต่เราจะไม่ลงทุนมาก ถ้าเราเปรียบเทียบกับข้างเคียงหรือคนทั่วไป บางคนอาจลงทุน หนึ่งล้าน สองล้าน ยี่สิบล้าน

ผู้สัมภาษณ์ ด้านการทำงานท่านยึดหลักอะไรในการทำงานคะ

นายประเสริฐ ผมจะยึดหลักของความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต นี่สำคัญมาก

ผู้สัมภาษณ์ ท่านใช้นโยบายที่สำคัญๆและเด่นๆในการครองใจประชาชน มีนโยบายอะไรบ้างคะ

นายประเสริฐ ผมใช้นโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตคน นี่สำคัญมาก เพราะว่าการพัฒนาด้านอาชีพ เราจะทำหลายๆด้านไม่ว่าจะเป็นด้านของสุขภาพ ด้านอาชีพ ส่วนด้านโครงสร้างพื้นฐานเราก็ไปปรับปรุงให้ได้ให้มาตรฐาน ให้เป็นหลัก คือทำแล้วให้เค้าเห็นผลงานเป็นชิ้นเป็นอันที่ส่งผลต่อ

ประโยชน์ของประชาชนในภาพรวมได้ใช้บริการสาธารณะตรงนั้น ยกตัวอย่างเช่น การสร้างสนามกีฬา ศูนย์อาหาร ตลาดนัด อะไรแบบนี้ เราได้ทำให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เราจะไม่ใช่นโยบายที่ละลายแม่น้ำ

ผู้สัมภาษณ์ การเข้าถึงประชาชน เช่นการพบปะชาวบ้านท่านมีการเข้าถึงประชาชนอย่างไรบ้างคะ

นายประเสริฐ ในการเข้าถึงประชาชนตรงนี้เราจะใช้การลงทุนที่น้อยมากในการหาเสียง เพราะเรารู้จักกันแล้ว ซึ่งผิดกับผู้สมัครบางรายที่เขาไม่เคยสัมผัสกับพื้นที่ จึงต้องใช้ปัจจัยเรื่องเงินเป็นตัวนำมากจนในที่สุดนำไปสู่การซื้อเสียง เพื่อเอาคะแนนเสียงตรงนั้นมาทำให้ชนะการเลือกตั้ง ส่วนของผมจะใช้ความเสมอต้นเสมอปลายในการใช้ชีวิตแบบนี้อยู่กับคนในพื้นที่มาโดยตลอดตั้งแต่เด็กๆ ตั้งแต่อายุ 20 ปี ตั้งแต่เริ่มเล่นการเมืองท้องถิ่น พอบรรลุนิติภาวะ ถือว่าเป็นผู้ใหญ่แล้ว เราจะอยู่กับชาวบ้านแบบวิถีคือแบบวิถีไทย มีการพึ่งพาอาศัยกัน เพราะการมองคนเค้ามองยาว ผมคิดว่าการเสมอต้นเสมอปลายของนายกที่อยู่ร่วมกับชาวบ้านในเขตเทศบาลได้ทำมานานแล้ว ตั้งแต่ยังเป็นหนุ่ม โดยผมได้ประเมินค่านิยมของผมแต่ละครั้ง ในการลงเลือกตั้งมันจะไม่ตกลง ในระดับเสียง ด้านการสนับสนุนของประชาชนอยู่ในระดับต้นๆ อยู่ในเกณฑ์ที่ดี จนน่าพอใจ คือเป็นที่ 1 มาตลอด เราจะใช้วิธีการเข้าถึงคือเรารู้จักทุกครัวเรือน แล้วปฏิบัติอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ไม่มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต จะอยู่อย่างเรียบง่าย อยู่แบบบ้านๆ เข้ากับชาวบ้านได้ง่าย เพราะถ้าอยู่ให้ต่างกันมันจะเข้าถึงยาก เค้าเองก็จะเกรงอกเกรงใจไม่กล้าพูด ไม่กล้าแหล่ง(ไม่กล้าพูด)ไม่กล้านั่งด้วย พออยู่แบบวิถีเดียวกันจะนำไปสู่ความสนิทสนม ความเป็นกันเองมากขึ้น ที่สำคัญที่สุดหลังจากนั้น เขาจะศึกษาเรา มันก็ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของเราแล้วทีนี้ เพราะถ้าเรามาทำงาน หนึ่งเข้ามาโก่งมากิน มาหาผลประโยชน์มัย นั้นประเด็นหนึ่ง แต่ความซื่อสัตย์สุจริตนั้นเรามีมายาวนานแล้ว จนกระทั่งบางคนพูดว่าไม่มีใครหรอกที่ไม่กิน ไม่มีใครหรอกที่ไม่โกง แต่ท้ายที่สุดนี้เวลาจะเป็นเครื่องพิสูจน์คน เขาก็สรุปของเขาเอง วิธีการของนายกก็จะอยู่ตรงนี้ ความซื่อสัตย์ ความโปร่งใส คือส่วนหนึ่งของการที่เขาสนับสนุนเรามาทุกสมัย ตรงนี้เราไม่ต้องบอกหรอก ชาวบ้านเขาเป็นคนบอก บางคนเขาบอก มันได้บ้าง กินบ้าง นิดๆหน่อยๆ บางคนอาจจะมองว่านายกไม่เอาเลย แต่พอประมวลแล้ว เราจะน่าอยู่ในเกณฑ์ที่เขาทำได้ บางครั้งชาวบ้านคิดว่าเราทำได้ แต่ที่จริงเราไม่ได้เลย นั่นคือชาวบ้านมีสิทธิที่จะคิด ส่วนข้อเท็จจริงอีกเรื่องหนึ่งแต่เชื่อเหลือเกินว่าพฤติกรรมเรา ถ้าเราเป็นคนทุจริตจริงๆ เก็บไม่อยู่ ปิดไม่มิด เพราะต้องมีการตรวจสอบ มีอยู่ข้อหนึ่งที่เขาถามว่า คุณเลือกใคร เลือกผู้นำครั้งนี้เลือกใคร เราเลือกคนดีสิ แต่คำว่าดีในที่นี้หมายถึงดีกับเรา คือสนิทกัน รู้จักกัน เคยไปมาหาสู่ กินข้าวด้วยกัน นอนด้วยกัน นี่เขาเรียกว่าดีกัน ประเด็นที่สองคือเราต้องดีด้วย คือคนที่เขาดีกับเราเขาเป็นคนดีด้วย ดีมาก คือ หนึ่ง เขาซื่อสัตย์ แล้วเวลาทำงานทำเป็นขึ้นเป็นอัน เห็นผลงานได้ชัดเจน เข้าตา คือดีในแบบที่หนึ่งคือดีแบบการอุปถัมภ์กัน ดีแบบที่สองคือดีด้วยตัวของเราเอง ดีด้วยผลงาน คือหนึ่ง ดีเพื่อการส่วนตัว สอง ดีด้วยการปฏิบัติหน้าที่

ผู้สัมภาษณ์ แล้วโครงการที่เด่นๆของท่านนายกมีอะไรบ้างคะ

นายประเสริฐ ผมจะทำโครงการที่เด่นๆ ยากๆ เช่นการสร้างสนามกีฬา ที่ดินนั้นไม่ใช่ที่ดินของเทศบาลเลยแต่ผมมีพาวเวอร์ ซึ่งที่ตรงนั้นเป็นที่ของราชพัสดุ ที่อำเภอครอบครองอยู่ อำเภอขอใช้สนามกีฬานี้หลายสมัยแล้ว หลายนายอำเภอแล้วที่ใครขอเขาไม่กล้าให้ เพราะว่าเขาขอใช้ คือเมื่อก่อนพื้นที่ราชพัสดุมันเยอะ บ้านเมืองยังไม่เจริญ บางส่วนหน่วยงานหลักดูแล พอผมเข้ามาเป็นนายกตรงนี้สนามกีฬาเรารู้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่จะให้คนออกกำลังกาย

ผู้สัมภาษณ์ สนามกีฬามีชื่อมัยคะท่าน

นายประเสริฐ ชื่อสนามกีฬากลาง เทศบาลตำบลกำแพงเพชร สาเหตุที่ได้ทำตรงนี้แสดงถึงพาวเวอร์ในการได้มาซึ่งพื้นที่ด้วย เพราะไม่ใช่พื้นที่ของเรา หลายคนแล้วที่ขอแต่ไม่ได้ แต่ผมขอได้

ผู้สัมภาษณ์ ตรงสนามกีฬามีพื้นที่ประมาณเท่าไรคะ

นายประเสริฐ พื้นที่เท่าไรกว่าครึ่ง แล้วยังมีตลาด ศูนย์อาหาร ของโครงการใหญ่ๆที่ผมทำ คือพอทำแล้วจะเกิดประโยชน์แก่ภาพรวมของชาวบ้านและองค์กร

ผู้สัมภาษณ์ ในการทำงานมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้างคะ

นายประเสริฐ พูดถึงในเรื่องของการทำงานมีปัญหาและอุปสรรคอยู่แล้ว แต่ปัญหาและอุปสรรคของนายกมีเพียงเรื่องของคน ทำงานกับคนมันทำยาก แต่ก็ไม่มาก ไม่ถึงกับกลายเป็นอุปสรรคนะ แค่มีบ้างนิดหน่อย

ผู้สัมภาษณ์ ท่านมีวิธีการทำให้ท่านได้รับเลือกตั้งถึงสามสมัยอย่างไรบ้างคะ

นายประเสริฐ ผมใช้ความสม่ำเสมอกับความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ ขยันในการทำงาน มีจิตวิญญาณคือเรามาทำงานตรงนี้เราต้องมีจิตวิญญาณว่ามันคือทรัพย์สินของเรา เปรียบเสมือนหนึ่งว่ามันคือทรัพย์สินของเรา เราเลยทุ่มเทในการทำงาน มีปัญหาก็ต้องเข้าไปแก้ หาแนวทางในการแก้ ประมาณนี้และให้มีความเสมอต้นเสมอปลายในการใช้ชีวิตกับชาวบ้านในทุกๆระดับ ให้ขยันในการดูแลพื้นที่ และซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ถือว่าสำคัญที่สุดเลย แต่ส่วนใหญ่ที่ทากันไม่ได้ ที่ผู้รับเหมาใช้กันมากคือ เขาไม่สนใจอะไรหรอก บางคนเอาเงินไปฟาดๆ แบบนี้เยอะนะ สิบล้าน ยี่สิบล้าน แจกเป็นรายหัว หัวละพันสองพัน สามพัน คือมีการแข่งขันกันถึงใช้มาก คนหนึ่งให้ห้าร้อย อีกคนให้พันนึง คือมาเกทับกัน ค่านิยมของผู้ที่เล่นการเมืองเลยทำให้การพัฒนาไม่มี เพราะเข้ามาแล้ว เขาก็ไม่ทำอะไรหรอก เพราะไม่ได้เข้ามาโดยจิตวิญญาณ นายกเข้ามาเล่นการเมืองด้วยจิตวิญญาณนะ เลยคิดจะทำ และศึกษาวิเคราะห์ว่าทำอะไรแล้ว จะต้องทำให้ตรงประเด็นตามที่ชาวบ้านต้องการ ในจุดนี้จะบริหารมั่วๆก็เสียเปล่า ส่วนนักการเมืองที่ชอบเงินเข้ามา เขาจะไม่ทำอะไรหรอก เขาจะไม่สนใจด้วยซ้ำ เพราะถึงเวลาเขาก็เอาเงินมาฟาดหัว ๆ คิดแต่จะหาเงินอยู่ตลอดเวลา เวลาเข้ามาทำงานแล้วก็คิดจะถอนทุนอย่างเดียว โกงได้โกง เก็บไว้ซื้อเสียงสมัยหน้าอีก ผมวิเคราะห์ว่าเป็นแบบนี้เยอะมาก เลยทำให้คนพวกนี้ไม่ยั่งยืน สมัยเดียวก็ไปแล้ว มีเงินก็ได้ ไม่มีเงินก็ตก กลายเป็นตลาดการแข่งขัน กรรมก็คือ

ท้องถิ่นเพราะถูกกอบโกย และก็ไม่จำเป็นต้องไปพูดถึงด้านผลงาน เมื่อมากอบโกยแล้วผลงานก็น้อยสิ เงินสิบบาท เอาไปแล้วห้าบาท เหลือห้าบาท เขาจะทำอะไรได้เท่าไร? คนเขาคุยอยู่ทั้งนั้น ผลสุดท้ายพอชื่อเสียงมากขึ้นมันก็ไม่จริงยั่งยืน แต่ถ้าเรามีผลงานจริงๆ ชื่อสัตย์ เข้าถึงชาวบ้านจริงๆ พอเป็นผู้นำ คำว่าเป็นผู้นำคือต้องเป็นผู้นำทุกครั้งเรื่อน คือต้องมีความสนิทสนมแล้วเขาก็จะศึกษาเราว่าเราเป็นคนชื่อสัตย์สุจริต ไม่ต้องถึงร้อยเปอร์เซ็นต์หรอก เกินแปดสิบเปอร์เซ็นต์ ก็ต้องทำงานอย่างวิเคราะห และมีความรู้ความสามารถและขยันในการทำงาน ถ้าชี้แจงจกจับ ขยันในการทำ ขยันในการแก้ปัญหา ในที่สุดก็จะกลายเป็นภาวะผู้นำ เราพูดอะไรเขาเชื่อ เขาศรัทธา และในการหาเสียงเลือกตั้งในแต่ละครั้งนั้นการกำหนดนโยบายถือเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะหากกำหนดนโยบายแล้วเราทำไม่ได้ ก็อาจจะไม่ได้รับเลือกในสมัยต่อไปอีกครับ อย่างมุ่งหวังแต่เพียงให้ได้มาซึ่งเสียง การจะอยู่ได้หลายสมัยจะต้องทำให้ได้ตามนโยบายที่กำหนด ไม่ใช่สร้างนโยบายประชานิยม ผมก็จะบริหารงานในหลายๆด้านให้มีประสิทธิภาพสูงสุดไม่ว่าจะเป็นในด้านของการบริหารงาน ผมก็จะทำการแก้ไขปัญหาของประชาชนอย่างสอดคล้องต้องกันตามความเหมาะสมของท้องถิ่น มุ่งพัฒนาโดยยึดหลัก “ธรรมาภิบาล” มีการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ยึดถือประโยชน์ของส่วนรวม เป็นเป้าหมายของการพัฒนา ส่วนทางด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตก็จะมีการดูแลสุขภาพอนามัย โดยส่งเสริมการออกกำลังกาย ช่วยเหลือให้การสงเคราะห์แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และผู้ป่วยโรคมุคัมกันบกพร่อง แก้ไขปัญหายาเสพติด เสริมสร้างประสิทธิภาพป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ด้านการศึกษาที่มีการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ แล้วก็พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน และพัฒนาองค์ความรู้และการเรียนรู้สู่สังคมทุกรูปแบบ ด้านการบริหารจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก็จะมีการบำรุงดูแลรักษาปรับปรุงภูมิทัศน์ในเขตเทศบาล ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะทำถนน คุระบายน้ำ ทางเดินเท้า จัดบริการน้ำประปาที่มีคุณภาพมีปริมาณเพียงพอกับความต้องการปกป้องกันแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในเขตพื้นที่เทศบาล ทางด้านเศรษฐกิจส่งเสริมขีดความสามารถผลิตสินค้าของชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง จัดหาแหล่งกระจายสินค้าของชุมชน และแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้ ด้านสาธารณสุข จัดให้มีศูนย์บริการสาธารณสุขของชุมชน ดูแลป้องกันโรคติดต่อ และบริหารจัดการเรื่องของความสะอาด เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาวะที่ดีอย่างยั่งยืน ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนดูแลสิ่งปลูกสร้างสาธารณะในชุมชน รวมทั้งการพัฒนาด้านจิตใจให้แก่เด็กและเยาวชน ทั้งหมดนี้ถือเป็นการพัฒนาในด้านต่างๆของทางเทศบาลที่ได้กำหนดตามแผนนโยบายไว้แล้ว และก็ดำเนินงานในแต่ละด้านให้มีผลเป็นที่น่าพอใจมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ผู้สัมภาษณ์ อุปสรรคในด้านของการทำงานกับประชาชนมีบ้างมั๊ยคะ

นายประเสริฐ ไม่มีครับเท่าที่ผ่านมา จะไม่ค่อยมี ประชาชนก็ให้ความร่วมมือที่ดีมาโดยตลอด ปัญหาอุปสรรคที่ยากๆคือเงินไม่ค่อยพอนี่แหละ คืออุปสรรคใหญ่เลย คืองบประมาณมีน้อยเกินไป คือถ้าเราจะมาเป็นนายกก็ไม่เป็นไร อย่างน้อยเราก็มีเงินเดือนประจำอยู่แล้ว แต่หากเราต้องการเข้ามาเป็นนักพัฒนาส่วนใหญ่เราก็ต้องใช้ปัจจัย เช่นการที่เราจะทำถนนสักสาย เราก็ต้องใช้เงินแล้ว จะทำถนนดินหรือ ถนนคอนกรีตหรือ จะทำประเพณีไหน กว้างเท่าไร ยาวเท่าไร ก็ต้องใช้ปัจจัย ดังนั้นสิ่งที่เราต้องการทำมีมาก ความต้องการของประชาชนก็มีมาก เราจะไปสนองความต้องการของประชาชนให้ครบทุกอย่างก็ไม่ได้เนื่องจากปัจจัยมีอย่างจำกัด แต่หากจำเป็นที่จะทำโครงการไหนเป็นพิเศษผมก็จะใช้เทคนิคส่วนตัวในการหาเงินมาจากหลายฝ่าย โดยอาจจะมาจากเอกชน อย่างเช่นตอนนี้ทางเราก็ได้ย้ายที่ทำการของสำนักงานเทศบาลใหม่ เนื่องจากตอนนี้เราไม่มีสำนักงานเป็นของตนเอง ที่เราอยู่ทุกวันนี้เราขอใช้พื้นที่ของอำเภอ อาคารที่นั่งอยู่ตอนนี้ก็เป็นของ อบจ.แต่ อบจ.โอนให้เทศบาลแล้ว หลังจากนั้นนายกเข้ามา นายกก็ได้เงินรางวัลต่างๆ ก็เลยเอามาพัฒนาให้ได้ด้วยกันแบบชั่วคราว แต่ก็แออัด ประชากรก็เพิ่มมากขึ้น บุคลากรก็มีมาก

ผู้สัมภาษณ์ ประชากรตอนนี้มีประมาณเท่าไรคะ

นายประเสริฐ ประชากรตอนนี้มีประมาณห้าพันกว่าคนครับ ชาวบ้านเขาต้องการให้เทศบาลสร้างสำนักงานเป็นของตนเอง แต่เราก็ไม่มีที่ แต่สุดท้ายก็มีคนมาบริจาค แต่เขาบริจาคให้ในนามนายก นี่คือความสามารถอย่างหนึ่งแสดงถึงพาวเวอร์ที่มี ส่วนสนามกีฬาที่นายอำเภอให้ที่มาทำ ซึ่งคนอื่นขอเขาก็ไม่ให้ แต่ผมขอเขาให้เลย เพราะความศรัทธาและภาวะการเป็นผู้นำของตัวเอง เขาอาจจะเห็นว่าเราเป็นคนทำจริง ซื่อสัตย์ สุจริต และคิดว่าเราทำได้ เราก็ต้องทำให้จริง ทำให้ได้ด้วย พอได้ที่ของสำนักงานใหม่ ผมก็ทำเลย ใช้เงินตั้ง 14 ล้าน แล้วถามว่าเอาเงินมาจากไหน เพราะงบประมาณมีเพียงปีละ 5 ถึง 6 ล้าน เราเลยกู้มาสร้าง แล้วต้องผ่อน ตอนนี้ก็ผ่อนใกล้หมดแล้ว ปีหน้าก็หมดแล้ว 14 ล้าน แต่เราสบายที่เราไม่ต้องไปซื้อที่ดินเพราะมีคนบริจาค ที่ดินหากเราซื้อก็ประมาณ 15 ล้าน 20 ล้าน แต่เราโชคดีที่ไม่ต้องซื้อ ที่เขาให้ตรงนี้เพราะเขาศรัทธาในความเป็นผู้นำของนายก ถ้าเราเป็นคนโกง คนไม่จริงจั่ง เขาคงไม่กล้าให้ พอเขาให้ เราก็ทำเลย ใช้ระยะเวลาสร้างเกือบปี ถามว่าถ้าไม่ใช่ผมเขาจะให้มั๊ย เขาคงไม่ให้หรอก ผมกับเจ้าของที่ดินตีกันโดยส่วนตัว และเขาเชื่อมั่นว่าเราจะทำจริงด้วยพาวเวอร์ของเราด้วยจึงทำให้เราได้มา ทำให้มีสำนักงานเป็นของตัวเองสักที

ผู้สัมภาษณ์ แล้วในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นมีปัญหาและอุปสรรคบ้างมั๊ยคะ

นายประเสริฐ ไม่มีครับ ตรงนี้ยังไม่มี คำว่าบริหารคนที่ผมพูดตรงนี้ สมมุติว่าเราต้องการให้ทุกคนได้ทำในเรื่องนั้น เรื่องนี้ แต่บางตนเขาก็ไม่ค่อยใส่ใจ คือระหว่างชุมชนตลาดกับชุมชนรอบนอก คนที่อยู่ชุมชนชนบทเขาจะให้ความร่วมมือมากกว่าคนที่อยู่ในเมือง ในเมืองเขาอยู่กันแบบลักษณะตัวใครตัวมัน คือวิถีชีวิตจะต่างกันระหว่างชุมชนเมืองกับชุมชนชนบท ชุมชนชนบทส่วนใหญ่จะคนพื้นเพเดิมๆ

เช่น ปู่ ยา ตา ยาย แม้แต่บ้านก็เดิมๆ เช่นที่ดินของปู่ ของย่า ปู่ตาย ยายตาย ก็เป็นของลูกหลาน ส่วนชุมชนเมืองก็มีคนต่างพื้นที่ย้ายเข้ามาอยู่ อยู่แล้วออกไป บางคนเข้ามาทำงาน มาทำมาหากิน อยู่ๆแล้วก็ออกไป มีพวกข้าราชการบ้าง พวกเข้ามาทดลองค้าขายบ้าง อยู่ได้ก็อยู่ อยู่ไม่ได้ก็ไป ความรู้สึกในการรักบ้านเกิดไม่เหมือนกันเพราะเขาไม่ได้เกิดที่นี่ พื้นฐานตรงนี้อาจจะด้อย นอกจากคนที่มาอยู่นานแล้วพอนานแล้ว ตั้งใจอยู่นี้แล้ว ตั้งใจพัฒนา คืออาจจะมีอุปสรรคติดขัดอยู่บ้างคือเราไม่สามารถที่จะให้ทุกคนให้ความร่วมมือได้ บางคนมีพื้นเราอยากได้ทั้งพันคงไม่ได้ เราอาจจะได้แค่ เจ็ดร้อย แปดร้อย ห้าร้อย แต่ส่วนใหญ่ก็จะไม่มีปัญหา นี่เป็นเพียงส่วนน้อย อุปสรรคอีกอย่างหนึ่งก็คืองบประมาณ เราก็อยากให้มึงงบประมาณมากเป็นธรรมดา คือ ความตั้งใจหรือโครงการของเรามากกว่าเม็ดเงินที่จะไปขับเคลื่อน แต่เราต้องใช้เทคนิคใช้กลยุทธ์ในการมาบริหารให้จนได้ เช่นการหาเอง ไม่รอรับเงินจากรัฐบาล เช่นการจัดถนนคนเดิน การจัดเปิดท้าย แล้วรายได้ทั้งหมดก็เข้ารัฐอีก แต่รายได้นั้นเราหาเอง เพราะเงินที่ได้จากรัฐบาลมันน้อยกว่าภารกิจ ส่วนอุปสรรคด้านอื่นก็แทบจะไม่ค่อยมี เรื่องของการมีส่วนร่วมก็อยู่ในเกณฑ์ที่ดี แต่จะให้ร้อยเปอร์เซ็นต์ก็ไม่ถึงขนาดนั้น มันก็มีบ้างนิดหน่อย

บทสัมภาษณ์นายอานนท์ มั่นสวานิช ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาและ
นายประสิทธิ์ วิสุทธิจินดาภรณ์ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา วันที่ 8 กันยายน
2558

ผู้สัมภาษณ์ การเลือกตั้งโดยภาพรวมของจังหวัดสงขลาเป็นอย่างไรบ้างคะ ประชาชนมาเลือกตั้ง
เยอะมั้ยในแต่ละครั้ง ถ้าคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะคิดเป็นกี่เปอร์เซ็นต์คะ

นายอานนท์ ภาพรวมของการเลือกตั้งในจังหวัดสงขลาไม่ว่าจะเป็นในระดับชาติหรือในระดับท้องถิ่น
คนสงขลามีความตื่นตัวทางการเมืองสูง เพราะว่าจังหวัดสงขลาเป็นพื้นที่ทางภาคใต้และแน่นอนที่สุด
ความเป็นจังหวัดใหญ่ มี สส.ด้วยกัน 8 เขต และก็ เป็น สส.พรรคเดียว และเป็น สส.ที่คนได้ยอมรับ
เพราะฉะนั้นการตื่นตัวของสงขลาแทบจะไม่ต้องมีการรณรงค์มากนักเพราะเขาตื่นตัวอยู่แล้วในการ
เลือกตั้ง เพราะตอนหลังมานี้พรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้เป็นรัฐบาล มีพรรคอื่น หรือเป็นพรรคคู่แข่งเขา
ได้รับเลือกตั้งมากกว่าในภาคอื่น เพราะฉะนั้นคนสงขลาจึงออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งให้มากเพื่อที่จะ
เอาชนะฐานเสียงได้ การเลือกตั้งเฉลี่ยแล้วมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ในทุกครั้ง

ผู้สัมภาษณ์ หากจะมองในด้านการทุจริตนั้น มีการซื้อสิทธิขายเสียงกันเยอะมั้ยคะ

นายอานนท์ ในระดับชาติเหมือนไม่จำเป็นที่จะต้องมีการใช้เงินในการซื้อเสียงมากมายแค่ให้รู้ว่าเป็น
คนของพรรคนี้ หมายเลขอะไรเขาก็เลือกอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นการเป็นสำนักงานคณะกรรมการการ
เลือกตั้งประจำจังหวัด ซึ่งดูแลการเลือกตั้งทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น เรื่องระดับชาติเราไม่หนักใจ
เพราะการทุจริตแทบจะน้อย ถ้าจะมีบ้างคือการหลงผิด ใส่ร้ายป้ายสี บิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อจะ
นำไปสู่การฟ้องร้อง ร้องเรียนเท่านั้นเอง นี่คือในส่วนในระดับชาติ แต่ในระดับท้องถิ่น มีเยอะเป็น
พันๆแห่ง แต่ละแห่งมีการครบวาระบ้าง ออกก่อนวาระบ้าง เช่น ตายหรือลาออก เพราะฉะนั้นการ
เลือกตั้งระดับท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาล
ตำบล หรือ อบต.จะมีการเคลื่อนไหวบ่อยๆ และค่อนข้างหนักใจที่จะทำให้การเลือกตั้งเป็นไปโดย
ความบริสุทธิ์ ยุติธรรม เพราะว่าเป็นระดับใกล้ชิดกับพี่น้องประชาชน มีการแข่งขันสูงที่จะเอาชนะใจที่
น้องประชาชนให้เลือกเราให้ได้ ไม่มีการผูกขาด ดังนั้นเมื่อไม่มีการผูกขาด การที่จะทำให้ตัวเองได้รับ
เลือกตั้งมีมากกว่าระดับชาติ ส่วนนี้เป็นส่วนที่ทางสำนักงานหนักใจมาก

ผู้สัมภาษณ์ หากเกิดการทุจริตขึ้นมาทางสำนักงานจะมีแนวทางในการปฏิบัติอย่างไรบ้างคะ

นายอานนท์ ก่อนการเลือกตั้งทางสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งกลางก็ได้มีการสั่งการไปยังแต่ละ
จังหวัดให้มีโครงการเรียกว่าโครงการเลือกตั้งสมานฉันท์เพื่อที่จะลดปัญหาการฟ้องร้อง ปัญหาการ
ขัดแย้ง หรือปัญหาที่จะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นภายในพื้นที่ให้ได้มากที่สุดคณะครับ ซึ่งทาง
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดก็ได้นัดหมายกับพื้นที่ ที่มีการเลือกตั้ง เชิญผู้สมัคร
ทั้งหมด ตลอดจนผู้สนับสนุน หัวคะแนน เข้ามาร่วมประชุมกันในวันเวลาที่พร้อมกันหมด และพวกเรา

กรรมการเลือกตั้งทั้ง 5 คน ได้ออกไปพร้อมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานเลือกตั้งไปชี้แจงในประเด็นต่างๆ กกต. ที่รับผิดชอบด้านกฎหมาย ด้านการกระทำผิดการเลือกตั้งก็จะไปชี้แนะว่าทำอย่างไรบ้างที่ผิดกฎหมายเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการทำโปสเตอร์ ป้ายหาเสียง ขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ การขึ้นปราศรัยบนเวที ไม่ว่าจะเกิดจากตัวผู้สมัครเองหรือผู้สนับสนุนช่วยเหลือ พุดในแง่ไหนที่เป็นการผิดกฎหมายเช่น ใส่ร้ายป้ายสี ไปโจมตี ไปให้ร้ายเค้า การกระทำแบบนี้ทั้งหมด เราจะได้ไปแนะนำเขา และจะสอบถามในประการสุดท้ายว่าสิ่งที่เขาได้ทำการหาเสียงไปแล้วมีอะไรที่คิดว่าผิดกฎหมายบ้าง เช่นการจัดทำโปสเตอร์หรือการประกาศหาเสียง กฎหมายบอกหมดเลยว่าจะต้องทำอะไรเพื่อกันความได้เปรียบเสียเปรียบกันและจะต้องมีขนาดเท่ากัน สมัยก่อนเราจะเห็นการเลือกตั้งป้ายยักษ์ ใหญ่โต คนที่มีกำลังทรัพย์น้อยก็มีป้ายนิดเดียว มันเป็นการเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรม เขาก็เลยแก้กฎหมายหาเสียงทั้งหมดให้มีขนาดเท่ากัน ป้ายประกาศต้องมีที่มาที่ไป โรงพิมพ์อะไร โรงพิมพ์จำนวนกี่แผ่น เราก็จะสอบถามว่าได้อะไรลงไปบ้าง สิ่งที่ยบรยายไปคิดว่าผิดกฎหมายไหม ถ้าผิด เสนอมาแก้ไขต่อหน้าพรรค หรือต่อหน้าคนอื่นให้เข้าใจว่าเขาผิดไปแล้ว เขาพลาดไปแล้ว ให้เขาไปปรับปรุง พอทำโครงการนี้รุ่งขึ้นจับมือกัน เลิกแล้วต่อกัน เพราะการทำโครงการนี้พยายามเน้นว่าเลือกตั้งในท้องถิ่น คุณก็เป็นคนในท้องถิ่นนั้น คู่แข่งคุณก็เป็นคนในท้องถิ่นนั้น หรืออาจจะเป็นคนที่มาจากที่อื่นแต่เขาก็เป็นคนที่มาอยู่ในท้องถิ่นนั้นเท่ากับเป็นคนในพื้นที่แล้ว แล้วเราเจตนาดีเพื่อเขามาแก้ปัญหาท้องถิ่นให้ท้องถิ่นที่เราอยู่เจริญก้าวหน้าขึ้น แล้วจะทะเลาะกันทำไม ทุกคนจึงจับมือกันแล้วต่างแยกย้ายกันไปหาเสียง

นายประสิทธิ์ เมื่อก็ถามว่าเมื่อมีการการทุจริตทำงั้น หลักการมีสองทาง คือ หนึ่งการที่ กกต.หรือเจ้าหน้าที่ไปพบการกระทำผิดเอง สองคือเกิดจากการร้องเรียน คือผู้แข่งขันจะร้องกัน หนังสือร้องเรียนนี้สิ่งที่ผู้อำนวยการเลือกตั้งก่อน ส่งให้ผู้อำนวยการพิจารณาการร้องเรียนเหล่านั้นเข้าหลักเกณฑ์ของการร้องม็ย ร้องคลุมเครือม็ย ถ้าเข้าหลักเกณฑ์ก็มีการรับคำร้อง ทางกกต.จังหวัดก็จะมี การแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน มี 3 คน ไปดูคำร้อง สอบพยานต่างๆ กว่าจะสิ้นกระบวนการใช้เวลาานพอสมควร พอเป็นเรื่องขึ้นมาก็เอามาเทียบกับกฎหมายเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติการได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่น กฎหมายก็จะมีใบเหลือง ใบแดง ใบขาว ใบขาวคือการยกคำร้อง ไม่รับพิจารณา ใบเหลืองคือ จะเน้นการเลือกตั้งใหม่ ใบแดงคือยกเลิกไปเลย หากคณะกรรมการสอบสวนสอบสวนเสร็จแล้วก็ส่งเรื่องให้ กกต.จังหวัดพิจารณาอีกทีหนึ่ง จากนั้นก็ส่งไปที่ กกต.กลาง ถ้ามีความเห็นยังงี้ก็ให้ศาลอุทธรณ์ภาคดูอีกที ขึ้นตอนเยอะ จะไปจบที่ศาล

ผู้สัมภาษณ์ ท่านคิดว่าการที่นายประเสริฐ แซ่แต่ ได้รับเลือกตั้งให้เป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตถุมิ จังหวัดสงขลา หลายสมัยเป็นเพราะเหตุใดคะ

นายอานนท์ ทำการเลือกตั้งให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ทำความเจริญให้พื้นที่ มีความเสมอต้นเสมอปลาย เป็นคนดี มีศีลธรรม ซื่อสัตย์ และที่สำคัญปฏิบัติอื่นๆที่เป็นการชนะใจชาวบ้านได้ เช่นการออกไปพบพี่น้องประชาชน มีความเป็นกันเอง ไปงานตามประเพณีตลอดไม่เคยขาด อาจจะมีการพา

ชาวบ้านไปทัศนศึกษาดูงานบ้าง ไปกินดีอยู่ดี หากจะมองเป็นการทั่วไปการที่ท้องถิ่นแห่งหนึ่งตั้งโครงการไว้ห้าแสน พากชาวบ้านกลุ่มหนึ่งไป เช่น อสม. (อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน) กลุ่มนี้เป็นผู้สื่อข่าวกับตำบล โอดอป มีอีกหลายๆเรื่องเยอะแยะมากมาย คราวนี้พวกกลุ่มนี้ไป คราวหน้าพวกกลุ่มนี้ไป ถ้าไปเค้าก็อาจจะชี้แนะว่าถ้าเลือกเค้าอีก ครั้งหน้าจะไปที่นั่นดีกว่า ชาวบ้านเองก็อาจจะเลือกคนคนนั้นอีก และการที่จะได้รับเลือกตั้งอีกสมัยหนึ่งนั้นก็จะเป็นเพราะตัวเองที่ทำหน้าที่ผู้นำได้ดีจนชาวบ้านเชื่อมั่น เชื่อใจ และทำอะไรก็ได้ที่ชนะใจชาวบ้าน ไม่ใช่ทำแต่งงาน งาน งาน งาน แต่ไม่เปิดหูเปิดตาเลย ก็ไม่ชนะใจชาวบ้านหรอก จนในที่สุดนำไปสู่ชัยชนะในการเลือกตั้งในครั้งต่อมา

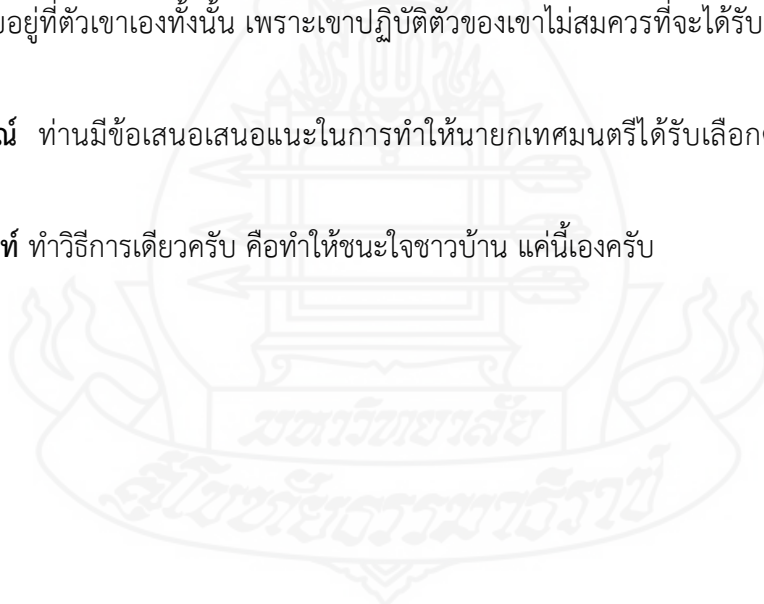
นายประสิทธิ์ ในงานประเพณีท้องถิ่น เช่น งานแต่งงาน งานบวช งานศพ ตรงนี้ถือว่าสำคัญมากเลย เราต้องเข้าถึงประชาชนด้วยความจริงใจทุกครั้งเพื่อให้เค้าเห็นว่าเราให้ความสนใจเค้าสม่ำเสมอ มาโดยตลอด

ผู้สัมภาษณ์ ท่านคิดว่ากรณีที่นายกเทศมนตรีที่ไม่ได้รับเลือกตั้งอีกสมัยเป็นเพราะเหตุใด

นายอานนท์ ก็เพราะตัวเอง เป็นเพราะตัวผู้นำเอง หนึ่ง เมื่อได้ตำแหน่งแล้วไม่ทำตามที่ทำเสียงสอง ชาวบ้านมองภาพว่ามีตำแหน่งแล้ว มุ่งที่จะแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม สาม เป็นคนที่ไม่เสมอต้นเสมอปลาย ตอนหาเสียงไหว้วานบ้าน พอได้ก็ไม่สนใจชาวบ้านแล้ว เข้าพบยาก อะไรแบบนี้ เลยอยู่ที่ตัวเองทั้งนั้น เพราะเขาปฏิบัติตัวของเขาไม่สมควรที่จะได้รับเลือกตั้งในครั้งต่อไปอีก

ผู้สัมภาษณ์ ท่านมีข้อเสนอแนะในการทำให้นายกเทศมนตรีได้รับเลือกตั้งหลายสมัยหรือไม่อย่างไร

นายอานนท์ ทำวิธีการเดียวครับ คือทำให้ชนะใจชาวบ้าน แค่นี้เองครับ

บทสัมภาษณ์นายจ่านอง ศิริมุสิกะ (ผู้ใกล้ชิด) วันที่ 14 กันยายน 2558

ผู้สัมภาษณ์ ท่านคิดว่าปัจจัยใดที่มีผลต่อการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีของนายประเสริฐ แซ่แต้ไว้ได้หลายสมัย

นายจ่านอง ปัจจัยภายในแบ่งออกเป็นข้อๆ ดังนี้คือ 1. ท่านบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง โดยเฉพาะด้านความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้จนเป็นที่ประจักษ์ของพี่น้องประชาชน ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาไว้วางใจในการทำงานต่อไป ประกอบกับเป็นนักบริหารที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นตั้งแต่เริ่มกระบวนการจนถึงผลผลิต 2. เป็นนักบริหารที่มีธรรมาศรบถ้วน เช่นธรรมาในการครองตนเป็นแบบอย่างให้กับประชาชนและผู้ใต้บังคับบัญชา ธรรมาในการครองคน มีน้ำใจกับคนในชุมชน องค์กรโดยใช้หลักการของพรหมวิหาร 4 และมีธรรมาในการครองงาน 3. เป็นนักบริหารที่มีวิสัยทัศน์ เข้าใจ เข้าถึง รู้ปัญหาของคนในท้องถิ่น และสามารถนำมากำหนดเป็นนโยบายขับเคลื่อนโครงการอย่างเป็นรูปธรรม วางแผนพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อผลักดันให้ท้องถิ่นพัฒนาอย่างยั่งยืน ปัจจัยภายนอกมีกลุ่มพลังมวลชนต่างๆให้การสนับสนุน เช่นข้าราชการบ้านาญ,ปราชญ์ชาวบ้าน,กลุ่มนี้เปรียบเสมือนมันสองของเทศบาลที่จะช่วยคิดให้คำปรึกษา จนกระทั่งผลักดันโครงการให้สามารถขับเคลื่อนจนสำเร็จผล

ผู้สัมภาษณ์ ท่านคิดว่าการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้ มีปัญหาหรืออุปสรรคในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีอย่างไรบ้าง

นายจ่านอง ปัญหาเรื่องการกระจายอำนาจการพัฒนาหรือโครงการต่างๆ ที่ต้องให้ทั่วถึงตลอดในเขตเทศบาล เพราะงบประมาณมีจำกัด และปัญหาในการประชาสัมพันธ์ ที่อาจทำได้ไม่ทั่วถึง ทำให้เกิดการไม่รู้ถึงข้อมูลของการพัฒนาหรือการจัดโครงการ ทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนและนำไปสู่การไม่ยอมรับในบางบริเวณของเขตเทศบาล

ผู้สัมภาษณ์ ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้ ที่สามารถรักษาตำแหน่งไว้ได้หลายสมัย อย่างไร

นายจ่านอง การบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ บริหารโดยยึดข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้ตรงจุด

บทสัมภาษณ์นายเน วุ่นซิว (ผู้ใกล้ชิด) วันที่ 14 กันยายน 2558

ผู้สัมภาษณ์ ท่านคิดว่าปัจจัยใดที่มีผลต่อการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีของนายประเสริฐ แซ่แต้ไว้ได้หลายสมัย

นายเน ในเรื่องของการทำงานที่นายนั้นเคยดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ของตำบลมาก่อน และเป็นคนที่ไม่ถือตัว ไม่ยกตนข่มท่าน เข้ากับผู้ร่วมงานได้เป็นอย่างดี อยู่กับชาวบ้านมาโดยตลอด ชื่อสัตย์สุจริต คิดวางแผนก่อนทำงานทุกครั้ง และมีเพื่อนร่วมงานที่ดีอยู่ข้างกาย

ผู้สัมภาษณ์ ท่านคิดว่าในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้ มีปัญหาหรืออุปสรรคในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีอย่างไรบ้าง

นายเน การดูแลพนักงานยังไม่ทั่วถึง และด้านอายุของนายกเองอาจจะเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับสุขภาพร่างกาย อาจจะทำให้การทำงานลดประสิทธิภาพลง เพราะปัจจัยทางด้านร่างกายเข้ามาเกี่ยวข้อง เนื่องจากท่านนายกมีอายุที่มากแล้ว

ผู้สัมภาษณ์ ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้ ที่สามารถรักษาตำแหน่งไว้ได้หลายสมัย อย่างไร

นายเน ให้นายกทำแต่ความดีเช่นนี้ตลอดไป ใส่ใจ เอาใจ ชื่อสัตย์ สุจริต มุ่งพัฒนาท้องถิ่นให้มีผลสำเร็จมากที่สุด และที่สำคัญให้ดูแลเรื่องสุขภาพด้วย เพราะสุขภาพสำคัญที่สุด

บทสัมภาษณ์ นายเสริมศักดิ์ เรณูมาศ (ผู้ใกล้ชิด) วันที่ 15 กันยายน 2558

ผู้สัมภาษณ์ ท่านคิดว่าปัจจัยใดที่มีผลต่อการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีของนายประเสริฐ แซ่แต้ ไปได้หลายสมัย

นายเสริมศักดิ์ เทศบาลตำบลกำแพงเพชร เป็นเทศบาลที่มีพื้นที่ขนาดเล็ก คือ มีพื้นที่เพียง 4.8 ตารางกิโลเมตร นายประเสริฐ แซ่แต้ เป็นคนที่เกิดในพื้นที่ รู้จักประชาชนในเขตเทศบาลเกือบทุกคน หรือทุกครัวเรือน และรู้ปัญหาความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาล ซึ่งทำให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆให้ประชาชนได้อย่างทั่วถึง อีกประการหนึ่งคือการที่ยึดถือประชาชนเป็นศูนย์กลาง การบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาล การบริหารงานมีความโปร่งใส มีความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นที่ยอมรับได้ของประชาชน การแข่งขันทางการเมืองไม่มีความรุนแรง ทีมงานสมาชิกสภาและฝ่ายบริหารส่วนใหญ่เป็นเครือญาติ ทำให้ไม่มีคู่แข่งที่สำคัญ ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเอาไว้ได้ในหลายสมัย

ผู้สัมภาษณ์ ท่านคิดว่าในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้ มีปัญหาหรืออุปสรรคในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีอย่างไรบ้าง

นายเสริมศักดิ์ ปัญหาและอุปสรรคในการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีของนายประเสริฐ แซ่แต้ ในด้านการบริหารงานคิดว่าน่าจะเป็นงบประมาณไม่เพียงพอในการที่จะพัฒนาเทศบาลให้เป็นที่พอใจของพี่น้องประชาชนได้ครบถ้วนตามความต้องการของประชาชน อีกอย่างผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ไม่ว่าจะระดับใด หากเป็นนานเกินไป ไฟย่อมจะหมดแรงเหมือนกัน

ผู้สัมภาษณ์ ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้ ที่สามารถรักษาตำแหน่งไว้ได้หลายสมัย อย่างไร

นายเสริมศักดิ์ ผู้ดำรงตำแหน่งในฝ่ายบริหารควรอยู่ในตำแหน่งไม่นานเกินไป เพราะความกระตือรือร้นมักจะลดลง แต่จะอยู่ในตำแหน่งได้นานหลายสมัยหรือตลอดไป สิ่งที่สำคัญที่สุดคือประชาชนและทีมงานที่สนับสนุน หากสามารถครองใจของประชาชนและทีมงานได้ การดำรงตำแหน่งก็อยู่ได้นาน การครองใจของประชาชนและผู้สนับสนุน คือ การรับฟัง รับรู้ และทำให้ประชาชนมีความสุข มีความปลอดภัย มีความเป็นอยู่ที่ดี

บทสัมภาษณ์ นายธีรชัย วุ่นชีว (ผู้ใกล้ชิด) วันที่ 15 กันยายน 2558

ผู้สัมภาษณ์ ท่านคิดว่าปัจจัยใดที่มีผลต่อการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีของนายประเสริฐ แซ่แต้ไว้ได้หลายสมัย

นายธีรชัย การเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และเป็นคนที่มีความเสมอต้นเสมอปลายในการปฏิบัติงาน ที่มงานมีความกลมเกลียว สามัคคี ในการทำงานร่วมกันมาตลอดเวลาที่ดำรงตำแหน่งนโยบายต่างๆของท่าน ทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับผลประโยชน์มากที่สุด ท่านเป็นคนที่มีวินัยในการทำงาน มีวิสัยทัศน์ที่ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และท่านก็ยังเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับการดำรงตำแหน่งนี้

ผู้สัมภาษณ์ ท่านคิดว่าในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้ มีปัญหาหรืออุปสรรคในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีอย่างไรบ้าง

นายธีรชัย หากจะมองถึงด้านปัญหาก็คงจะเป็นในเรื่องของงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้ไม่สามารถขับเคลื่อนไปตามแผนภารกิจที่ได้วางไว้ได้ทั้งหมด และปัญหาเกี่ยวกับประชาชนในพื้นที่ ยังแบ่งพรรคแบ่งพวก ทำให้การบริหารงานต่างๆติดขัดอยู่บ้าง

ผู้สัมภาษณ์ ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้ ที่สามารถรักษาตำแหน่งไว้ได้หลายสมัย อย่างไร

นายธีรชัย อยากให้ทางรัฐบาลจัดงบประมาณให้เพียงพอและเหมาะสมต่อค่าใช้จ่ายของเทศบาล เพื่อขับเคลื่อนภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งต้องสร้างความสามัคคีในชุมชนภายในเขตเทศบาล อย่าได้มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก ต้องร่วมมือกันระดมความคิด ความสามารถของบุคคลภายในองค์กร โดยใช้เสียงส่วนใหญ่เป็นบรรทัดฐานในการบริหารงานเทศบาล

บทสัมภาษณ์ นายไกรจักร อินทรสมบัติ (ผู้ใกล้ชิด) วันที่ 15 กันยายน 2558

ผู้สัมภาษณ์ ท่านคิดว่าปัจจัยใดที่มีผลต่อการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีของนายประเสริฐ แซ่แต้ไว้ได้หลายสมัย

นายไกรจักร ผลงานของท่านนายกที่ได้บริหารท้องถิ่นจนถึงปัจจุบัน เพราะท่านมีความจริงใจ จริงจัง วิสัยทัศน์กว้างไกล โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมโดยสม่ำเสมอ ท่าน เป็นคนที่มีสถานภาพในหลายรูปแบบในสังคมทุกระดับ ท่านนายกเป็นคนติดดิน เป็นที่รักใคร่ของชาวบ้านมานานจนถึงปัจจุบัน ประชาชนศรัทธาในด้านของผลงานและจิตใจ ที่ทีมงานเลื่อมใสในนโยบาย トラบใดที่ท่านยังมีลมหายใจ หวังว่าคงเป็นที่พึงของประชาชนชั่ววันรันดร์

ผู้สัมภาษณ์ ท่านคิดว่าในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้ มีปัญหาหรืออุปสรรคในการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีอย่างไรบ้าง

นายไกรจักร ปัญหาอุปสรรคในการดำรงตำแหน่งนายกนั้นมีบ้าง เช่น บุคคลในกลุ่มหรือในทีมงานไม่ค่อยเห็นด้วยกับนโยบายสักเท่าไร แต่ไม่ถึงขนาดแตกหัก มีเพียงความคิดเห็นต่างเท่านั้น ก็เป็นเรื่องธรรมดา โดยภาพรวมแล้วเท่าที่สังเกตเหตุการณ์ที่ผ่านมาของการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีของนายประเสริฐ แซ่แต้ สามสมัยนั้น ถึงแม้จะมีคู่แข่งอีกสมัยหน้านั้น ก็คงจะไม่มีใครเข้ามาแทนได้

ผู้สัมภาษณ์ ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ของนายประเสริฐ แซ่แต้ ที่สามารถรักษาตำแหน่งไว้ได้หลายสมัย อย่างไร

นายไกรจักร ต้องคิดสร้างสรรค์งานใหม่ๆ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างทั่วถึง

ภาคผนวก ค

รูปภาพประกอบการสัมมนาและรูปภาพกิจกรรมต่างๆ

รูปภาพประกอบการสัมภาษณ์

นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา (นายประเสริฐ แซ่เต๋)

คนที่ 1 นับจากซ้ายมือ นายสุชาติ รัศมี (เลขานุการนายกรัฐมนตรี)

คนที่ 2 นับจากซ้ายมือ นายป่วน มนตรี (ผู้ติดต่อประสานงานในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง)

คนที่ 3 นับจากซ้ายมือ นางสาวปริญญา พิทักษ์เดชา (ผู้ทำการวิจัย)

คนที่ 4 นับจากซ้ายมือ นายไกรจักร อินทรสมบัติ (สมาชิกสภาเทศบาล) ผู้ใกล้ชิด

คนที่ 5 นับจากซ้ายมือ นายจ๋านอง สิริมุสิกะ (รองนายกเทศมนตรี) ผู้ใกล้ชิด

คนที่ 1 นับจากซ้ายมือ นายเน วุ่นซิว (ประธานสภาเทศบาล) ผู้ใกล้ชิด

คนที่ 2 นับจากซ้ายมือ นางสาวปริญญา พิทักษ์เดชา (ผู้ทำการวิจัย)

คนที่ 3 นับจากซ้ายมือ นายป่วน มนตรี (ผู้ติดต่อประสานงานในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง)

ซ้ายมือ นายอานนท์ มั่นสวาณิช (ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา)

ขวามือ นายประสิทธิ์ วิสุทธิ์จินดาภรณ์ (กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา)

สำนักงานเทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา (แห่งใหม่ เปิดทำการ ปี 2558)

ประมวลภาพกิจกรรมของนายประเสริฐ แซ่เต้ นายกเทศมนตรี

ช่วยเหลือน้ำท่วมปี 52 วันที่ 14 ธันวาคม 2552

ศูนย์ผลิตข้าวซ้อมมือ

โครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ

โครงการทำนา2555

กีฬาชุมชนรอบชิงชนะเลิศ

นายประเสริฐ แซ่เต๋ นายกเทศมนตรี ประธานเปิดการฝึกอบรมจิตอาสา ตามโครงการส่งเสริมสุขภาพในชุมชน ณ ห้องประชุมสภาเทศบาล

การฝึกอบรมจิตอาสาดูแลผู้มีปัญหาสุขภาพจิตในชุมชน

นายประเสริฐ แซ่เต๋ นายกเทศมนตรีตำบลกำแพงเพชร ประธานเปิดงานประเพณีลอยกระทงประจำปี ๒๕๕๕

กิจกรรมวันลอยกระทง ปี 2555

ตักบาตรปีใหม่ 2556

กิจกรรมงานวันเด็ก2556

วันกตัญญู

กีฬาชุมชนสัมพันธ์2556

ถวายพระพร

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ นางสาวปริญญา พิทักษ์เดชา
วัน เดือน ปี เกิด 12 สิงหาคม 2529
สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดสตูล
ประวัติการศึกษา ปริญญาตรีคณะนิติศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
กรุงเทพมหานคร

